

Nicaragua

Borssele draaiboek

Verraad (alwéér)

De bende van Nijvel

Art. 140 WvS

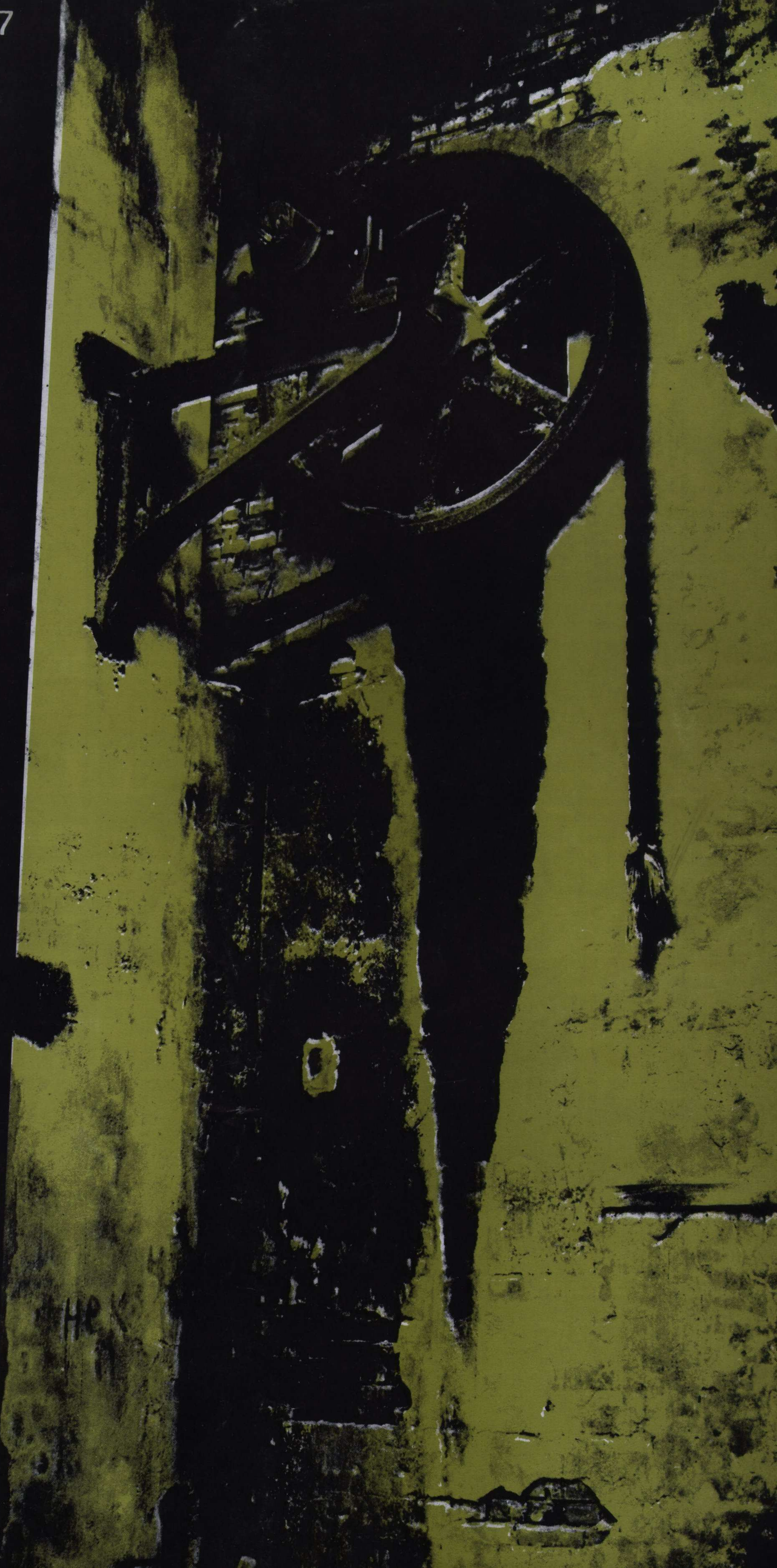
DE ZWARTTE

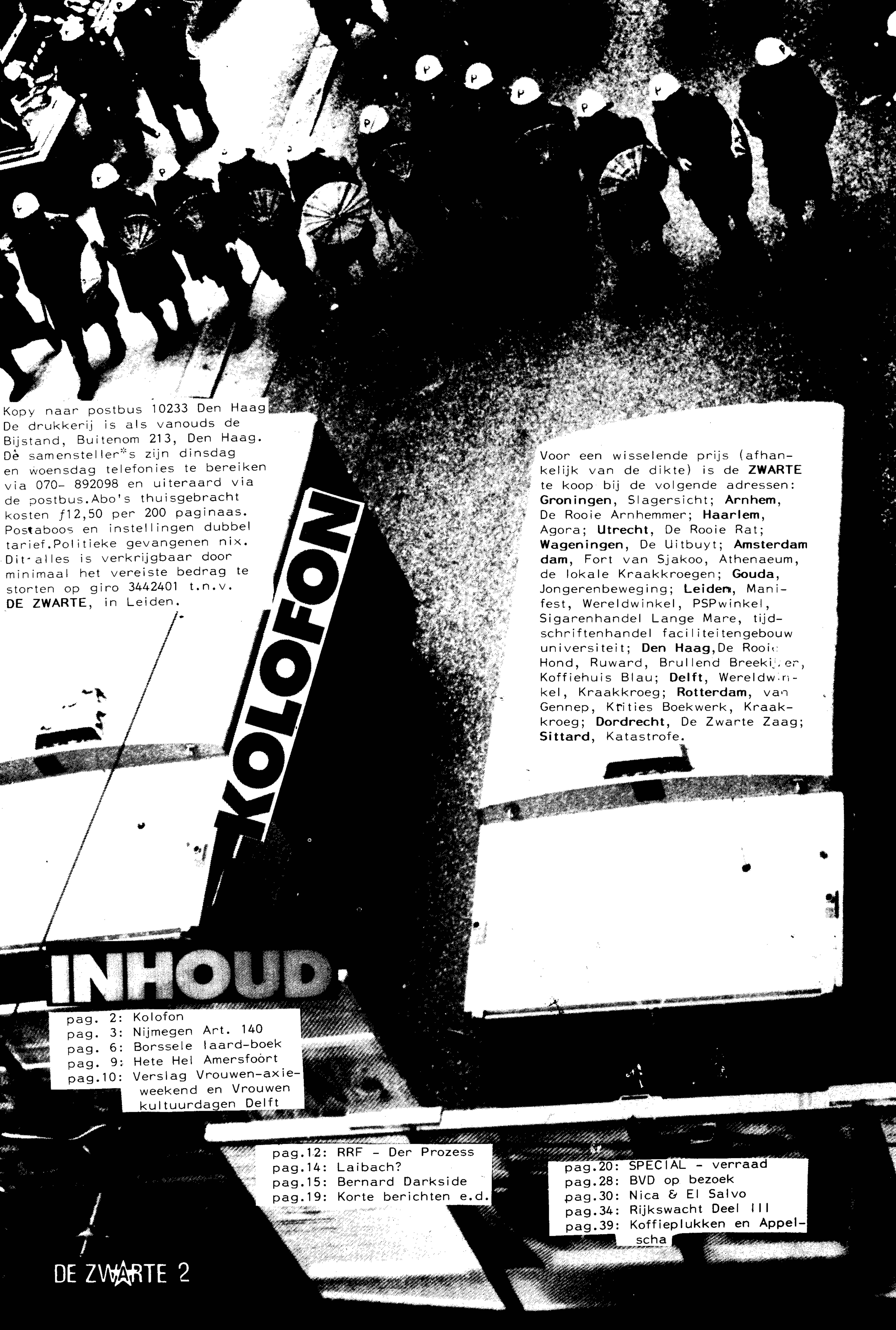
verraderlijk blad

17 april '87

hfl. 2,50

nr. 76

Kopy naar postbus 10233 Den Haag
De drukkerij is als vanouds de
Bijstand, Buitenom 213, Den Haag.
De samensteller*s zijn dinsdag
en woensdag telefonies te bereiken
via 070- 892098 en uiteraard via
de postbus. Abo's thuisgebracht
kosten f12,50 per 200 paginaas.
Postaboos en instellingen dubbel
tarief. Politieke gevangenen nix.
Dit alles is verkrijgbaar door
minimaal het vereiste bedrag te
storten op giro 3442401 t.n.v.
DE ZWARTE, in Leiden.

KOLOFON

Voor een wisselende prijs (afhan-
kelijk van de dikte) is de **ZWARTE**
te koop bij de volgende adressen:
Groningen, Slagersicht; **Arnhem**,
De Rooie Annhemmer; **Haarlem**,
Agora; **Utrecht**, De Rooie Rat;
Wageningen, De Uitbuyt; **Amsterdam**
dam, Fort van Sjakoo, Athenaeum,
de lokale Kraakkroegen; **Gouda**,
Jongerenbeweging; **Leiden**, Mani-
fest, Wereldwinkel, PSPwinkel,
Sigarenhandel Lange Mare, tijd-
schriftenhandel faciliteitengebouw
universiteit; **Den Haag**, De Rooie
Hond, Ruward, Brullend Breekijzer,
Koffiehuis Blau; **Delft**, Wereldwin-
kel, Kraakkroeg; **Rotterdam**, van
Gennep, Krities Boekwerk, Kraak-
kroeg; **Dordrecht**, De Zwarte Zaag;
Sittard, Katastrofe.

INHOUD

pag. 2: Kolofon
pag. 3: Nijmegen Art. 140
pag. 6: Borssele laard-boek
pag. 9: Hete Hel Amersfoort
pag.10: Verslag Vrouwen-axie-
weekend en Vrouwen
kultuurdagen Delft

pag.12: RRF - Der Prozess
pag.14: Laibach?
pag.15: Bernard Darkside
pag.19: Korte berichten e.d.

pag.20: SPECIAL - verraad
pag.28: BVD op bezoek
pag.30: Nica & El Salvo
pag.34: Rijkswacht Deel III
pag.39: Koffieplukken en Appel-
scha

In Nijmegen zijn op dinsdag 24 maart op grote schaal politie-invallen gedaan naar aanleiding van de Mariënburcht. 5 panden werden door de politie binnen gevallen waarbij 8 mensen zijn gearresteerd en huiszoekingen zijn verricht.

Dit kon allemaal gebeuren door artikel 140 van het wetboek van strafrecht. Art. 140 werd slechts twee keer eerder tegen politieke groeperingen gebruikt. Eind vorige eeuw tegen de Sociaal Democratische bond van Domela Nieuwenhuis en na de Tweede Wereldoorlog tegen de Indonesische onafhankelijkheidsbeweging.

Nu wordt dit uiterst vaag artikel uitgetoetst op de kraakbeweging. Officier van Justitie de heer Leeman noemt dit 'creatief' denken. Wij vinden het onaanvaardbaar dat acht willekeurige mensen worden opgepakt en dat het O.M. daarna bewijzen bij elkaar gaat zoeken. Dit is omdraaiing van ons rechtsysteem. In dit stuk proberen wij informatie te geven over wat er sinds dinsdag 24 maart gebeurd is in Nijmegen en ook in de maanden ervoor. Het is belangrijk dat dit naar buiten komt, daar meer mensen dan wel "groepen" voor een dergelijke behandeling in aanmerking zouden kunnen komen.

zoeking gedaan.

's Middags worden twee vrouwen meegenomen naar het bureau wegens plakken: zij waren met toestemming 'n affiche op 'n kraakpand aan 't prikken. Na een telefoontje door de advocaat van het pand worden ze weer vrij gelaten.

Om half 6 weer een arrestatie, de laatste van de 8 verdachten die op de verlanglijst staan wordt in Boxtel bij zijn vader opgehaald.

Donderdag 26 Maart

Om half 8 's avonds wordt er bij de Waag verzameld voor een demonstratie tegen art. 140, razzia's, en het politie optreden van de afgelopen dagen. Met ongeveer 1000 mensen, uit heel het land, houden we een protest optocht waarbij de sfeer vooral gekenmerkt wordt door de vele wouten en patsers die het geheel begeleiden.

Als aan het eind van de demonstratie nog wat mensen naar het Keizer-Karel plein gaan wordt daar een jongen gearresteerd die rondliep met een baco.

Later bleek dat de politie de toegangswegen naar Nijmegen had gekontroleerd. Ze hadden gehoord dat er busjes demonstranten uit andere steden zouden komen, uitgerust met slag- en stootwapens.

Dinsdag 31 Maart

Vanuit Nijmegen vertrekt rond half 2 een groep van ongeveer 25 mensen om lawaai demonstraties en solidariteitsaxies te houden in de plaatsen waar de mensen vast zitten. Als eerste wordt Dorweth aangedaan, we kunnen hier rustig te keer gaan dus veel herrie. In Ede is de reactie van de politie een stuk anders. Meteen wordt er een hond ingezet, een tiental wouten en een aantal GBO-ers. Ze zijn daar om de een of andere reden zeer zenuwachtig, een lawaaidemo eerder die week uit Wageningen, was er al uit elkaar geslagen. In Barneveld mochten we weer onze gang gaan. Wel kwam er op een gegeven ogenblik een politie rechercheur in burger vragen of we het hek niet kapot wouden maken. Ook in Apeldoorn leek het vrij rustig tot dat de politie probeerde een vrouw te arresteren. Zij moest kunnen aantonen wie zij was en mocht toen gaan. Ze zochten weer iemand anders.

Donderdag 3 April

Opnieuw de voorgeleiding van de mensen in Arnhem, 6 van de 7. En opnieuw kregen ze 6 dagen verlenging. Vanaf half 1 moesten diezelfde 6 voorkomen voor de meervoudige raadskamer, waar besloten zou worden over "in hechtenis nemen", wat gelijk staat aan nog 30 dagen in de politiecel. De raadskamer laat echter woensdag pas weten wat ze besloten heeft. (Dit omdat als de raadkamer vindt dat er mensen meteen vrij gelaten moeten worden, ook die 6 dagen niet meer gelden. De raadskamer is namelijk een hoger orgaan dan de rechterkommissarissen).

Vrijdag 3 april

Om 9.30 uur werd arrestant no. 7 voorgeleid in Arnhem. Ook voor hem 6 dagen erbij, en wordt hij donderdag voor de raadskamer geleid.

Maandag 6 april heeft de raadskamer besloten 5 mensen er 14 dagen erbij te geven en nummer 7 idem dito.

NB; Het is mogelijk "in 't belang van het onderzoek", (of bij grote kans op herhaling van delicten) mensen 104 dagen in voor arrest te houden: 2 maal 24 uur, 2 maal 6 dagen, plus 3 maal 30 dagen.

ARTIKEL 140

WAT IS ER GEBEURD

Dinsdag 24 Maart

7.00 uur s'morgens 240 politie mensen houden zich bezig met invallen en huiszoekingen in 5 panden in Nijmegen. De recherche blijkt blanco volmachten bij zich te hebben, met als gevolg dat zij alle panden helemaal mogen doorzoeken. Veel spullen worden meegenomen, ook van niet gearresteerde mensen. De inbeslaggenomen spullen zijn o.a. agenda's, legitimaties, videobanden, melkpoeder(?) etc. 8 mensen worden gearresteerd en meegenomen. 2 van hen komen kort daarna weer vrij. Om half 11 wordt iemand op straat gearresteerd. 's Middags plukt de politie iemand van z'n fiets, hij wordt meegenomen en weer vrijgelaten; het was de verkeerde.

De totaal 7 arrestanten worden meteen naar politiebureau's in andere steden gebracht.

Woensdag 25 Maart

Om 5.00 uur s'ochtends weer een inval, gebivakmutste me-ers breken in en willen iemand aanhouden; ook hij blijkt niet de goeie te zijn en ze laten hem weer gaan. Wel nog even huis-

Twee mensen zijn gearresteerd, de ene met 3 gram weed de andere met een armbandje vol studs. Een paar uur na de demo arresteerd de politie nog een jongen die een lantaarnpaal had "uitgetrapt". Dat deze na 10 minuten weer aanging was geen reden om hem meteen weer te laten lopen. Van deze arrestanten worden er in de loop van de avond 3 weer vrijgelaten, de jongen met de baco blijkt geen verblijfsvergunning te hebben en hij wordt het land uitgezet.

Vrijdag 27 Maart

Met * 2 uur vertraging begint om 6 uur 's avonds de voorgeleiding voor de rechterkommissarissen van 7 van de 8 mensen die vast zitten. 6 van deze mensen krijgen er 6 dagen bij, in verband met het "onderzoek", de kans op herhaling en nog meer van dat soort nonsens worden gebruikt als argumenten. Een klein plus puntje, één persoon zal de volgende dag (zaterdag) worden vrijgelaten.

Maandag 30 Maart

De laatste arrestant wordt voor geleid in Arnhem en ook voor hem wachten er 6 dagen verlenging.

METHODEN

Wat voor middelen heeft de politie gehanteerd tijdens haar onderzoek?

-Het aftappen van telefoons bij 3 panden.

-Vanaf 19 januari zijn mensen op grond van hun uiterlijk door politie in burger gevolgd. Mensen zijn aangehouden en er is naar hun naam gevraagd; tassen van die personen werden doorzocht.

-Bij busverhuurbedrijven zijn lijsten opgevraagd van mensen die de afgelopen twee maanden busjes hebben gehuurd.

-Er is gebruik gemaakt van verklekkers.

-Mensen zijn door de BVD benaderd.

-Na de ontruiming van de Mariënburcht op 19 januari jongstleden hebben rechercheurs een foto-buurtonderzoek gedaan. Hierbij zijn winkeliers uit het centrum benaderd. De fotoboeken bestonden uit foto's van mensen bij de ontruiming en foto's van willekeurige personen. Er werd om identificatie van personen gevraagd.

-Ruwe opname's van het NOS journaal werden in beslag genomen.

-Interviews van radioprogramma's worden gebruikt als bewijsvoering tegen arrestanten.

-In de week na de ontruiming zijn er vermoedelijk inbraken gepleegd door politie in burger.

-Verklaringen van verdachten worden gebruikt tegen andere verdachten.

ARRESTANTEN

Hoe gaat het met de arrestanten. Nogal wisselend wat logisch is gezien de omstandigheden. Die omstandigheden worden zo slecht mogelijk gehouden maar dan zo dat het net door de beugel kan. Ze staan onder andere onder beperking, dit houdt in dat ze geen bezoek mogen hebben (gedeeltelijk opgeheven ondertussen)

hebben, geen brieven, en alleen boeken en kleren mogen hebben. (ondertussen gedeeltelijk opgeheven). Ze worden zo veel mogelijk geïsoleerd, van de buiten wereld en van elkaar. De enige die ze te zien of te spreken krijgen zijn rechercheurs of hun advocaten. Diverse pakketjes (met alleen boeken en kleren zijn geweigerd; een arrestante kreeg pas na 6 dagen haar eerste pakje!

Verder worden ze 6 uur per dag verhoord! Vaak wordt dan ook gevraagd over persoonlijke dingen ouders etc. Ook worden ze geconfronteerd met verklaringen van anderen.

En tenslotte, als triest slot: 1 arrestante was donderdag zo

ziek dat er sprake was van een blinde darm ontsteking en dat ze naar 't gevangenis ziekenhuis in Scheveningen overgeplaatst zou worden. Dit is echter later toch niet doorgegaan, wat niet eens direkt aan de ouders is doorgegeven. Tot nu toe wordt haar ook een vertrouwensarts geweigerd; en moet ze het doen met een GG&GD-arts.

ARTIKEL 140.

We hebben geprobeerd om art.140 en de daarbij behorende uitleg te vertalen in normaal Nederlands, we hopen dat ook de mensen die geen zin hebben om zich uren te verdiepen in onduidelijke juristentaal beter begrijpen waar het nu allemaal over gaat en wat de gevolgen kunnen zijn van de toepassing van dit artikel.

Art.140 stelt strafbaar: "Deelname aan een rechtspersoon die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven".

Je kan hiervoor maximaal 5 jaar en/of een geldboete voor krijgen. Als je oprichter of bestuurder bent (geweest) kan dat de straf verzwaren (tot maximaal 7 jaar)

Wat betekent dit nu allemaal. Rechtspersoon.

Bij een rechtspersoon is er sprake van een vereniging: dit

heeft geen formeel opgerichte vereniging te zijn (zoals bv. een voetbalclub) maar het is ook voldoende dat een groep mensen samenkomt voor een gemeenschappelijk doel en gemeenschappelijk naar buiten treedt. De officier van justitie denkt (?) waarschijnlijk dat hij kan aantonen dat er rond de ontruiming van de Mariënburcht een organisatie bestaan heeft en dat er een aantal subgroepen geweest zijn. Dat iedereen weet dat wij nooit met vaste structuren werken vindt hij niet zo belangrijk.

Deelname

Deelnemen aan een rechtspersoon doe je al heel gauw, nl. wanneer je "de werkzaamheid van een rechtspersoon steunt". Dit kan zijn door geld te geven, uit naam van de groep te spreken (persgroep), werk doen voor of vergaderingen bezoeken van de vereniging.

Oogmerk

Verenigen mag iedereen nog, je bent pas strafbaar als je je verenigt in een organisatie die

tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven. Ook juristen snappen niet zo goed wat hier bedoeld wordt en er is een uitgebreide discussie over het begrip "oogmerk".

Een normaal mens denkt bij het oogmerk aan eind doel, en dat is ook de uitleg die het woordenboek eraan geeft. Nu zou je dat bij de Mariënburcht kunnen formuleren als "het bestrijden van onaanvaardbare leegstand" bv.. Maar dat is geen misdadig doel.

Om het alsnog misdadig te maken, zeggen de juristen dat je niet alleen moet kijken naar het einddoel maar ook de middelen die daarvoor eventueel gebruikt worden.

ze noemen dit "naast" of "neven" doelen.

Wat je ook wilt bereiken, als je aangeeft dat je, om je doel te bereiken, mogelijk de wet zal overtreden dan is je oogmerk misdadig en kom je in aanmerking voor vervolging. Door deze draai aan de uitleg van het begrip "oogmerk" wordt het politieke gebruik van art.140 mogelijk.

Strafbaar

Om strafbaar te zijn hoef je

ARTIKEL 140

zelf niets misdadigs gedaan te hebben of bij de besluitvorming van de vereniging betrokken te zijn geweest; er hoeft alleen maar aangetoond te worden dat je "lid" (geweest) bent van de rechtspersoon.

Misdrijven

De wet spreekt nadrukkelijk over misdrijven in de meervoudsvorm. Dit houdt in dat mensen die samenwerken voor één misdrijf niet onder art.140 vallen. Bij de Mariënburcht ging het om een eenmalige gebeurtenis. Er was dus geen sprake van duurzaamheid bij een eventuele rechtspersoon.

Interpretatie

Door deze ruime interpretatie van art.140 wordt een politiek repressief gebruik hiervan mogelijk gemaakt, en de gevolgen hiervan zijn nog niet te overzien. Zeker is in ieder geval dat het niet onderschat moet worden en dat, gezien de mogelijke gevolgen voor vele groepen een breed protest nodig is.

POLITIEKE VERKLARING

Verklaring voorgerezen op de perskonferentie n.a.v. art.140 Nijmegen 3 april 1987.

"Er zijn de laatste jaren verschillende politieke inbraken en/of aanslagen geweest, waarvan de daders niet door het Openbaar Ministerie achterhaald konden worden. Te denken valt aan de inbraken van anti-militaristische groepen en van de anti-apartheidsgroep RARA. Het O.M. had weliswaar de zaak in onderzoek, maar er kwam steeds niets uit. Toen bij de Mariënburcht ook de plegers van strafbare feiten niet opgespoord konden worden, greep het O.M. naar art.140. De arrestatie van de 8 heeft dus veel meer te maken met zgn. dadendrang van justitie en met de politieke verhoudingen, dan met wat de 8 wel of niet gedaan hebben. Maar niet alleen op dit nivo zijn de arrestaties willekeurig. Ook voor de axies rond de Mariënburcht zelf; sociale bewegingen als de kraakbeweging werken niet met leidersters, bestuurders of bazen. Er valt derhalve geen groep organisaties verantwoordelijk te stellen voor de gepleegde strafbare feiten. Dit bevindt zich niet meer op het hellend

zet. Op plaatselijk nivo (Nijmeegs) komt er binnenkort een anti-kraakbepaling in de APV. De overheid doet er alles aan om nu eens eindelijk af te rekenen met het verzet van de kraakbeweging. Het artikel zal echter ook gevolgen hebben voor andere bewegingen. Als het al niet tegen hen gebruikt zal worden, dan speelt de angst voor het artikel zeker mee. Het artikel kan ook gebruikt worden om politieke bewegingen in kaart te brengen. Zoals nu ook is gebeurd. Een dergelijke vage aanklacht is blijkbaar genoeg om agenda's, telefoonlijsten, aantekeningen en archieven mee te nemen. Tel uit je winst voor de inlichtingendienst. Tot slot: door de ruime interpretatie van art.140 wordt een politiek-repressief gebruik hiervan mogelijk gemaakt. De gevolgen hiervan zijn niet te overzien. Iedere organisatie die zich verzet tegen overheidsbeleid of ander onrecht is strafbaar, op het moment dat er gebruik wordt gemaakt van middelen die niet in de wet zijn toegestaan. Hieronder vallen dus ook bezettingen, blokkades, andere al dan niet geweldadige vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid. Dit artikel kan bv. ook gebruikt worden om vak-

Dit artikel stelt mensen strafbaar die "deelnemen aan een rechtspersoon die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven". Men probeert nu een willekeurige groep mensen als rechtspersoon aan te merken en zodoende dit wetsartikel op bijna iedereen toepasbaar te maken. Indien het mogelijk blijkt politieke activisten/s op grond van dit artikel te veroordelen, heeft dit verstrekende gevolgen. Of iemand wel of niet een strafbaar feit heeft gepleegd doet er dan niet meer toe. Eenieder die op een bepaald politiek gebied actief is loopt het risico verantwoordelijk gesteld te worden voor daden die anderen op dat gebied plegen. Dit gebruik van art. 140 WvS brengt recheloosheid met zich mee.

Beste mensen,
Bij deze de verklaring die wij geschreven hebben tegen het gebruik van art.140WvS. Zouden jullie ons zo snel mogelijk kunnen laten weten of jullie willen ondertekenen? We streven ernaar om deze verklaring door zoveel mogelijk groepen te laten ondertekenen; hiervoor hebben we allerlei landelijke groepen benaderd. De bedoeling is de verklaring in ieder geval te sturen naar politieke partijen, kranten, bladen, enz. En als er genoeg geld is een advertentie te plaatsen. Daarom willen we jullie ook vragen om, als dit mogelijk is, geld voor deze publiciteitskosten over te maken op gironr. 3957691 tnv. Anti-Repressiegroep
Trompstraat 19
Nijmegen
ovv. Artikel 140
We zijn te bereiken op tel. nr. 080-239972 (Yolanda)
080-238137 (Kees)
080-240245

Onderstaande groepen, organisaties en personen veroordelen hierbij de wijze waarop justitie en politie de Nijmeegse kraakbeweging door middel van art. 140 WvS. proberen aan te pakken.

ARTIKEL 140

vlak van de rechtsstaat, dit is de afgang van de rechtsstaat. Individuen worden hier verantwoordelijk gesteld voor daden en axies van andere individuen. Als er waar dan ook in Nederland, solidariteitsaxies gevoerd worden tegen art.140, kunnen mensen hier in de zaal opgepakt worden op grond van dat artikel. Zelfs advocaten vallen er (nu nog) in theorie onder. En is het misschien zo dat zelfs een journalist die een interview heeft met axievoerdersters onder art.140 valt? Een direkte konsekwentie van het op deze manier gebruiken van art.140 is op dit moment al, dat verschillende mensen zich zodanig bedreigd voelen dat ze de beslissing genomen hebben de stad te verlaten. Willekeurig iedereen die iets van zijn of haar betrokkenheid heeft laten blijken kan nu immers opgepakt worden. Zo'n beslissing heeft voor deze mensen wel tot konsekwentie, dat hun leven volledig verstoord wordt. Art.140 is een nieuwe truuK om verzet de kop in te drukken. Tegen de kraakbeweging is onlangs al de leegstandswet en het anoniem dagvaarden inge-

bonden nog verder monddood te maken, omdat het ook gebruikt kan worden bij bezettingen. Als deze lijn doorgevoerd wordt, kan je je binnenkort allen nog maar verzetten door aangekondigd te demonstreren, petitie aan te bieden, ed., waar toch niet naar geluisterd wordt. Voor steunbetuigingen of voor informatie kun je bellen naar: 080-240245 (4-6 uur)

DIT ARTIKEL IS
OVERGENOMEN UIT
FLAM NO.7
APRIL 87

BORSSELE HE

Volgende week, 24, 25 en 26 april, is er een landelijke blokkade-actie in Borssele onder het motto 'Nooit meer Tjernobiel; Borssele dicht'.

Er zijn verschillende taakgroepen op het kamp, de meeste groepen zijn al redelijk voorzien van mensen om te kunnen draaien, maar extra mensen zijn altijd welkom. Schroom dus niet om je op te geven voor een van de taakgroepen.

De taakgroepen en hun werkzaamheden.

BLOKKADEGROEP

Zij houdt zich bezig met de organisatie van de blokkades (inschrijving van groepen die blokkeren); op de fiets rond de centrale rijdend verzorgen zij de communicatie tussen de blokkades onderling en tussen de blokkades en het kamp; ze bereiden het landelijk overleg voor.

PERSGROEP

Houdt alle gebeurtenissen op het kamp en op de blokkades zo goed mogelijk bij; onderhoudt contact met journalisten door middel van interviews, persverklaringen en perskonferenties (er zijn 3 perskonferenties gepland: vrijdag, zaterdag en zondag, alle om 17.00 uur); onderhoudt het contact met de radio (fungeert als een soort eindredactie); geeft een overzicht van de persreacties; doet verslag van haar werkzaamheden op het landelijk overleg; maakt een kampkrant in samenwerking met de infogroep. De persgroep is te bereiken in haar tent op het kamp en heeft de beschikking over een autotelefoon om opgebeld te worden.

Informatiegroep

heeft een soort sekretariaatsfunctie en geeft dus alle basisinformatie over de actie aan de deelnemers/sters. Verkoopt en verspreid het informatiemateriaal. Samen met de persgroep maakt zij een kampkrant; samen met de blokkadegroep verzorgt zij de inschrijving van de blokkades en houdt een overzicht daarvan bij. Zij zetelt in een eigen infotent.

Financielegroep

houdt de inkomsten bij en uitgaven voor, tijdens en na de actie; kollekteert op het kamp en tijdens de demo.

Kampgroep

is verantwoordelijk voor de materiele en technische opbouw van het kamp. Dat betekent: het opzetten

van grote tenten, het graven van toiletten; pendelen tussen het station en kamp; verkoop van eten en drankbonnen. Regelt het gebruik van de grote tent: bewaakt het kamp.

KALENDER

Vrijdag:

13.00 uur: verzamelen op station Goes, van daaruit vertrekken we naar het terrein waar we het tentenkamp opzetten.
21.00 uur: Landelijk overleg
22.00 uur: cultureel programma
03.00 uur grote tent dicht.

Zaterdag:

10.00 uur: begin van de blokkades die 28 uur gaan duren
17.00 uur: landelijk overleg
23.00 uur: landelijk overleg.

Zondag:

10.00 uur: landelijk overleg
11.30 uur: vertrek vanaf het kamp richting demonstratie
12.00 uur: start demonstratie op het Kerkplein in het dorp Borssele. Als gangmakers/sters komen hopelijk "Horen, zien en zwijgen" spelen, de toeterband uit Nijmegen. De route is: het dorp door, langs de camping, langs de zee naar de centrale en daar 'onderlangs' (bij de zee) langs de blokkades. Die breken één voor één op en lopen mee naar het tentenkamp.

BEGIN

Vrijdagmiddag 24 april wordt er om 13.00 uur verzameld op het station van Goes. Iedereen, hoe hij/zij ook komt wordt gevraagd naar het station te komen en niet naar de centrale te rijden om bijv. het terrein te gaan zoeken. Dit is vooral belangrijk omdat we met een grote groep tegelijk het terrein voor ons kamp moeten kraken omdat voor ons soort mensen geen kampeervergunning is weggelegd.

Van het station vertrekt een grote (eerste) groep gezamenlijk in al het dan beschikbare vervoer naar een bepaald punt in de buurt van het te kraken terrein. Daar wacht de eerste groep rustig af. Al het vervoer rijdt terug om de mensen op te halen die in eerste instantie niet mee konden of te laat kwamen. Ook die groep gaat naar het genoemde punt. Ondertussen zijn van de eerste groep een paar mensen per auto de situatie rond de centrale gaan bekijken.

Dan lopen we met z'n allen in een grote groep richting terrein. De auto's met materiaal rijden achter de lopende groep aan. Als duidelijk is dat het terrein veilig gekraakt is komen zij de spullen afleveren (grote tent e.d.). Dan is het zaak de boel zo snel mogelijk een beetje op te zetten met mens en machi. Hoe dan ook, als de kraak is gelukt, hebben we de eerste overwinning behaald!

Over wat te doen als het beoogde terrein niet 'kraakbaar' blijkt, is nog (te)weinig gepraat. Het is ook moeilijk hier veel bindende afspraken over te maken. Het zal vooral op veel humor en improvisatietalent neerkomen. Wel zijn er in de voorgaande maanden al meerdere terreinen bekeken. In ieder geval zal er in geval van mislukte kraak of ontruiming snel contact worden gemaakt met de autoriteiten waarin duidelijk gemaakt moet worden dat de kans op een chaos vele malen groter wordt als we niet de beschikking krijgen over een veilige thuisbasis. Dit is ook goed om in de pers uit te spelen. Duidelijk moet zijn dat we vastberaden zijn en desnoods zonder kamp zullen blokkeren.

BLOKKADE ORGANISATIE

De veelgenoemde 28-uurs blokkade houdt in van zaterdagmorgen 10 uur tot zondagmiddag 14.00 uur. Ook betekend het een totale, effectieve maar menselijke blokkade. Er zijn 10 poorten (zie kaartje), die alle 10 alle 28 uur geblokkeerd moeten blijven. In principe zijn dan ook alle 10 poorten even belangrijk. Na veel overleg hebben we het volgende besloten:

Er zijn geen poorten aan regio's of steden toebedeeld maar één regio (Noord, Oost, Zuid, West) geblokkeerd per tijdseenheid (blok) alle poorten. Op het kamp komen borden en flappen van het centraal terrein (voor elke tijdseenheid één) waar de regio's zelf hun verdeling per poort op aangeven. Per poort is aanwezig een fiets, een ton om een houtvuur in te maken, stro om op te zitten en landbouwplastic. Verder wordt zoveel mogelijk materiaal verzameld om leuke dingen te kunnen doen tijdens de 5 of 6 uur per blokkade-eenheid, zoals een hekkrant maken, kruisen maken, vliegeren, kunstwerken op laten rijzen, enz., enz..

Hieronder het blokkade-schema, dat overdag uit blokken van 6 en 's nachts uit blokken van 5 uur bestaat.

PLAANBOEK

10.00-16.00 uur	Regio Oost
16.00-22.00 uur	regio West
22.00-03.00 uur	regio Noord&Zuid
03.00-08.00 uur	regio Oost
08.00-14.00 uur	regio West

Het spreekt voor zich dat in deze regio-indeling wel verwisselingen, aanvullingen, versterking etc. mogelijk zijn; deze indeling houdt wél in dat bijv. regio Oost verantwoordelijk is voor de invulling van het eerste blok, etc.. Over de uitgebreidere overlegstructuur straks meer.

Verder zijn er één of meerdere vrouwenblokkades. Die zijn niet per regio. Wanneer en bij welke poort die zijn wordt op het kamp bekend gemaakt.

Het schema van de ploegenwisselingen van het personeel van de centrale is als volgt:

kolencentrale: 06.00 uur
(konventionele) 14.00 uur
22.00 uur

kerncentrale : 07.30 uur
(nukleaire) 15.30 uur
23.30 uur

OVERLEGSTRUCTUUR

Voor een actie-driedaagse op een gekraakt terrein met een blokkade, die de Borssele burgemeester al maanden geleden zowiezo "gewelddadig" noemde., is een goed gezamenlijk overleg onontbeerlijk. We hebben gekozen voor de vorm van een landelijk overleg, dat zo openbaar mogelijk is. Om echter te voorkomen dat er situaties ontstaan die eenvoudigweg onwerkbaar zijn door chaos, teveel mensen, grootste-bek-situaties etc., waardoor praktische en zonnig snelle besluitvorming onmogelijk wordt, is het verreweg het beste om met afvaardigingen te werken. Zo zijn er bijv. al de afgevaardigden van elke taakgroep. Wie waarvoor afgevaardigt (poort, regio, groep, stad) zal waarschijnlijk pas goed op het kamp zelf bekeken kunnen worden.

Een belangrijke functie die het Landelijk Overleg (LO) heeft is het nemen van belangrijke beslissingen zoals bij ontruimingsdreiging, etc.. Eén poort- of taakgroep kan nooit beslissingen nemen die de hele blokkade of actie aangaan. Wél kan een poort- of taakgroep een extra landelijk overleg uitroepen! Op deze tijden wordt in ieder geval een landelijk overleg gehouden

vrijdag 21.00 uur
zaterdag 17.00 uur
23.00 uur
zondag 10.00 uur

Naast het landelijk overleg zal er een taakgroepen-overleg zijn. Deze zijn in die zin 'besloten' dat alleen taakgroepers/sters eraan meedoen omdat het veelal gaat om puur praktische dingen en coördinatie. Bovendien zullen zij, ook niet gezamenlijk, bovengenoemde beslissingen buiten het LO om kunnen nemen. Deze taakgroep-overleggen vinden telkens één uur voor een LO plaats. En er is er één extra op zaterdagochtend.

JURIDIES

Het advocaten-kollektief Breda is bereid gevonden ons zonnig met raad en daad juridies bij te staan. Zij zullen met 5 mensen tijdens het hele weekend paraat staan. Paraat maar niet op het kamp zelf aanwezig zijn. De nog samen te stellen arrestanten-groep onderhoudt met hen het lopende contact. Over alle juridiese perikelen rond wat heet 'politiek-gevoelige terreinbezettingen' etc. lees je verderop.

Naast het advocaten-kollektief heeft het Justitieel Klachtenburo in Breda aangeboden duistere en minder duistere maar des te pijnlijker politie-uitbarstingen te inventariseren.

Met behulp van voor deze actie gevraagde speciale getuigen (zoals tweede kamerleden) en onze eigen getuigenissen, zal zij daardoor in staat zijn het eventueel 'uit de hand gelopen' geweld van politiezijde publiekelijk aan te klagen.

UITRUSTING

Om te voorkomen dat andere dan redenen van buitenaf schuld zouden zijn aan een vervelend weekend, hebben we een lijstje gemaakt met handige, maar veelal ook noodzakelijke dingen opgesteld om mee te nemen.

- * veel warme kleding en sokken
- * regenkleding
- * laarzen of klompen
- * warme slaapzak - matje
- * tent 1)
- * mok 2)
- * zaklamp
- * Lucifers of aansteker
- * z.n. medicijnen 3)
- * EHBO-trommeltje en / of klein zakje met voorgeknijpte pleisters en jodium 4)
- * klein notitieboekje + pen
- * kranten
- * als je 't hebt een radiootje
- * plastic + plastic zakken
- * veiligheidsspelden en tape

1) informeer in je eigen regio hoeveel grote tenten er geregeld kunnen worden en of het nodig is je eigen tent mee te nemen.

2) op het kamp voorziet Rampenplan hierin maar tijdens blokkades is het handig je eigen mok bij de hand te hebben.

3) als je medicijnen gebruikt, neem dan de hoeveelheid voor een week mee, in een potje waar een recente datum, arts- en apotheeknaam opstaat. Bij evt. arrestatie krijg je ze anders beslist niet.

4) De EHBO-ploeg kan niet overal en altijd aanwezig zijn. Per poort moeten daarom kleine verwondingen snel zelf opgelost kunnen worden. Het genoemde zakje zal prima diensten bewijzen!

5) Draag dit altijd bij je om bijv. bij eventueel politiegeweld belangrijke dingen te kunnen noteren zowel als getuigenis als voor de EHBO-ploeg. Probeer snel achter dingen te komen zoals naam van het slachtoffer, waar en door wat geraakt, hoe laat, waar, zo mogelijk beschrijving van ME-er of stille (let op peleton-naam en -nummer op hun mouw).

6) als je geen leren broek hebt zijn kranten in je broek een uitstekende bescherming tegen kou, meppen en hondebeten! Mocht het zover komen is het zonde om om zo iets eenvoudigs verlegen te zitten. Verder zou het leuk zijn als je de volgende dingen nog mee zou nemen om tijdens de blokkade prachtige hekversieringen te kunnen maken: stiften, krijt, kwasten, verf, touw, vliegers en muziekinstrumenten.

ETEN EN DRINKEN

Aktievoeren maakt hongerig. Gelukkig heeft Rampenplan toegezegd voor thee, koffie en warme maaltijden te zullen zorgen. De prijs van een warme maaltijd is f6,- waarvan, op verzoek van de Borssele-organisatie f1,- naar de actie toe gaat om de kosten van het kamp te dekken. Bonnen voor een warme maaltijd moeten van te voren worden gekocht bij Rampenplan of bij de Info-stand. Bonnenverkoop zondag: tot 12.00 uur. Thee en koffie kosten f0,50 per mok, behalve op de zondag-manifestatie, dan is het f1,-. Brood kost f0,50 per belegde dubbele boterham. Zaterdag zal er voor de mensen die van de blokkades komen extra maaltijden worden gemaakt. En of dat nog niet genoeg is, zullen de blokkades overdag van koffie en thee, en 's nachts van koffie, thee en soep worden voorzien. Om een en ander zo soep mogelijk te laten verlopen, is het noodzakelijk dat bestek, borden en mokken na gebruik zo snel mogelijk bij Rampenplan terugkomen. En natuurlijk hopen we dat er genoeg mensen wat tijd vrij maken om te helpen met het snijden van de groentes en met de afwas.

HET BORSSELE DRAAIBOEK

KOMMUNIKATIE

Het belangrijkste communicatiemiddel tijdens de actie zal ongetwijfeld het mondelinge, onderlinge, onversterkte contact zijn (en verget vooraf het oogcontact niet!). Naast dit veel en goed te gebruiken middel, zullen aanwezig zijn: de radio (nogmaals neem dus een radiootje mee als d'r aan kan komen), een paar portofoons (in ieder geval twee, tussen het kamp en de blokkade) en de persgroep krijgt de beschikking over een mobilfoon (autotelefoon). In Borssele is ons verder een telefoon bij iemand thuis ter beschikking gesteld, maar duidelijk moge zijn dat die uitsluitend voor de actie gebruikt mag worden en niet voor -hoe gezellig ook- telefoontjes met opa's, vriend/innet/jes of achterneven. In het dorp Borssele (deeluitmakend van de gemeente Borssele, die gezamenlijk meer dan 10.000 inwoners/sters omvat) is een postkantoor + nog een telefooncel aan de andere kant van het dorp. De afstand tussen het dorp en de centrale is ongeveer 1,5 à 2 kilometer.

Wat betreft de communicatie tussen de poorten onderling zal de fiets (per poort aanwezig) het handigst en snelst blijken. Er zal altijd iemand van de blokkade-taakgroep op een eigen fiets rondjes langs de poorten maken. Hij of zij heeft de beschikking over een portofoon en zal dus snel contact met het kamp kunnen leggen.

RADIO

De radio die tijdens de driedaagse in de lucht zal zijn voor de communicatie en ter lering ende vermaak is een samenwerkingsverband tussen de 'staatsradio', de 'Vrije Keizer' en de 'Vrouwenradio' (allen uit A'dam). Aangevuld met 'menschkracht van radio 'Rataplan' (Nijmegen) en de 'Vrije Zender', (Den Bosch). Deze radio is in ieder geval krachtig genoeg om alle blokkades te bereiken, geprobeerd wordt om ook bijv. het dorp Borssele te bereiken.

Op de radio komt muziek, interviews, discussies, berichten en mededelingen. In het voorkontakt zijn met de radio een aantal duidelijke afspraken gemaakt:

- * geen opgefokte sfeerreportages
- * mensen uit de persgroep; info, radio en blokkadegroep vormen permanent een soort 'opvang' waar alle berichten eerst gecheckt kunnen worden voor het uitgezonden wordt. We hebben niet de pretentie dat de mensen in de taakgroepen zoveel beter zijn of meer weten, maar we denken wel dat we, door een rustige denk- en checkfase tussen binnenkomen en de lucht ingooien in te lassen veel narigheid kunnen voorkomen. Zelf zullen we op moeten letten dat mensen niet een al te aparte plaats in gaan nemen en misbruik gaan ma-

ken van de macht die ze toch op dat moment hebben.

GEWELD-IG?

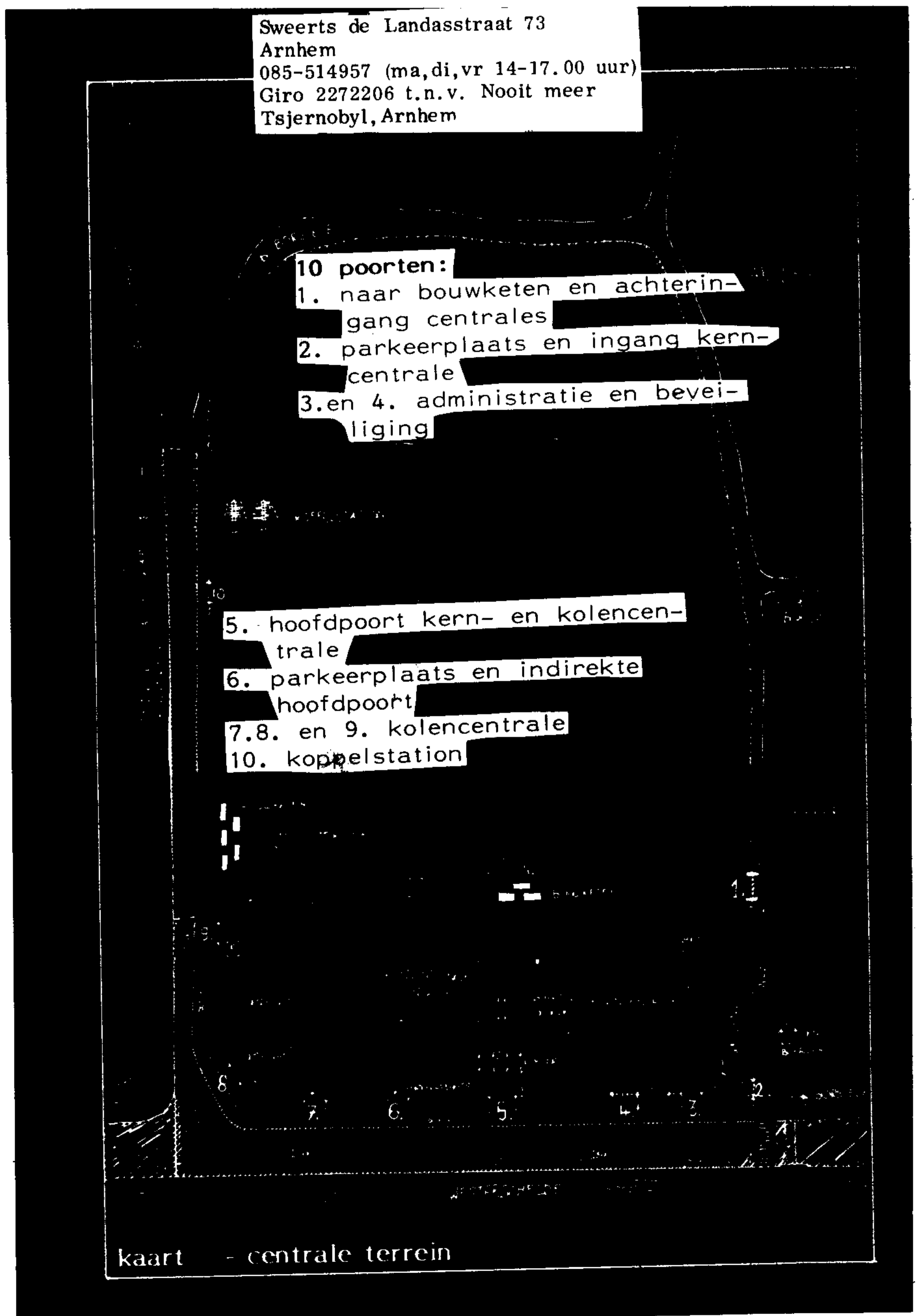
Een ding lijkt te ontbreken indit aktiehandboek en dat is het eeuwige moeizame punt: het geweld en hoe reageren we erop. Het blijkt onmogelijk daar ook maar enige vorm van strategie over op papier te zetten. Hoe kun je uit gaan stippelen wat je zult doen als iemand naast je een blauw oog oploopt, welke theorie is toepasbaar op een charge van overstekend blauw wild??

We hebben erover gepraat, we hebben zelfs een soort fase-systeem bedacht, maar het allerbelangrijkste zal zijn telkens te bedenken dat het geweld nooit van onze kant mag komen, niet uitgelokt, niet geprovoceerd. Dit is het enige punt waarover het hele landelijke overleg het ondubbelzinnig eens is. Op deze manier kun je elkaar opvangen als iemand uit z'n/d'r bol gaat. Dat is niet zo moeilijk voor mensen die een groep vormen.

Niet uitlokken, niet provoceren. Als we daar met z'n allen voor staan -bij een poort, op het kamp- zullen we (of het nou t.o.v. blauw of rechts is) machtig sterk staan.

E.H.B.A.

De E.H.B.A. (Akties i.p.v. ongelukken!)-groep 'De Witte Duim' zal duidelijk herkenbaar (helmpjes en bandjes) op het kamp en de blokkades aanwezig zijn. Op het kamp met een tent en voor de blokkades is er een busje dat permanent bemensd is en dat razendsnel uit kan rijden als dat nodig is. De E.H.B.A. is geen puur professionele groep waaraan alles overgelaten kan worden. Zij weten er veel van en kunnen (ook specifieke klachten) klachten helpen. Daarnaast is het belangrijk dat mensen zelf ook spullen bij zich hebben. (zie uitrusting). Bij de EHBA-tent is wel ook alle informatie over artsen, ziekenhuizen, GG&GD, etc. bekend.

RADIKAAL LEVEN

We willen hier niet meer oprakelen dat door de inbeslagname's van de laatste maanden en de nieuwe kontrollerende wetgeving een aanval wordt gedaan op onze kommunikatiestrukturen; dat is zo duidelij

lijk als wat. Ons gaat het erom nieuwe mogelijkheden te vinden om

onze strukturen, ondanks de verscherpte maatregelen, in takt te houden en verder te ontwikkelen. Daarom hebben we na de in beslagname van Radikal 132 besloten om een tegenzet te doen door Radikal openlijk in Hamburg te gaan verkopen.

Eerst hebben we Radikal, vanzelfsprekend omgeven met vele veiligheidsmaatregelen, vermenigvuldigd. Daarna hebben we twee in onze ogen geschikte kroegen uitgezocht. De ene was een kroeg waar de sien bijelkaar komt, de ander had een meer links-liberaal intelektueel publiek. Enigen van ons gingen verkleed en vermomd de kroegen binnen. Terwijl iemand kort uitlegde waar het om ging, werden vlugschriften rondgedeeld waarin de aktie uitgelegd werd. Dan werden de Radikals verkocht. Het geheel

nam niet meer als 5 minuten in beslag. De reakties in de kroegen waren verschillend. In de eerste kroeg was het totaal positief, algemene instemming, vlotte verkoop en er ontsonden diskussies onder het publiek. In de andere kroeg was er vooral onbegrip, openlijke desinteresse, histerische reakties op de vermommingen en zelfs diskussies over de prijs.

Daarnaast hadden we afgesproken hetzelfde te doen tijdens een universiteits bijeenkomst gewijd aan de nieuwe wetgeving. Enerzijds hadden we het wel een beetje benauwd, daar we er zeker van konden zijn dat er stillen aanwezig waren. Anderzijds vonden we het erg belangrijk om een zuivere diskussie bijeenkomst door onze inhoudelijk aansluitende praktische aktie aan te vullen. De aktie liep volledig goed, overweldigende bijval, de tijdschriften

werden ons uit de handen gerukt, mensen drukten ons veel geld in handen. Het enige negatieve was dat we te weinig exemplaren bij ons hadden.

De beslissing om juist Radikal te gaan verkopen hebben we genomen omdat Radikal voor ons zowel vanwege de inhoudelijke verklaringen over militante politiek als vanwege de praktische ervaringen waarover bericht wordt, erg belangrijk is.

Het is ons perspektief strukturen op te bouwen om gekriminaliseerde bladen, en daarbij gaat het ons niet alleen om Radikal, een groter openbaarheid te verschaffen.

Daaronder verstaan we ook initiatieven om de voor represie kwetsbare strukturen als infowinkels te ontlasten. Voor ons is het van belang om onze konsumptientaliteit te doorbreken en onze eigen verantwoordelijkheid voor onze kommunikatiestrukturen te nemen.

HAMBURG 12-3'87

RADIKAAL LEZEN
RADIKAAL LEVEN

de hete hel
anoniem

Op 5 steenworpen afstand van het A'foortse politieburo, midden in de binnenstad, staat één van de Amersfoortse kantoorcomplexen. 2000m² leeg! Gezien de groeistad-funktie van Amersfoort maakt het de gemeente niets uit en worden er alleen maar nieuwe projekten ontwikkeld. Voor het ene prestige-objekt na het andere wordt Amersfoort gesloopt. Ze hebben het bv. in hun malle harses gehaalt om o.a. van de stationsbuurt een "Hoog Catharijne/Kantoor" buurt te maken. Huiden slopen, kantoren bouwen en maar verdienen aan de leegstand. Uit protest tegen deze gang van zaken hebben we een verdieping van de Hellestraat gekraakt en een einde gemaakt aan 7 jaar leegstand. Tot on-

ze grote vreugde kon de smeris geen lokaalvredebreuk konstateren en het pand werd in gebruik genomen door een groep kunstenaars, een meidengroep en een toneelgroep. Verder werden er vanuit het pand diverse akties ondernomen, zoals tegen een PVDA-bons, tegen de groeistad aktiviteit, tegen Shell, tegen apartheid, uiterwaard kraken en nog veel meer. Ter voorkoming dat we nog meer zouden kraken werden op de 2e verdieping een kopieermachiene gezet en op de 3e kraakwachten gepoot.

18 maart had verenigde Dura bedrijven BV (Rotterdam) ons van de Hellestraat anoniem gedagvaard. (De eerste twee dagvaardingen werden nietig verklaard) Twee groepen krakers kwamen opdagen maar de rechtse v. Harinxma thoe Slooten nam niet de moeite om uit te zoeken wie de goeie groep was. Daarentegen gaf hij advocaat Mentink (Slavenburg affaire) het woord en die vond dat wij eruit moesten omdat;

1. Wij vloerbedekking vernielen, voordeuren vernielen, de nooduitgang vernielt hebben, graffiti aanbrengen.
2. Aanstootgevende posters en teksten en spandoeken voor en achter de ramen hebben. (hoezo vrije meningsuiting?)
3. De representativiteit van het pand hebben aangetast.
4. Het werken van Duthler, een kledingzaak die op de begane grond zit, en dat van Marktresponse, die op de 4e verdieping zit, ernstig belemmeren.
5. We tappen zogenaamd stroom af uit de liftschacht.
6. De verzekering dekt geen waterschade meer bij Duthler.
7. Volstrekt onbenullig spoedissend belang; Duthler had onze verdieping willen huren t/m 17 maart. (18 maart kwamen we voor)

Het komt er dus op neer dat Duthler en Marktresponse ons er met nep-argumenten uit willen hebben. (Om het weer leeg te laten staan?)

Een van de woordvoerders van de krakers merkte tijdens het proces op dat de gemeente het pand eventueel zou willen vorderen. Dit was voor Harinxma reden om de zitting voor 3 weken te schorsen.

De volgende zitting is 8 april. We benutten de kansen die we nog hebben en misschien gaan we anoniem in hoger beroep. We zijn zeer gecharmeerd met die drie weken uitstel, de plannen zijn rond maar we kunnen ons hierdoor des te beter voorbereiden op de ontruiming. Om onze akties te laten slagen hebben we veel mensen nodig. Daarom deze landelijke oproep.

STOP DE BETONBOUW IN
AMERSFOORT!
LEEGSTANDSWET=OORLOG!

VERKRACHTING ALS WAPEN TEGEN DE VROUW

Verslag vrouwen aktie-weekend Amsterdam, Maart 1987.

We kunnen vele voorbeelden noemen: Amsterdam, Den Haag, Nijmegen, Delft, engelse vredes-aktie kamp- verkrachtingen binnen een linkse beweging en conflicten onderling over de konsekwenties die genomen moeten worden. Dat er geen aangifte bij de smeris wordt gedaan ligt in het systeem zelf, waar we tegen knokken - de maatschappij dat juist de rolverdeling in stand houdt, juist omdat het gebaad is bij de onderdrukking van de vrouw, immers zij moet nageslacht baren en opvoeden, zij moet de man ter wille zijn en gehoorzamen - verkrachtingen liggen in het verlengde van deze onderdrukking. Komt de vrouw in opstand, krijgt zij te maken met allerlei repressieve methodes, waarvan verkrachting een uiterste vorm is - op verkrachting staat levenslang voor vrouwen. Dat NEE - NEE is, is voor de meeste mannen op deze aardbol nietszeggend, het feit dat er zoveel vrouwen door hun man, vriend, familie of vreemden verkracht worden verraad de houding van mannen tegenover vrouwen. Dat opvoeding hiermee te maken heeft ontkent niemand, maar dat het een ekskuus wordt om een verkrachter niet aan te pakken is een zeer kwalijke zaak. In oorlogen worden vrouwen massaal verkracht - een boodschap van man tot man, een aantasting van de waarde van de vrouw, als bezit van mannen. De enigste kracht die we als vrouwen hebben is onze houding naar de verkrachte vrouw, solidair- verkrachting is een misdaad tegen alle vrouwen. Hoeveel feministische golven zijn nodig om van een werkelijke bevrijding te spreken. Tot nu toe hielden ze op bij wat emancipatie - kiesrecht voor de vrouw, een aantal sociale en politieke rechten en plichten - maar nooit is er sprake geweest van het doorbreken van de dagelijkse onderdrukking van de vrouw, het gezin en de benauwende seksuele en gedragsregels. Het gezin als hoeksteen is door ons afgezworen, maar de meeste mechanismes draaien op volle toeren - het hanengedrag. Een zgn. linkse beweging, dat voor vrijheden en tegen onderdrukking en uitbuiting knokt, waar verkrachtingen plaatsvinden en gedogen worden kan niet serieus genomen worden. Een beweging met zulke ideologische kontradikties bestaat feitelijk niet: het is een illusie.

werd de aanleiding voor het weekend verteld - een aantal verkrachtingen binnen de buurt/aktiegroep en de onderlinge conflicten over konsekwenties die daar uit voort zouden moeten vloeien. Uiteindelijk is hij verhuisd, omdat één van de verkrachte vrouwen tegenover hem woonde.

De bedoeling was om vrijdagavond te praten over moeilijkheden die vrouwen hebben als blijkt dat een vriend verkracht; de discussie kwam weer terecht op onderlinge conflicten. Er was geen ruimte om dieper in te gaan op het probleem als de verkrachter een vriend is, om met alle vrouwen solidair te zijn. Dus bv. waarom je niet vanzelfsprekend de vriendschap beëindigt als die vriend verkracht. Vrouwen vonden enerzijds dat je met zo'n figuur moest gaan praten, hem in de gaten houden en proberen zodoende te heropvoeden. Kortom, de begripvolle, bemoederende en geduldige vrouw uithangen, om zo de verkrachter in kwestie op het 'rechte' pad te brengen. Anderzijds waren er vrouwen die hier compleet niet aan wilden: zo'n verkrachter gaat de straat/buurt/stad uit en dan heeft ie nog mazzel gehad. Je geeft 'm niet bij de smeris aan, omdat je daar normaliter tegenover staat én vecht. Dit betekent wel dat je je eigen oplossingen moet gaan zoeken. En dan is het verbijsterend om te merken, hoe vaak er voor de zaak van de verkrachter wordt gekozen - ook door vrouwen - en niet voor die van de vrouwen die verkracht zijn. Strijd van vrouwen is gebaseerd op solidariteit onderling, maar deze houdt op waar vrouwen een verkrachter - er al dan niet bewust in bescherming nemen. Veel vrouwen vonden het een laag nivo van discussie - niet meer willen praten over of je een

verkrachter moet veren uit de beweging, maar hoe je verkrachters moet aanpakken. Dat we (nog) veel met elkaar moeten praten hierover blijkt wel. Het gaat en ging niet alleen om deze verkrachtingen door een bekende, het is belangrijk voor vrouwen om te weten dat het jou/hun "morgen" ook kan gebeuren en: wat doe je dan???

Zaterdagmiddag hebben we aan zelfverdediging gedaan en de nodige aktiematerialen gemaakt. Vav. een diaserie, door Thaise vrouwen gemaakt, over hun positie en eeuwenoude kultuur, is de vrouwenhandel aan de kaak gesteld. Thaise vrouwen komen niet uit vrije keuze, maar vaak uit economische noodzaak terecht in de sexindustrie en aan westerse pornobazen verhandeld. De handel in vrouwen is daarmee een duidelijk voorbeeld van het samengaan van internationale uitbuiting en vrouwenonderdrukking. Een aantal jaren geleden is er nog wel door veel vrouwen aktie gevoerd tegen bijv. sexreizen naar Thailand, maar de laatste tijd houdt alleen het SKAV, een vrouwenorganisatie, zich daarmee bezig, voornamelijk met het opvangen van en onderdak zoeken voor gevluchte vrouwen, dit in overleg met politie en justitie. Op dit moment is het de enige manier om de gevluchte vrouwen enige bescherming tav. de maffia te geven en direkte uitzetting te voorkomen - aangiftes lopen via de zedenpolitie met de belofte (?) de vrouwen niet aan de vreemdelingendienst uit te leveren. Dit is glad ijs natuurlijk... Seksisme/geweld tegen vrouwen is immers "geen reden" om politiek asyl te krijgen (!!!) en de vreemdelingenwetgeving wordt de laatste jaren alleen maar onmenselijker. Een aantal konklusies van die middag waren:

Vrijdagavond begon met de film "Mourir a-tue-tête". Deze film gaat over het leed van vrouwen die zijn verkracht en over het verwerkingsproces, dat in dit geval dramatisch eindigt met zelfmoord. Het belang dat justitie heeft bij het in stand houden van de traditionele rolverdeling verklaart de onwil om verkrachtingen cq. onderdrukking structureel aan te pakken. Na de film

VROUWEN CULTUUR DAGEN IN DELFT

WAAROM VROUWEN CULTUURDAGEN?

Hoewel er veel kwaliteit onder vrouwen is, komen vrouwen in de cultuur onvoldoende aan bod. Ze zijn cijfermatig ondervertegenwoordigd, zowel in de hedendaagse cultuur als in de cultuurgeschiedenis. Als we kijken naar het overheidsbeleid dan zien we dat cultuur beoefend door vrouwen vaak gezien wordt als hobby en doorverwezen wordt naar amateurregelingen. Kunst met een emancipatoir karakter wordt als niet professioneel doorgeschoven naar emancipatie. Professionaliteit en emancipatie schijnen niet samen te kunnen gaan. Bovendien weinig vrouwen zijn op beleidsniveau op het gebied van de kunsten werkzaam. Omdat er weinig vrouwen naar buiten treden in de cultuur, kunnen ze voor andere vrouwen ook onvoldoende als voorbeeld of inspiratiebron dienen. De vrouw heeft als object altijd een belangrijke rol gespeeld in de kunst en de cultuur, maar zelf hebben vrouwen weinig kans gehad om aan eigen beeld vorm te geven. Er kan gesteld worden dat onze 'culturele bagage' door mannen gedomineerd is. Vrouwen moeten daar op eigen wijze hun beelden tegenover plaatsen. Op deze wijze kan cultuur (beoefenen) zeer emancipatorisch werken. Een belangrijke vraag is of er zoiets bestaat als 'vrouwencultuur'. Er bestaan zeer veel verschillende vrouwen met verschillende achtergronden, leeftijden en visies. In de cultuur dient dan ook juist aandacht geschonken te worden aan diversiteit, het doorbreken van clichés. De organisatie van de Vrouwen Cultuur Dagen is er niet op uit

een antwoord te geven op de vraag wat vrouwencultuur is. Wel wordt dit tijdens de dagen ter discussie gesteld, o.a. in een forum. Het benoemen van vrouwencultuur is wel van belang om de inbreng van vrouwen in de cultuur zichtbaar te maken, niet om vrouwen die cultuur beoefenen in een hokje te plaatsen. Vrouwen die als kunstenaars erkenning zoeken dienen niet uitsluitend als vrouw beoordeeld te worden. Dit zou geen recht doen aan haar werk. Er is in de laatste 10-20 jaar veel veranderd. Vrouwen veroveren zich meer en meer een plaats binnen de cultuur. Wellicht kan MUZEN'87 hier een positieve bijdrage aan leveren.

Een uitgebreid programmaoverzicht volgt nog in één van de komende Zwarte's.

Op donderdagmiddag 28 mei a.s. vindt op de Grote Markt te Delft de feestelijke opening plaats van de VROUWEN CULTUUR DAGEN. Deze dagen bestrijken de periode van 28 mei tot en met 7 juni en beloven een uniek gebeuren te worden. Tijdens deze dagen zijn er optredens, voorstellingen en exposities maar ook lezingen, forums en workshops. Hierbij is uitgegaan van een combinatie van zes kunstdisciplines: beeldende kunst, dans, film/video, muziek proza/poezie en theater. Er wordt een zeer gevarieerd programma geboden en de activiteiten vinden op een groot aantal lokaties in Delft plaats. De Vrouwen Cultuur Dagen gaan uit van kunst en cultuur van en door vrouwen, waarbij kwaliteit voorop staat. De workshops zijn alleen voor vrouwen toegankelijk, alle overige activiteiten zijn voor een gemengd publiek bestemd. Voor kinderopvang tijdens de workshops is gezorgd. Voor een programma-boekje of voor informatie kunt u contact opnemen met: MUZEN'87 Maria Gouweloospoort 38, 2611 JM Delft, tel.: 015-126511 (wo.-vr. 10-16 uur).

vrouwen cultuur dagen
28 mei tm 7 juni

-er gekeken moet worden of er meer opvangmogelijkheden zijn
-er meer actie moet komen tegen handelaren in vrouwen, reisburo's in sexreizen en meer actie tegen het huidige vreemdelingenbeleid.
-het niet gaat om een morele verontwaardiging over prostitutie, maar om solidariteit met vrouwen die het slachtoffer worden van handel in vrouwenlijven.

'sAvonds was er een discussie met Blijf van m'n Lijf en de Helse Hex. Zowel Blijf- als de HelseHex (opvang en inloophuis voor vrouwen die weggelopen zijn uit psychiatrische inrichtingen of zij die gek gemaakt worden) zijn voornamelijk bezig met hulpverlening - opvang. Dit slurpt zoveel tijd op dat er nauwelijks ruimte overblijft om geweld tegen vrouwen dmv. acties structureel aan te pakken. Naast opvang en hulpverlening zijn er maar heel weinig vrouwen bezig op aktiegebied- tegen alledaagse onderdrukking. De vrouwendag, ooit een internationale strijddag, is een soort herdenkingsdag geworden - niks strijdvaardigs, zijn we allemaal ingekapseld met baantjes, kinderen en overheidssubsidies of denken we "alles" al bereikt te hebben???? Opnieuw de vraag hoe het nu eigenlijk zit met onze vrouwensolidariteit. Er zijn een aantal grootse plannen bedacht, de eerste nieuwe bijeenkomst om verder te praten en handelen is op 19 april (zondag as.) om 13.00 uur in de Helse Hex Frederik Hendrikstraat 111-115 A'da

Zondagmiddag was er ontbijt met veel leuke en kritisch cultuur. Daarna was er een lange discussie over genetechnologie en manipulatie. Hierover is al in de vorige Zwarte en de Bluf van 9 april veel geschreven. Binnenkort gaan we een dag speciaal over genetechnologie organiseren, omdat er nog een hele rits te bediscussieren valt. Na afloop van de film 'Born in Flames' zijn er acties gevoerd. Zo gingen her en der vrouwen op pad om wat te ondernemen tegen seksueel geweld. Er werden 3 vrouwen gearresteerd. Bij een solidariteitsactie met de gearresteerde vrouwen werden opnieuw vrouwen door stillen aangehouden. Met behulp van 40 smerissen konden ze de vrouwen inrekenen en dreigden ze de Koevoet binnen te vallen. Maandagmiddag werden 4 van de 5 vrouwen vrijgelaten, de andere vrouw werd pas dinsdag losgelaten.

MUZEN'87

Het RRF: gedepolitiseerd, doodgezwegen en uitgespeeld - proefkonijn voor justitie?

korte voorgeschiedenis

- 13 december 1986
De Rotterdamse politie arresteerde in Den Haag de 3 daders van verschillende aanslagen op kapitalistische objecten in Den Haag en één object in Rotterdam: American Express.
- 19 december 1986
Via de media wordt verspreid dat de 3 (die zich het RRF noemen) 9 aanslagen bekennen en dat de groep niet groter is.
- 3 februari 1987
Een inval in de woning van Gerard, 's morgens om 7 uur. Gerard wordt direkt geboeid afgevoerd; erna volgt een 2 uur durende huiszoeking, waarbij wat spullen, die er waarschijnlijk niets mee te maken hebben, in beslag genomen worden. (zie Zwarte 71)

DER PROZESS

- 16 maart 1987
Een van de 3 leden van het RRF, staat terecht voor zijn aandeel in de aanslagen.

Zijn zaak is gescheiden van de 2 anderen, omdat M en P pas nieuwe advocaten hebben gekregen. (Zij hebben het dus tot maandag met hun toegewezen piket advocaten moeten doen.) Hierdoor hadden de advocaten niet genoeg tijd zich voor te bereiden op het proces. De zaak tegen M en P is dan ook uitgesteld tot 13 april

Bij de huiszoeking zijn aanwezig: rechter-commissaris van den Haag Lippman, de griffier, een wapen-expert, fotografen, rechercheurs, gewone kit en als de huiszoeking bijna voorbij is (rond negenen) heeft een stille, die in de maanden voor Gerards arrestatie (en zelfs nog voor de arrestatie van de 3 RRF-leden!) meermalen in het plaatselijke kraakcafé gesignaleerd is, het lef om, in zijn gebruikelijke stille-tenuë (groene legerjas en donkere kleren) nog even te komen binnenwippen. De mensen die nog in de woning van Gerard aanwezig zijn vragen onmiddellijk naar zijn naam. Hij glimlacht en antwoordt: mijn naam is Graafland.

De avondkranten hebben die avond geen nieuws over de nieuwe arrestatie, het ANPnieuws om 6 uur wél met het bericht dat de 3 RRF-ers bekend hebben (wat 1½ maand ervoor dus ook al in de media stond.) Over de arrestatie van Gerard wordt niets gezegd. Pas op het late TV-journaal wordt daarover bericht, en de volgende dag staat het ook in de kranten. Daarin staat ook dat nieuwe arrestaties niet uitgesloten worden.

R's politieke overtuiging is door zijn advocaat, zijn psychiater en zijn rechters totaal ontkend. Psychiater W.B. Gunning zegt dat R in wezen geen enkele politieke overtuiging heeft en zijn akties alleen gebruikte om zijn frustraties kwijt te raken.

De media doen er nog de nodige schepjes bovenop. R's advocaat A. Orie drong aan op een behandeling in een psychiatrische kliniek. Officier van justitie R. van der Hoeven eiste drie jaar gevangenis straf en tbr.

Hij wilde de eis wel veranderen als de rechtbank besluit dat R. nog een psychiatrisch onderzoek moet ondergaan bij het Pieter Baan centrum en dat onderzoek uitwijst dat voor R. andere maatregelen

beterzijn. (dit laatste heb ik uit de Volkskrant van 17-3-'87)

Oftewel: de officier van justitie probeert alles wat er maar uit te slepen valt voor justitie eruit te slepen: R dacht dat misschien zijn psychische omstandigheden verzachtend zouden werken; gebrek aan ervaring en slechte adviseurs brachten hem tot die gedachten, maar de staat zal wel proberen ook deze sprong van een kat in het nauw te gebruiken in haar voordeel. En wel 4 voordelen:

- R is toch nog lang achter de tralies
- erna nog mogelijkheden om deze gevangenschap te rekken (TBR) naar de behoefte van de staat
- contrôlemogelijkheden voor R's hele leven als de staat bang is voor herhaling.
- De politieke ideologie die ten grondslag ligt aan R's akties wordt volledig ontkend, een mogelijkheid voor de toekomst in de rechtsspraak. In de media wordt de groep gedenigreerd tot een paar zielige jongetjes, die de aanslagen alleen maar pleegden omdat ze een beetje achterlijk waren (zie je wel, die terroristen zijn allemaal gekken, die moesten ze opsluiten).
- De groep wordt voor gek verklaard, niet serieus genomen, belachelijk gemaakt en vervolgens dood gezwegen.

De tweestrijd van de propaganda-machine van de staat is denk ik dat als ze het verzet doodzwijgt, ze ook geen hetze tegen het verzet kan beginnen, wat weer tot gevolg heeft dat er minder geld, mens(?) kracht en apparatuur vrijkomt om dat verzet de kop in te drukken. Als de staat echter via media en justitie een hetze begint tegen "het internationale terrorisme" loopt zij het gevaar dat er mensen zijn die er niet intrappen en dus het vertrouwen in de regering verliezen en dat de mensen die dat vertrouwen toch al niet meer hadden op ideeën gebracht worden.

Bij de manier waarop justitie bij het RRF te werk gaat, wat weer keurig zoals de staat dat wilde en ingecalculeerd heeft, door de media opgepikt wordt, genieten de machthebbers de voordelen van beide mogelijkheden (depolitiseren en toch meer geld/middelen/(s)pijonnetjes plus een waarschuwing/voorbeldstelling aan andere mensen die verzet (willen) plegen) en de nadelen zijn nihil.

In Zwarte nr. 3 stond indertijd de verdenking dat de BVD misschien wel achter het RRF zat.

Nu blijkt dat dit niet zo is, maar: de staat zal wel degelijk z'n voordeel behalen over de ruggen van de 3 RRF leden heen. Een trieste conclusie.

Op 30 maart deed de rechter uitspraak over R: hij is veroordeeld tot plaatsing in een inrichting voor minimaal 1 jaar en voorwaardelijke TBR met een proeftijd van 2 jaar.

maandag 13 april 1987.

De zitting duurde van half 10 tot + half 1. Als de rechters binnenkwamen en weggingen moest ieder een gaan staan. Als je dat niet deed kon je eruit gezet worden. In het begin werd de zitting een paar keer geschorst; **Poppenkast!** Binnen 10 minuten gingen de rechters een paar keer weg om zich "te beraden" en kwamen weer een paar keer terug, vanwege de vraag van de advocaat van M of de zitting achter gesloten deuren mocht plaatsvinden vanwege de persoonlijke familie-aangelegenheden die over tafel zouden gaan.

Het antwoord van de rechters was dus nee, en toen zei de advocaat dat er in één van de dossiers een gesloten envelop zat die alleen de rechters mochten lezen (!!!) Het is dus niet geheel duidelijk geworden wat daar dus in staat.

In de rechtszaal zaten enkele BVD-beambten, veel pers, politie en ook de inspecteur van politie van Rotterdam, Graafland! in uniform, dat is dus die stille die heeft lopen spioneren en die ook op de huiszoeking van Gerard is geweest. Op het proces was te horen dat hij een behoorlijke vinger in de pap heeft gehad over het moment van de arrestatie.

Bij welke inlichtingendienst zou hij (part-time) werken?

Eerst werd M. verhoord. De lijst met aanslagen werd voorgelezen. Over elke aanslag stelde rechtbank president van der Grinten een aantal vragen. De meeste vragen werden met ja, nee of niet ter zake doende beantwoord.

Interessant is dat het RRF pas met z'n drieën is gaan werken vanaf eind 1984. Voor die tijd werkte M in z'n eentje. Dat verklaart ook meer over de aanslagen op de Bvd, een viaduct op de Utrechtse baan, het Centraal Station, een politieburo.

Scheer ze niet allemaal over één kam.

Dat is ook de reden waarom de eis voor M een $\frac{1}{2}$ jaar hoger ligt. Deze eis zou eigenlijk een jaar hoger zijn, verklaarde de officier van justitie, Lo Sin Sjoë, maar vanwege de psychische toestand van M eiste hij "slechts" een $\frac{1}{2}$ jaar meer dan P.

En zo kwam hij op een eis van $3\frac{1}{2}$ jaar voor M en voor 3 jaar voor P.

M legde na zijn verhoor geen verklaring af. Waar hij politiek staat is nog steeds niet helemaal duidelijk. Hij was duidelijk nog steeds anti-imperialistisch, vond dat de

V.S. schuldig zijn aan het morele verval in West-Europa, hij noemde zichzelf rechtser dan de andere 2, hij noemde zichzelf "links-liberaal met nationalistische trekjes"????

Zijn advocaat was niet geweldig. Hij gooide het slapjes op de moeilijke jeugd van M.

Bij P ging het allemaal wat anders. Ook hij werd eerst verhoord. Ja, nee, klopt.

Op een gegeven moment vroeg de officier van justitie wat hij van de akties van de RARA vond (!!!). P antwoordde dat die vraag niet ter zake deed.

En natuurlijk werd van beide gevraagd of ze het weer zouden doen. Vragen die ze konden omzeilen zonder hun politieke mening geweld aan te doen. (-ook met op die manier verzet plegen boek je onvoldoende resultaat-)

P las daarna een hele goeie, lange duidelijke politieke verklaring voor. Die moet in de Zwarte geplaatst worden! We hoorden dat hij nog steeds regelmatig verhoord wordt over eventuele konneksies. De advocaat van P, G. de Jonge, (aangeraden door Bakker-Schut) was een goeie. Na de politieke verklaring van P hield hij zijn juridische verhaal, met inderdaad de interessante constructie die ook in Zwarte no 74 staat:

Hij achtte het OM niet ontvanke-lijk om te oordelen omdat de arrestatie onrechtmatig was (onrechtmatig verkregen bewijs): het RRF is opgepakt naar aanleiding van de aanslag op American Express te Rotterdam, een aanslag die

voorkomen had kunnen worden evenals de aanslag op het kantoor van de NCW, want vanaf juli '86 werden ze in de gaten gehouden (eerder al). Toen had de BVD zelfs al een Haagse officier van justitie op de hoogte gebracht. Oftewel: het OM is dus in feite mede verantwoordelijk voor de aanslagen. Men heeft ze net zo lang geschaduwd tot ze ze goed konden pakken, en liefst met zo veel mogelijk mensen erbij, om kontakten na te gaan. De officier van justitie gooit het erop dat er eerst nog onvoldoende bewijzen waren.

Nog een staaltje van volksverlakkerij: de agent die zich zogenaamd verwondde, toen bijna verwond werd en waarvan nu blijkt dat hij 2 straten verder in z'n autootje zat.

De bom ontplofte om 11 uur 's avonds, om $\frac{1}{2}$ 11 heeft M het ANP tot 2x toe opgebeld. Door fouten van ANP en politie waren ze er niet op tijd bij. Deze aanslag had M in z'n eentje gepleegd. P wilde toen al niet meer, voor M was het echt de laatste keer ("Ja, een paar dagen werd je opgepakt" zei de rechter toen), want M wilde een afleidingsmanoeuvre voor de BVD in scène zetten, omdat R het gevoel had dat hij permanent gevolgd werd, dus op het moment dat R gevolgd werd moest er iets gebeuren zodat R niet meer verdacht zou worden.

.....de rechtbank sluit haar deuren. Wij gaan weer naar huis. Zij niet. Zij worden afgevoerd. In hun cel gestopt. Verhoord. Geïsoleerd. Voor gek verklaard. Vertrapt. Wie ben ik om over hen te oordelen?

FILMHUIS ZAAL 4

buitenom 214

Maandag 4 mei wordt er in de Blauwe Anslag een nieuw filmhuis worden geopend. Velen hebben waarschijnlijk de afgelopen maanden, tijdens diverse feesten al gezien hoe de verbouwing gestaag vorderde. Nu is het dan eindelijk af.

Tot aan de zomer zullen we voorlopig eerst twee maanden op proef gaan draaien. Na de zomer kiezen we dan de definitieve vorm.

Het filmhuis zal gaan draaien op maandag, dinsdag en donderdagavond, aanvang 21.00 en de toegangsprijs zal f 6,- worden en met een 6-rittenkaart f 30,--. We willen proberen de entree zo laag mogelijk te houden, liefst nog lager, maar een en ander zal afhangen van de aanloop.

Op woensdagavonden worden er (politieke) videoos vertoond en zal de toegang gratis zijn.

Programma:

- 4 mei: To have and have not (met Humprey Bogart)
- 5 mei: The way home van Alexander Rechviasjvili
- 6 mei: video
- 7 mei: The profound desire of the gods van Imamura

Verdere informatie volgt nog en tot ziens.

ROODE HOND BENEFIET

Zaterdag 2 mei organiseert boekhandel de Roode Hond een benefiet in de Blauwe Anslag (buitenom 214) om te pogen de boekhandel weer wat meer financiële speelruimte te geven.

programma:

14.00 - 16.00 (gratis)

boekenmarkt (nieuw en tweede hands boeken, met ook het verzoek je eigen, uitgelezen, boekenkast eens te chequen op boeken die je misschien wel kwijt wil)

videoos:

o.a.: Den Haag Kouwe Kakstad, Nolympics, Plastic Productions en Herr Gott.

kinderprogramma:

15.00 is er een optreden van Ray de clown

Vanaf 18.00 kan er gegeten worden

20.00 draait er een film in het nieuwe filmzaaltje van de B.A.

22.00 - 00....

De FILISTIJNEN

The HOLY JOES

The KINGBEES

De entree 's avonds kost 5 piek

HET LAATSTE NIEUWS

LEEWARDEN

Voor het eerst sinds de invoering van de Leegstandswet dreigt er ook in Leeuwarden een pand onttruimd te worden. Het gaat hier om het pand Schoolstraat 5d. Vorige week al werd er een poging tot dagvaarden ondernomen, maar doordat de deurwaarder de dagvaardiging nergens een bus in kon krijgen, lukte dat niet. Gisteren (15 april) dan toch een geding. Tijdens het geding werd er nog gepoogd door een woordvoerder van het pand om anoniem een verklaring af te leggen. Dat werd door de rechter niet toegestaan.

De uitspraak volgt over een week op dinsdag 21 april en zal waarschijnlijk luiden dat het pand binnen 24 uur, dus vanaf woensdagmorgen 9.30 onttruimd kan worden. Volgende nummer meer.

DELFT

donderdag 16 april,

AXIE BIJ IRI-DELFT

O.a in het kader van Borssele is het wel weer eens prettig de aandacht te vestigen op het feit dat er in Delft een kernreaktor staat.

Dus trokken we met een groep mensen richting kernreaktor gewapend met verf, kwasten, posters, plak en spuitbussen. Daar aangekomen konden we in alle rust onze gang gaan. Binnen enkele minuten was de koepel van de reaktor opgefleurd met de bekende leuzen tegen kernenergie. We hadden eigenlijk wel tot het topje willen doorversieren, maar toen arriveerden oom en tante agent en werden we beleefd (jawel) verzocht weg te gaan. We wilden eigenlijk wel een terreinbezetting maar daarvoor waren we met net iets te

weinig mensen. Volgende keer dan maar weer.

Onderweg probeerden oom en tante agent nog onze plakspullen af te pakken. Ze konden slechts één tas buitmaken. Tijdens onze terugtocht zagen we nog hoe personeel van de reaktor onze posters wegscheurden. De geverfde leuzen krijgen ze niet zo gemakkelijk weg. In de volgende Zwarte meer over deze aktie, met foto's.

NIJMEGEN

Donderdag 16 april moesten de arrestanten uit Nijmegen weer voorkomen voor een nieuwe verlenging van het voorarrest. Hoewel er een lichte hoop was dat ze vrij zouden komen (ze worden o.a. vastgehouden, omdat justitie nog twee mensen zoekt en hoopt door de anderen vast te houden deze twee te pakken, terwijl de OvJ notabene toegeeft dat die kans klein is). Afijn toch weer verlenging met 30 dagen, met als reden: kans op herhaling. Bovendien worden ze waarschijnlijk niet overgeplaatst naar een H.v.B. De schoften

DE BRUILOFTSROUTE

Op de dag dat Bernard en Juliana hun 50-jarig huwelijk menen te moeten vieren, zal in de filmzaal van de Blauwe Aanslag een lezing plaatsvinden door Wim Klinkenberg, schrijver van het boek Prins Bernard-een politieke biografie. Wim Klinkenberg zal het op deze middag in het bijzonder hebben over de totstandkoming van dit huwelijk, vanuit Bernards lijn van SA en SS tot IG-Farben spionage-agent met als bekroning de promotie naar Oranje.

Aansluitend zal middels een wandeling door Den Haag getracht worden het spoor terug te vinden van Bernards verleden. Een bruiloftsroute, van een spionnencafé tot Paleis.

PROGRAMMA DERTIG APRIL.

15.00 uur Lezing door Wim Klinkenberg, met ruime gelegenheid tot het stellen van vragen.

16.30 uur De bruiloftsroute, een wandeling door Den Haag.

18.00 uur Maaltijd in Koffiehuys Blau

20.00 uur Vertoning van de in Engeland in beslag genomen video-tape over de Zircon-satelliet.

Plaats: filmzaal Blauwe Aanslag.

Buitenom 214 Den Haag
Vooraf ook zijn de al wat OUDERE MENSEN onder ons uitgenodigd, die zich de gebeurtenissen rond het huwelijk, 50 jaar geleden, nog voor de geest kunnen halen.

ONGERUST..

ONGERUST..

De verloving werd publiekelijk bekend gemaakt op 8 september 1936. De Vooruit, een Haagse sociaal-demokratische krant, drukt diezelfde dag een kommentaar af waarin ongerustheid werd uitgesproken: "Van de politieke inzichten van den Prins van Lippe is ons niets bekend. Wellicht is hij in politiek opzicht geheel ongeïnteresseerd. De mogelijkheid is ook niet uitgesloten, dat hij niet, gelijk de meeste Duitse Vorsten, zich fascistisch gelijkgeschakeld heeft".

Van ongerustheid was ook bij de VARA sprake: de secretaris verklaart op de 12de waarom de omroep aandacht besteedt aan Koninginnedag met een verwijzing naar een vers uit het volkslied: "Dat ik toch vroom mag blijven, Uw dienaar 't allerstond de tyrannie verdrijven, die mij het hert doorwond".

Colijn, de premier, en de voorzitter van de 2de-kamer hielden 16 september een toespraak ter ere van de verloving. De communisten en Sneevliet waren afwezig. Zelfs in de meer gematigde kranten waren bedekte waarschuwingen te lezen tegen het inleveren van de parlementaire democratie voor een koninklijk absolutisme.

WELKOM AAN DEN PRINS

VLAGVERTOON TER EERE VAN HET JONGE VORSTELIJKE PAAR

HIERBLIJ wordt door mij bepaald, dat ter eere van de verloving van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana der Nederlanden met Zijne Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld het hoofdkwartier der Beweging, het gebouw van den Raad voor Volkshulshouding, de Gewestelijke kwartieren en de kringhuizen zullen vlaggen van

ZATERDAGOGHTEND 12 SEPTEMBER TE 8 UUR TOT DINSDAG-AVOND 15 SEPTEMBER TE 20 UUR.

Geheschen zullen worden naast elkander:

1. de Nederlandsche vlag (rood-wit-blauw of oranje-blanje-bleu);
2. de Duitse vlag (hakenkruisvlag); of wel naast elkander:
 1. de vlag van het huis Oranje Nassau;
 2. de vlag van het huis Lippe.

MUSSERT

Utrecht, 8 September 1936

EN ENTHOUSIAST

De nationaal-socialisten van Mussert waren opgetogen: "een innige wensch van ons volk is met de verloving van H.K.H. Prinses Juliana in vervulling gegaan". Vrijdag 11 september konden fascistische ongehinderd door de politie, demonstreren op de Dam in Amsterdam ter ere van de verloving. Mussert roept op de dag erna te vlaggen met naast de driekleur of het oranje-blanje-bleu, de hakenkruisvlag.

En als we de plaatsvervangend NSB-leider Van Geelkerken moeten geloven dan was Juliana (-) "onze ideeën geestdriftig toegegaan. Haar geheele omgeving bestaat uit nationaal-socialisten". Iets wat nimmer is tegengesproken en een reden voor de Tribune, voorloper van de Waarheid, om al op 9 september op te roepen tot "eenheid van het Nederlandse volk tegen het fascisme, dat nu reeds tracht, de verloving van de Prinses met een Duitse prins te misbruiken voor Duitse agitatie".

Juliana liet in ieder geval weten, op 23 september, zeer dankbaar te zijn geweest voor de mooie bloemenhulde die door de NSB voor haar verloving was aangeboden.

De kring Den Haag der N.S.B. mocht het volgende schrijven ontvangen:

DIENST
van
H.K.H. PRINSES JULIANA

Paleis Noordeinde, 's-Gravenhage
23 September 1936

In opdracht van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana heb ik de eer het Bestuur en de Leden der Nationaal-Socialistische Beweging Haren dank over te brengen voor de mooie bloemenhulde. H.K.H. aangeboden ter gelegenheid van Hoogstderzelver verloving met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.

De Kamerheer
van H.K.H. Prinses Juliana
w.g. J. C. Baud

De Nazi-geest waarde in Nederland. De Vooruit verhaalt van twee mannen die een vijftienjarige jongen, die men verdacht sociaal-demokraat te zijn, beetpakten, in een Nederlandse vlag wikkelde en vervolgens doopte tot NSB-er: "Wij hebben nu een Duitsen Prins; die zal jullie wel mores leren". De NSB heeft goede redenen om verheugd te zijn over het aanstaande huwelijk, want Bernhard van Lippe-Biesterfeld is een rasrechte Duitser, en lid van de SS, hoewel dit lidmaatschap niet aan de grote klok wordt gehangen.

BERNHARD NAAR HITLER

Leden van de SS mogen niet zomaar trouwen. Vanwege raszuiverheid en de erfelijke gezondheid hebben ze daarvoor toestemming nodig van de Führer. Bernhard zal dus naar Hitler gaan om hem vergunning te vragen.

Op 8 november wordt er in diverse kranten gemeld dat er in Berlijn een grootse plechtigheid op touw wordt gezet waarbij Adolf Hitler Prins Bernhard zal feliciteren en van zijn Duitse plichten zal ontslaan, terwijl het gebeuren over alle radio-zenders zal worden uitgezonden en in alle bladen zal worden gepubliceerd. Maar een paar dagen later luiden de berichten al anders: Hitler zal Bernhard ontvangen, maar zonder openbare plechtigheid. Het bezoek zou zelfs geen officieel karakter dragen en zich in alle eenvoud afspelen, heel discreet.

EN ENTHOUSIAST

Op 23-12-36, als Bernhard wordt ingehuldigd als officier bij de landmacht, marine en het K.N.I.L. zal er een vriendschappelijke voetbalwedstrijd plaatsvinden tussen een elftal uit Lippe-Detmold (Bernhard's vorstendom) en H.B.S., op Houtrust.

Voordat de wedstrijd begint, zullen er vlaggen worden gehesen, en volksliederen worden gespeeld. Maar de Duitsers maken bezwaar tegen de vlag die H.B.S. voor hun wil uithangen. Het is een oude duitse vlag, zonder hakenkruis. De moffen zorgen zelf voor een nieuwe hakenkruisvlag, en als dan de volksliederen gespeeld moeten worden, blijkt het orkestje niet 'Deutschland über alles' ingestudeerd te hebben, maar het lippe-Detmold-lied. Duitsers boos. Besloten word om dan maar niets te spelen, ook geen Wilhelmus, en te gaan voetballen. De gasten winnen met 2-3.

In de weken daarna word dit voorval in de duitse pers opgeblazen tot een diplomatiek schandaal

Er zijn zelfs meer klachten, zo zou er op de Bierkade bij een hakenkruisvlag zijn "gejoeld", volgens de Duitse gezant. En in oudejaarsnacht wordt de hakenkruisvlag van de Duitse school aan de Wassenaarseweg gerukt, en verscheurd teruggevonden.

Overigens verscheen Bernhard die avond op een gemaskerd bal in Franco-uniform.

De Telegraaf maakt uitvoerig en op alarmerende wijze gewag van de incidenten en van de maatregelen die justitie en politie ge-

troffen hebben om de daders te vinden en herhaling "tot ieders prijs" van dergelijke incidenten te voorkomen.

De Duitsers verwachten optreden van Bernhard: "een man, die eenmaal heeft gemarcheerd in de rijen van de beweging, welke symbool juist thans in Holland het voorwerp van ongehoorde beledigingen is geworden".

De reactie bleef niet lang uit: agenten gingen elke hakenkruisvlag bewaken, Mussert en de zijnen deden dat al. Er verscheen op 4 januari 1937 een bericht in de meeste kranten van de regering dat "wanneer Duitsers de hakenkruisvlag uithangen, zij niets anders doen dan de officiële vlag van het Duitse rijk gebruiken en dus handelen binnen het raam van de Nederlandse wetgeving".

Het ANP kwam met een bericht dat Bernhard zich Nederlander voelt en dat hij het op prijs zou stellen als men het spelen van vreemde volksliederen achterwege zou laten.

Het N.S.B.-blad Volk en Vaderland verschijnt met de kop: Prins Bernard onthult het bedrog; "De Prins verklaarde kort en goed, dat het bericht van het ANP op geen enkele opdracht berustte en dat aan zijn wensch, met het zgn. Lippe-Detmoldlied op te houden, niet verbonden was een verzoek om voor hem slechts het Wilhelmus te doen hooren en andere volksliederen niet".

Met andere woorden, hij wil het Deutschland über alles, gecombineerd met het nazistische Horst Wessellied wél horen.

EN EEN LUISTERRIJKE VIERING

Op dinsdag 5 januari werd bekend dat het oorspronkelijke programma van het galabal ter ere van het huwelijk, was gewijzigd: het Lippe-Detmoldlied werd vervangen door het "Deutschland über Alles" gekombineerd met het nazi Horst-Wessellied. Alle Lip-pische vlaggen worden weggehaald. De Vooruit spreekt van een capitulatie.

Maar ook het sketchje van Wim Kan: Jalouzie Internationale wordt van het programma geschrapt, dit op verzoek van de Duitse gezant. Op de gala-avond door het comité tot luisterrijke viering van het prinselijk huwelijk werd inderdaad het Horst-Wessellied gespeeld. De aanwezige Duitse gasten hoorden de uitvoering in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen, met opgeheven hand aan. Van de leden van het Residentieorkest weigerde 25 muzi-

kanten het Horst-Wessellied te spelen. De dirigent Van Anrooy had 's middags al een verklaring gegeven, een krant schreef: "Dhr. Van Anrooy zou zeker geen bezwaar hebben een lied van het Duitse volk te dirigeren, echter wel om een lied te spelen dat niet aan het volk behoort, maar aan een partij, die onder de tonen van dat lied andersdenkenden en Joden, vervolgt en mishandelt, en de vrijheid van het Nederlandse volk bedreigt". In de plaats van Van Anrooy en de 25 muzikanten kwamen leden van de Koninklijke Militaire Kapel met dirigent De Boer. Ook de sociaal-democratische gemeenteraadsleden van Den Haag kwamen niet opdagen.

Zo kon toch nog het Nazi-lied het vorstelijk huwelijk opluisteren

En als de ontmoeting heeft plaats gevonden, op 17-11-36, weten de kranten alleen te berichten dat Hitler zijn gelukswensen aan Bernhard heeft overgebracht.

De dag daarvoor heeft Mussert al een bezoek gebracht aan de krankzinnige duitse tiran, maar ook de inhoud van dat gesprek komt niet in de krant. Sterker nog, de N.S.B.-krant Volk en Vaderland vermeldt zelfs het hele bezoek van Mussert niet!

Er word dus discreet tussen Holland en Berlijn heen en weer geschuifeld.

DRINKT

ORANJE-BENNO

PER GLAS 1/2

VERBODEN VIDEO IN DE BLAUWE

PARLIAMENTARY ACCOUNTABILITY

Op dertig april wordt 's avonds omstreeks acht uur de Zircon-video vertoond. Deze Engelse film (niet ondertiteld) gaat over de ontwikkeling van een Britse spionage satelliet van meer dan £500 miljoen, zonder dat het parlement er iets van afwist. (Een vliegende walrus, dus) De vertoning door de BBC werd verboden. Maar door heel Engeland wordt de tape vertoond. Nu dus ook in Den Haag.

Niet alleen werd de vertoning verboden, maar ook de woning van de samensteller, Duncan Campbell, werd binnengevallen door de kit, waarbij veel materiaal in beslag werd genomen. Ook de redactie van de New Statesman werd binnengevallen, en zelfs het kantoor van de BBC in Glasgow.

Dat alles was nodig om de verraders te zoeken verklaarde maffe Maggie. Maar er was geen sprake van verraad.

De satelliet werd het eerst genoemd in een blad over ruimtevaart, 'Interspace', een blad dat 'Intersputnik' in Moskou als abonnee heeft. Twee maanden later werd de toekomstige plaats in de ruimte van de satelliet genoemd door British Aerospace. Die plaats is boven Rusland. De Britse regering had er geen moeite mee.

Toen Duncan Campbell een jaartje later het ministerie van defensie belde over Zircon, wisten ze daar van niets, en ook niet of in het kader van de staatsveiligheid er sprake was van een publicatieverbod.

Toen Duncan de BBC voorstelde om een programma te maken over Zircon, was dat geen probleem. Pas toen hij prof. Mason ondervroeg over het project hoorde hij dat Zircon super-

geheim was. Omdat Duncan beseftte dat het parlement in de maling werd genomen, ging hij toch door met de zaak.

In Engeland bestaat de wet dat de regering verplicht is om voor projecten boven de £ 200 miljoen, toestemming te vragen aan het parlement. De journalist ging voorzichtig verder. Hij lichtte staats-secretaris van defensie F. Cooper in over het programma. Cooper maakte geen bezwaar op voorwaarde dat hij volledig zou worden ingelicht over de inhoud van de documentaire. De dag daarna lunchte Duncan met de Attorney General, Sir Havers. Die zag ook geen problemen in verband met de Official Secrets Act, de wet op de geheimen.

In september '86 maakte Duncan een interview met twee Amerikaanse experts in ruimte-spionage, Richelson en Pike, die verklaarden dat zo'n satelliet sowieso nooit geheim gehouden kon worden.

De advocaat van de BBC onderzocht de inhoud van het programma en konkludeerde dat er niets strafbaars in voorkwam. Tenslotte bekeek de assistent directeur van de BBC de productie en hij gaf het groene licht om door te gaan.

De heibel onstond pas toen het blad New Statesman de regering voor schut zette met de 'onthulling' van de satelliet, en het parlement vragen ging stellen. Toen pas werden er invallen gedaan bij de journalist bij de New Statesman en de BBC. Niet om een verrader te vinden, maar om wraak te nemen.

De Engelse Hoge Raad vaardigde een publicatie-verbod uit tegen Duncan Campbell.

De hele serie, Secret society geheten, waar de Zircon docu-

mentaire maar één aflevering van is, werd in beslag genomen en verboden.

De andere afleveringen gingen over: het misbruik van computer informatie, dure blunders bij de radar-verdediging, pogingen van diverse regeringen om een vrijheid van informatie-wet te verhinderen, de nog steeds toenemende macht van de Association of Chief Police Officers en over de regerings bevoegdheden bij een nucleaire ramp. Allemaal onderwerpen die de Engelse regering vast niet amusant vindt, en tegenwoordig dus weg censureerd.

Toch was de enige onthulling van de hele serie dat de regering had verzuimd om het parlement in te lichten. Maar de vertoning van de Zirconfilm in het Lagerhuis werd ook verboden.

Thatcher wil de verkiezingen weer winnen. Ook daarom klopt ze deze zaak op. Ze beschuldigt de oppositie van verraad en misbruik van democratische rechten.

Ondertussen wordt het politieke klimaat in Engeland steeds benauwder. Veelzeggend is in dit verband dat het Engelandse parlement half maart heeft besloten dat de Engelse wetgeving zich niet aan de Europese conventie voor de bescherming van mensenrechten en fundamentele vrijheden hoeft aan te passen.

NEWS RELEASE

The new satellite is due to be launched in 1988 and be positioned 53°E as part of the growing 'constellation' of United Kingdom military communications satellites.

LAIBACH

Op vrijdag 10 april trad de uit Joegoslavië afkomstige band Laibach op in het Paard van Troje in Den Haag. Dit optreden, bijgewoont door een zwaar onder de indruk gebrachte publiek, heeft mij heel wat te denken gegeven en, zoals in het Paard programmablaadje al werd voorspeld, heel wat discussie teweeg gebracht.

De band begon stipt om 23.00 uur, zoals aangekondigd was. Belangrijk voor de show waren de nors/stoere zanger, gehuld in een vreemdelingenlegioen-achtig kostuum, en twee fris/stoere jongemannen met ontbloot bovenlijf, die met vertrokken gezichten beurtings op trommels sloegen, op hoorn of trompetbliezen en in microfoons brulden. Achter de drummer hing een vaalwit doek met daarop een groot zwart kruis waarin een eenvoudig houten grafkruis was getekend. Aan weerszijden van het podium hingen zwart vaandels met witte kruizen in een wit tandwiel.

De zanger beperkte zich tot het zich verschansen achter een reusachtig (herte) gewei, vanuit welke positie hij met donkerrauwe stem teksten stond te brallen als: 'Ein Fleisch, ein Blut, ein ware Glaube' ofwel Laibach's versie van Queen's 'One vision'. Uit dit strijdlied, dat door Laibach omgedoopt was tot 'Geburt einer Nation', ving ik overigens ook nog de zinssnede 'Ein Volk, ein Führer' op. Wat er verder van de teksten te verstaan viel was behalve 'Es gibt ein Leben vor dem Tod' ook 'The united states of Europe first again'. Voor het overige was er van de teksten niets of nauwelijks iets te verstaan en van de kennelijk in eigen handstaal gezongen nummers was natuurlijk helemaal geen worst te maken.

Het publiek liet de als een stoomwals werkende muziek, die trouwens zo hard was, gewillig over zich heen komen en applaudisseerde na afloop telkens braaf, hoewel ik ook een enkel boegeroep hoorde en er één keer 'vuile fascist' is geroepen. Na twee toegiften, waar luid om geroepen was, beliefde het de band, inclusief de beide met hoornhelmen getoide bijzangers, op te rotten, zodat ik mij ontdaan en met tuitende oren naar mijn stamkroeg kon begeven.

Wat moet ik hier nu van denken? Moet ik dit, net als de rest van het publiek, opvatten als een vreemd soort persiflage? Als een extremisme waar andere bedoelingen achter schuil gaan?

Uit het optreden van deze dubieuze band kan ik niets opmaken wat deze gedachten zou kunnen staven.

Uit filmbeelden die tijdens het optreden te zien zijn, kan ik niet opmaken dat ze het nazidom zo verschrikkelijk vinden, hooguit dat ze er door gefascineerd zijn. Verfilmde, strakke houtsnedes van boerinnen en boeren die vreedzaam op het land werken en dan plotse-ling overvallen worden door de verschrikkingen van de tweede wereldoorlog kunnen ook uitgelegd worden als een absurde vorm van geweldsverheerlijking. Het is in ieder geval geen duidelijke blij-geving van het feit dat de op fascistoïde leest geschoeide show anders bedoeld is. Ook geeft de bombastisch opgeblazen brallerig-heid hier geen blijk van, daar deze van A tot Z aanhoudt. Deze

Ook steken zij niet onder stoelen of banken dat ze willen opkomen voor de germaanse cultuur van de Joegoslavische deelstaat Slovenië, hun thuisland, dat vroeger deel uitmaakte van het Oostenrijks-Hongaarse rijk. De naam Laibach

is dan ook ontleend aan de vroegere hoofdstad van Slovenië. Hierbij komen ze tot een vermenging van socialistische ideeën en nationaal-socialistische symbolen en uitspraken.

Voor het hakenkruis, bestaande uit vier bijltjes, dat de binnenhoes van hun laatste l.p. ontsiert, de verklaring dat dit een symbool is uit al veel vroeger tijden. Een slap antwoord. Ook op vergelijkingen met Hitler's jongensklub hebben ze geen duidelijk antwoord. Het publiek moet maar iets maken van hetgeen zij hoort en ziet, maar dat is, op grootschalige wijze, vroeger ook al eens mis gegaan.

sfeer wordt vantevoren reeds geschapen met muziek à la Orff en Wagner, maar ook met muziek uit James Bond films. Door de ijsskoude arrogantie, niet ontbloot van nazi-propagandistische stoerheid der ontblote mannenlijven wordt dit tijdens het optreden bevestigd en versterkt.

Een band als Laibach, die ook op het podium van het Paard, op een dergelijke indringende en provocerende manier ten toon kan spreiden wat duidelijk 'fout' zou kunnen zijn, verdient niet beter dan eraf gesleurd te worden. Wanneer dit echter niet gebeurt, omdat het publiek kennelijk bereid is om voetstoots aan te nemen dat het wel goed bedoeld zal zijn en die vrij ongemotiveerd te verdedigen, is er toch iets meer aan de hand. Kortom: deze band zou misschien niet eens in staat gesteld moeten worden om stof te doen opwaaien.

DE OKEGHEM NASLEEP IN NOTEDOP

In de afgelopen Zwarte stond een ingezonden brief waarin de schrijversters te kennen gaven geen zin te hebben om de lezers van de Zwarte nu nog lastig te vallen met een artikel over de Okeghem nasleep. Een artikel dat de andere kant van de zaak zou moeten belichten dan de al reeds geplaatste artikelen van het onderzoeksgroepje in de Zwarte nr. 70 en 74.

Jammer voor de lezers, maar wij hebben daar namelijk wel zin in om het scheve beeld dat mogelijk ontstaan is over de gebeurtenissen in Amsterdam weer enigszins recht te trekken voor de mensen in Den Haag en omstreken.

We houden het kort.

23 okt '86 Op alarm voor de ontruiming van 7 etages in de Okeghemstraat komen 19 mensen af, waaronder T en diens vriend M. Na kort overleg onderling wordt de deur gebarricadeerd. Hiermee werd de belangrijkste fout gemaakt: niet iedereen kende elkaar, niet iedereen wist precies wat er ging gebeuren.

De ME arriveerde, het pand werd fel verdedigd. Na ontruiming 19 arrestaties.

Die avond komen de eerste 3 arrestanten al vrij waaronder T en M.

24 okt '86 Nog eens 11 arrestanten komen in de loop van de dag vrij. Vijf mensen blijven vastzitten.

27 okt '86 De 5 arrestanten komen voor bij de rechter-commissaris, hun arrest wordt verlengd. Reden: er blijkt een anonieme belastende verklaring te zijn afgelegd door één van de vrijgekomen arrestanten. Een extra verklaring, buiten de officiële afgelegde 14 verklaringen. De anonieme verklaring is slechts ondertekend met een handtekening en heeft een CID nummer.

Een onderzoeksgroepje wordt samengesteld dat in eerste instantie uit 15 mensen bestaat uit de desbetreffende buurt. Doel is te onderzoeken wie van de 14 vrijgekomen mensen de verklaring heeft afgelegd.

Het oog viel al snel op T, met name door de handtekening op de CID verklaring.

30 okt '86 T wordt thuis in

een kraakpand in het centrum ondervraagd door een aantal mensen van het onderzoeksgroepje. T bekennt niet en geeft valse antwoorden.

Tegelijkertijd wordt M verhoord in zijn huis door anderen. Die avond verklaart T aan zijn medebewoners dat hij inderdaad de belastende verklaring heeft afgelegd, mensen heeft aangewezen op foto's. Over het CID nummer verklaart hij dat hij die kreeg omdat de politie hem op die manier trachtte te dekken. Hij zei de verklaring afgelegd te hebben uit angst om anders maanden lang vast te moeten zitten op iets waar hij achteraf gezien niet bij betrokken had willen zijn.

31 okt '86 T gaat met een huisgenoot naar de arrestantenadvocaat Jurjen Pen. Daar krijgt hij te horen dat z'n belastende verklaring niet meer is in te trekken. Hij kan wel een tweede verklaring afleggen. Dit deed hij ook, maar z'n tweede verklaring was niet sterk genoeg om de eerste ongelooftwaardig te maken. Het onderzoeksgroepje denkt ondertussen nog steeds dat T niet zomaar doorgeslagen is, maar dat hij een betaalde informant is. Op welke argumenten deze vermoedens gebaseerd zijn weten tot op heden alleen de mensen van het onderzoeksgroepje.

De vriend van T wordt in een kraakcafé uitgenodigd voor enkele vragen van het onderzoeksgroepje. Deze ondervraging wordt gedaan door mensen met bivakmutsen op, M wordt fysiek onder druk gezet. Hij ontkent echter stelselmatig dat hij een informant is. Tijdens dit verhoor wordt hij ook gefouilleerd en met z'n sleutels gaan anderen naar zijn huis voor een huiszoeking. Hierbij worden privé spullen in beslag genomen zoals een telefoonboekje en een agenda.

2 nov '86 Het onderzoeksgroepje zet druk op de huisgenoten van T om hem uit huis te zetten. Als dat in de ogen van het groepje te lang duurt wordt er

een ultimatum gesteld. Voor zaterdag 8 nov moet T vertrokken zijn, anders wordt het hele kraakpand ontruimd.

5 nov '86 Op een stedelijke vergadering met de bedoeling om opheldering over de zaak te verschaffen (het gonsde in de stad van de geruchten) verklaart de iemand namens het onderzoeksgroepje dat men niets te verklaren had. Hiermee werd bij heel veel mensen kwaad bloed gezet. Om het nog erger te maken werd er elders in de stad die avond het eerste anti-verradersaffiche gedrukt. Dat werd niet medegedeeld op de vergadering want dat gaat vermoedelijk niemand iets aan. T is inmiddels al uit de stad vertrokken.

3 dec '86 Op mededelingenborden in enkele kraakcafés verschijnen de adressen van T en M met de bedoeling om ze aan te pakken. Dat zoiets gevolgen kan hebben moge duidelijk zijn: nog steeds worden bij het kraakpand waar T woonde ruiten ingegooid.

Overigens is er inmiddels al een hele waslijst ontstaan van gevallen waarin mensen persoonlijk geïntimideerd zijn dmv dreigtelefoontjes of brieven omdat ze een te grote mond open hadden getrokken tegen de middelen die het onderzoeksgroepje gebruikte. Dit groepje duldt geen kritiek, alles wordt immers voor de 'goede' zaak gedaan.

Dat er onderling in het onderzoeksgroepje ook meningsverschillen waren werd duidelijk toen een aantal mensen afhaakte. Niet iedereen van die groep wilde zo radikaal te keer gaan.

15 jan '87 Er verschijnt een tweede affiche met daarop de koppen van T en een andere jongen die jaren geleden iemand aangegeven heeft tijdens een arrestatie. Achternamen, adressen en voorbeelden hoe de IRA verraders aanpakt met nekschoten. Dit verradersaffiche wordt landelijk verspreid met een begeleidend pamflet. Veel steden gooien het affiche direct in de vuilnisbak. In Amsterdam komt het affiche slechts te hangen in een paar kraakcafés.

Tot zover enkele feiten. Het is vervelend om dit weer naar buiten te brengen maar na al de reeds geplaatste artikelen afkomstig van het onderzoeksgroepje maakt het toch niets meer uit.

8 april 1987

De rust is in Amsterdam grotendeels weergekeerd, al hebben de artikelen van het onderzoeksgroepje in de Zwarte weer irritaties opgewekt.

De arrestanten zijn inmiddels veroordeeld tot hoge gevangenisstraffen.

Mensen die op een politieburo doorslaan moeten worden aangepakt, maar dat moet gebeuren op een manier die gezamenlijk bedacht en gecontroleerd wordt en niet door een losgeslagen groepje dat denkt de dienst te kunnen uitmaken.

HET MAG NIET MEER GEBEUREN DAT EEN KLEIN GROEPJE MENSEN IN AMSTERDAM UITMAAKT HOE DE HELE KRAAKBEWEGING DIENT TE MOETEN HANDELEN IN GEVALLEN ALS DEZE

HET MAG NIET MEER GEBEUREN DAT EEN KLEIN GROEPJE MENSEN LANDELIJK EEN AFFICHE VERSPREIDT EN DE INDRUK HIERMEE WEKT DAT HET AFFICHE BREED GESTEUND WORDT DOOR DE BEWEGING

En toch zal het weer een keer gebeuren.

Wat wij geleerd hebben is dat we sneller moeten reageren en dat er meer mensen hun mond open moeten doen en laten blijken dat niet alles geaccepteerd wordt.

verraad 4

BESTE ZWARTE,

Ik woon nog niet zo lang in Amsterdam, maar werd al snel door de belachelijk hoge huren genoodzaakt te gaan kraken en dat bevalt me goed. Met kraken stel je een daad tegen speculatie en je bevindt je in een beweging waar oog is voor andere misstanden en er veel onderling contact is door een heel circuit van bladen, kraak-kafé's en aktiegroepen.

Opvallend is dat de Zwarte de laatste tijd ook hier veel te koop wordt aangeboden en misschien heeft dat wel te maken met de artikelen over de infiltranten onderzoeksgroep die erin zijn geplaatst. Ik ben blij dat ik die heb gelezen want nu begrijp ik pas wat er werkelijk gebeurd is, iets wat ik in de Bluf of Grachtenkrant nooit heb kunnen lezen, omdat het daar waarschijnlijk werd weggecensu-reerd.

Het artikel in de Zwarte van 20 maart stelt de Amsterdamse

krakers voor een duidelijke keus:

Of je steunt het verraad, of je pakt het aan. Als je nu niet kiest zul je nooit kiezen, je hebt dan een afstandelijke houding en je behoort dan te vertrekken uit de kraakbeweging. "Er zal altijd een groep zijn die zorgt dat jij dan, als voedingsbodem voor verraad, verdwijnt."

Gelukkig is de keus zo duidelijk. Ik steun het verraad natuurlijk niet en het lijkt me ook geen pretje om die groep die zorgt dat je verdwijnt op visite te krijgen, dus kies ik voor het laatste; het aanpakken van verraad. Nu ik eenmaal die keus gemaakt heb is mij veel duidelijk geworden. Ik ben lid geweest van "de Amsterdamse actiewereld die als voedingsbodem voor verraad fungeert en die bestaat uit vriendenkliekjes waar verraad mode is geworden." Ik heb er mede toe bijgedragen dat er over het verraders-affiche een paranoïa is ontstaan en dat lag aan mijn "kwade geweten en gebrek aan zelfvertrouwen, kennis en politieke motivatie". Daardoor

begreep ik natuurlijk ook niet dat de oproep op het affiche om verraders door hun knieën te schieten een brandende autoband om hun nek te leggen bedoeld was om "de ernst van de zaak duidelijk te maken".

Het artikel stelt dat een beweging die optreedt tegen verraders vertrouwenwekkend is voor nieuwkomers, want je voelt dan de rugdekking door eigen mensen.

En inderdaad, vroeger stond ik als een los iemand in de

beweging en had ik verkeerde gedachten. Nu heb ik de keuze gemaakt en ben ik niet meer alleen. Ik hoor nu ergens bij en voel me vertrouwd. Ik hoef niet meer bang te zijn dat ik door gebrek aan zelfvertrouwen fouten maak of verkeerde dingen zeg, want ik wordt nu gedekt door mijn eigen mensen en die letten er op dat ik geen voedingsbodem voor verraad wordt. Ik heb het artikel uitgeknipt en met plakband boven mijn bed gehangen. Dat geeft een veilig gevoel. Iedere avond lees ik er wel een stukje uit.

Wat zou ik meewerken aan "het discrete werk van de onderzoeksgroep". Er is werk genoeg, want bijna iedereen in Amsterdam is een verrader. Maar ik moet natuurlijk eerst nog een hele hoop leren.

Vriendelijke groeten,
Robbert, Amsterdam.

oftewel hoe ga je met verraad om

Sinds oktober vorig jaar wordt Amsterdam, sinds de ontruiming van de Okeghemstraat, geteisterd door een onverkwikkelijke discussie: hoe ga je met verraders om?

Voor bepaalde categorieën Amsterdammers een discussie die kennelijk alleen in Amsterdam gevoerd mag worden, een andere groep, gefrustreerd in de "reactie" gaat ermee de "polder" in. Brieven die Bluf deels niet plaatst vallen in de postbus van de Zwarte. Brieven die zo boordevol woede, en zo ledig aan informatie zijn, dat ik me als lay-outer genoopt voel om erbij te schrijven, of er in het vervolg wat meer achtergrond in een stuk kan.

Vervolgens duikt nog het roemruchte "verradersaffiche" op in het ganse land, wat door vele bladen, zo niet alle, niet wordt meeverstred.

In de Zwarte wordt tenslotte een uitweg gevonden om het probleem meer uit te leggen dan tot dan toe in andere bladen mogelijk was geweest. Uit Amsterdam volgt buiten de artikelen, die allen uit dezelfde hoek komen, een diepe stilte. Voor iemand die de zaak van buitenaf moet volgen (ik dus o.a.) is daar wel enig begrip voor. Sommige groepen binnen Amsterdam staan zo vijandig tegen overelkaar dat ik me kan voorstellen dat de inschatting is: dat een discussie toch bijvoorbeeld zinloos is.

De serie gaat ondertussen gewoon door. De eersten die tenslotte reageren zijn enkele mensen van Bluf die wel eens een gesprek willen met de Zwarte o.a. (of juist?) over de artikelen over de Okeghem-affaire.

Zij begrijpen niet dat wij dat allemaal maar plaatsen. Dan volgt in Zwarte 74 het artikel van de "makers van het affiche", waarop tot op heden twee scheldpartijen in de postbus vallen. Een selectie uit de brief, die in de vorige Zwarte (75) stond: "Onze haren rijzen te berge bij het lezen van zoveel onzin bij elkaar, zoveel leugens dat we inhoudelijk maar op één manier konden reageren: stom(p)zinnig." En waarom de Zwarte geen commentaar bij de diverse artikelen plaatst?

De grote vraag is (los van het feit dat er niet een Zwarte-medewerker is die de commentaar-

rubriek vult) hoe kom je aan de broodnodige nuance?

Dat is een leuk probleem. De Zwarte wordt voor een deel in Amsterdam verspreid en voor een groter deel met name in de regio Zuid-Holland. Allemaal mensen die het gemier in Amsterdam met verwondering aanschouwen, genoeg moeten nemen met "eenzijdige" informatie, maar wel geregeld met diezelfde Amsterdammers bij acties aanwezig zijn. Prettig om toch iets meer te weten. Maar hoe?

het verradersprobleem

Niet alleen Amsterdam worstelt met dat probleem. Het is al oud en komt geregeld opduiken in alle steden (Den Haag heeft z'n eigen affaire met het RRF). De discussie die in Amsterdam al of niet gevoerd wordt is daarom voor iedereen van belang. Maar inderdaad niet op de manier waarop die nu gevoerd wordt. Er zijn volgens mij twee manieren om met verraad om te gaan: het uitkotsen van de "verrader" op de manier waarop het "onderzoeksgroepje" het doet en de discussie beperken tussen steunen van verraad óf het aanpakken van verraad. Of je kunt proberen het probleem van "verraad" in de beweging te integreren.

Kies je de eerste weg, het **absolutisme**, dan blokkeer je volgens mij de hele beweging, maar met name jezelf. Natuurlijk is het op zich een goede manier om mensen aan de schandpaal te nagelen als ze doorslaan op de manier waarop Timo het heeft gedaan, maar het slaat nergens op als je vervolgens

van mening bent dat de beweging niet meer verder kan als niet eerst alle verraders zijn "ausgeradiert".

De affichegroep stelt zelf al dat: "Doorslaan in een cel kan gebeuren. Met zo iemand zal je niet gauw meer actie voeren" is de konklusie.

Ik vraag me af waarom dan niet? Wil je een discussie over verraad een beetje zinnig voeren, dan moet je eerst maar eens beginnen met te definiëren wat een verrader is. Is een verrader alleen maar een infiltrant in de beweging, die slechts uit is op het verlinken van acties en mensen (de politie-infiltrant) maar hoe sta je dan bijv. tegenover de jongen uit Rotterdam, een anarchist én een overtuigd pacifist, die op een gegeven moment acties verlinkt, omdat hij tegen geweld is (4 jaar geëden). Of hoe sta je tegenover de RRF-er die, marxistisch georiënteerd, binnen de klub absolute toewijding eist: eenmaal erin, nooit meer eruit, en vervolgens in de bak doorslaat op een ongelofelijke manier. Of de naïviteit van mensen bij de RAAF, die op een gegeven moment in notulen een kontaktadres van iemand in Venezuela zetten met daarbij de opmerking dat dat wel geheim is.

Verraad is wellicht te definiëren als een burgerlijke reactie gevoed door angst voor de gevolgen van je daad oftewel: niet in staat zijn om als voortvloeiende van je politieke strijd ook eventueel gevangenisstraf te kunnen aksepteren. Op dit principe is gevangenisstraf in de burgerlijke samenleving ook gebaseerd: angst voor onderdrukking, angst voor opsluiting.

Omgekeerd: is wraak niet net zo'n burgerlijke reactie op verraad. Verborgen achter een scherm van ideologische zuiverheid (wij weten wel beter, wij verraden nooit, wij weten waarvoor we strijden) wordt door de wraakreactie gepoogd elke vorm van verraad te elimineren. En waarom? Omdat we bang zijn zelf ook in de bak te belanden? Angst dus?

Wat nog steeds niet wegneemt dat verraad op zich wel bestreden moet worden, maar niet ten koste van alles, niet ten koste van personen.

(noot v.d. schrijver: de afgelopen maanden zijn er in Den Haag tenminste twee keer behoorlijke problemen veroorzaakt door o.a. onnadenkendheid van A'dammers, die dicht staan bij de affichegroep, onnodig opbellen, de mond voorbij-

praten. Wel reden tot een opmerking en trachten dingen beter te organiseren, maar nog geen reden tot eliminatie).

Een van de eerste vereisten bij het beoordelen van de "verrader" is en blijft toch volgens mij de vraag hoe iemand politiek staat. Hoort die bij de club of niet. En als die er wel bij hoort, maar helaas wat minder sterk in z'n schoenen staat óf misschien wel uit bepaalde principes bepaalde akties niet steunt of ziet zitten, hoe zwaar moet je zo iemand veroordelen als hij of zij dan eens doorslaat

de gevolgen

Ik denk dat een van de oorzaken van de heftige reacties op verraad is dat justitie de laatste jaren een steeds sterker vervolgingsbeleid voert. Naast het even in elkaar rammen op straat door de kit (want arresteren hielp toen toch niets in hun ogen) is er met name sinds Kedichem een kentering aan de gang.

De vele succesvolle aanslagen, het met lede ogen moeten zien vertrekken van de Makro uit Zuid-Afrika, de Mariënburcht, Lausanne noem maar op, dwingt justitie in een tegenreactie. Of hadden we de illusie dat de staat zich morgen zou over geven?

Zwaardere straffen als ze al iemand te pakken kregen zijn het gevolg en we snellen naar de situatie door dat maandenlang voorarrest normaal wordt en dat veroordelingen niet meer gebaseerd hoeven te zijn op feiten, aanwezig zijn is al voldoende. Vreemde artikels worden uit de lade gehaald etc.

De invallen bij mensen in de jacht op het "wij pakken jullie"-affiche, de pogingen de Raddraaier te pakken met de BLUF!, de invallen bij de Knipselkrant, de invallen en arrestaties in Nijmegen, noem maar op.

Het aantal politieke gevangenen is het laatste jaar sterk toegenomen. Mensen worden eindeloos en vaak onterecht vastgehouden.

Kortom opgepakt worden is niet echt leuk meer. De repressie op volle toeren. Werd je met andere woorden vijf jaar geleden verlinkt dan zat je een paar dagen, of je kreeg een boete, die je toch niet betaalde. Nu wordt het linker.

Terecht dat daarom ook onze reactie op "verraders" harder wordt.

Maar er moet niet overdreven worden. We moeten leren omgaan met die versterkte repressie. We moeten wellicht meer naar onze oosterburen kijken. Daar weet je dat je als je gepakt wordt, dat je een behoorlijke tijd "uit mag rusten" in de bak, onder ook nog vaak behoorlijk zware detentievoorzaken. Maar dat is geen reden tot paniek en stilzitten. De gevoerde akties zijn daar desondanks veel harder dan hier. En ook daar lopen de "verraders onder ons".

hoe ga je er mee om?

De discussie over het "verraad" moet niet gaan over een incident. De vraag moet zijn hoe hanteer je een probleem, dat bij de beweging hoort en nooit zal verdwijnen.

De stelling van de "affichegroep" dat het volstrekt onmogelijk is om met: activisten en actiegroepen die verraad en verraders tolereren en stimuleren samen te werken is volslagen nonsens. Als je de zaken zo extreem wil gaan stellen, los van de vraag hoe dat stimuleren dan wel in z'n werk gaat, dan manoeuvreer je jezelf in dezelfde positie als die van de marxistische voorhoede-splinters die overtuigd zijn van het eigen gelijk geen begrip meer hebben voor andere dan de eigen aktievormen, er van dromen de massa te organiseren en wachten op de dag dat de massa net zo "slim" wordt als zij: de revolutie en het paradijs.

Het probleem moet volgens mij omgekeerd worden aangepakt. Doorslaan in de bak, in alle gradaties die te bedenken zijn, is een probleem dat er is en zal blijven zijn, dat moet niet ontkend worden. Als je dat wil toegeven dan is de vraag daarna hoe ga je ermee om. Bijvoorbeeld organisatorisch.

Akties zullen beoordeeld moeten worden op het risikoprobleem. Een open deur natuurlijk, maar het blijft van belang. Er is nu eenmaal verschil tussen bijv. een demonstratie, een geweldloze bezetting of het afbranden van een Makro-vestiging. Alle drie de akties zijn waardevol en belangrijk, maar verschillend in de opzet, in de organisatie. Een geweldloze bezetting (zoals bijv. vorige week in Voorburg bij het reisbureau) geeft de kans een aktie heel breed te organiseren. Een grote groep mensen ging alleen mee als ze zich heel zeker en veilig konden voelen. Voor de doorgewinterde aktievoerder een "veels te softe aktie". Was er besloten om de tent te verbouwen, dan organiseer je het anders. Dan ga je bijv. met z'n tien en zorg je dat de pakkans minimaal is. Zorg je ook dat er geen mensen meegaan die als ze toch gepakt worden wellicht doorslaan, maar bovenal mensen die weten wat ze riskeren.

En juist in dat verschil zit het probleem, want teveel akties worden nog steeds slecht georganiseerd, waardoor het risico te groot wordt. We hebben nog steeds niet leren omgaan met het feit dat de BVD en de kit op je hielen zitten. "Speuren bij de bespieders" vertelt het verhaal, maar net zo makkelijk pakken we nog steeds de telefoon om even een aktie door te bellen of zo.

De discussie over "verraad" moet niet beginnen bij het verraad, maar bij de vraag hoe organiseer je een aktie zo veilig mogelijk.

De tweede vraag moet zijn dat als

er dan mensen gepakt zijn hoe ga je daar dan mee om. Hoe organiseer je de steun aan politieke gevangenen. Hoe geef je die mensen voldoende morele steun om te voorkomen dat ze zich totaal opgesloten voelen, helemaal alleen (en daardoor wellicht doorslaan). Volgens mij niet door alleen maar te gaan zitten zeuren over "verraders zijn", want uiteindelijk is het de staat die je gepakt heeft. Dat gezeur kan behoorlijk demotiverend werken en je strijd lust breken.

Centraal moet blijven staan hoe er wordt omgegaan met de staatsterreur, de georganiseerde vijand en niet met een incidentele, individuele "verrader". Afsluitend neem ik graag de punten over uit een stukje van iemand voor de FLAM n.a.v. art. 140.

Er zijn twee noodzakelijke antwoorden op deze staatsterreur:

1. Op korte termijn (wordt al veel gedaan!): arrestantensteun, juridisch uitzoekwerk, pers en andere propaganda, demo's en akties, discussies met en het steun verkrijgen van andere actiegroepen, onderlinge steun tegen intimidatie, uitzoeken werkwijze en resultaten justitie, politie, BVD (bijv. de effecten van infiltratie).

2. Op lange termijn (zijn al aanzetten tot gedaan, zoals diskuz 28 febr. "Kraken als verzet in West europa" en actiegroepen platform-RAAP),

3 elementen:

a. Diskuz (= laten uitpraten en luisteren ...) over de uitgangspunten, perspectieven en verloop van de strijd van de kraakbeweging toen, nu en dán.

Om te komen tot een analyse van je strijd, strategie en tactieken. (Welke strijd voer je precies, wat wil je ermee, hoe moet organisatie? hoe krijg je weer een sterke positie? welke relatie kraak- en andere bewegingen?, blijft verzet verzet of gaat het richting bevrijding?, etc.)

b. Het maken van een analyse(s) van het staatsbeleid tav. verzet, om te weten waar en wanneer je dat kunt tegengaan/aanvallen en wat je kunt verwachten voor de komende tijd.

(welke overeenkomsten/verschillen met BRD (par.129a, 130a), welke uitgangspunten, visie, middelen, propaganda en uitwerking, fouten, relatie kapitalisten en staat).

c. Welke organisatievormen, structuren heb je nodig voor je strijd? (celstructuren, verbindingen andere verzetsgroepen, veilige kommunikatie, etc.).

epiloog

We moeten ons niet uit elkaar laten spelen door negatieve discussies, maar moeten **gezamenlijk** blijven nadenken over de toekomst van verzet en kraakbeweging.

Stalin zei: 'De produktie is de motor van de geschiedenis.'

Dit is een waanidee van het 'mechanisch materialisme'. Produktie is juist een rem op de historische ontwikkeling. In de organisatie van de produktie ligt immers de reproductie van de machtsverhoudingen verankerd. Alleen dan kan er sprake zijn van een continue en succesvolle produktie, als de voorwaarden voor die produktie voortdurend gereproduceerd worden.

Wat heeft dit met de kraakbeweging te maken?

In de eerste plaats moet gekonstateerd worden dat de kraakbeweging niet de hele samenleving vertegenwoordigt, maar slechts fungeert als een onderdeelje van die samenleving. En slechts op een gering aantal aspecten is de kraakbeweging in conflict met de samenleving, waarbij de eerstgenoemde de 'zwakke' en de laatstgenoemde de 'sterke' is. Vanwege deze beperkingen - slechts op een gering aantal aspecten actief en het verkeren in de zwakke positie - kennen de mogelijkheden van de kraakbeweging een plafond; de hemel daarboven zal nooit bereikt worden. Iedereen die actief is binnen de kraakbeweging moet dit gegeven goed onder ogen zien. Wanneer je dit niet doet, sluit je je af van de realiteit.

Het 'besef' dat de hemel onbereikbaar is, heeft geleid tot een sterke - overigens zeer menselijke en begrijpelijke - tendens om de idealen in de praktijk te brengen en alvast te beginnen met de 'andere en betere' manier van leven binnen de 'ruimte' die de kraakbeweging door middel van haar politieke acties had veroverd. Pregnanter gezegd: Dit reservaat, deze subcultuur was alleen mogelijk dankzij de jarenlange opbouw en de keiharde gevechten die waren gevoerd.

Wat zijn nu de konsekwenties van het in praktijk brengen van de kreet: 'Kraken is een manier van leven'?

Men creëerde een 'eigen' manier van omgaan met elkaar. Woongroepen met betere vrouw-man- of andere verhoudingen werden de hoeksteen van dit samenlevinkje. Voor cultuur en of vermaak moest men ook onafhankelijk worden; eigen media, kraakcafé's, eigen disco's, eigen theaters, eigen winkeltjes, etc. Kwa uiterlijk moest men duidelijk herkenbaar zijn voor elkaar. In alles moest de 'boze buitenwereld', het 'systeem', worden afgewezen en buitengesloten. Zo kon je 24 uur per dag 'krakerster' zijn, waarbij je zonder enige moeite alleen maar krakersters hoefde tegen te komen, met wie je alles kon delen; vreugde, liefde, verdriet en vooral je oordeel over de boze buitenwereld. Een waar verzorgingsstaatje.

Hoemeer men onderging in dit verzorgingsstaatje en hoemeer men de boze buitenwereld buitensloot, des te meer verminderde de kennis over die buitenwereld en des te simplistischer en ongenueanceerder werd ook de kritiek erop.

De energie werd meer en meer naar binnen gericht. Het invullen van idealen binnen het krakerswereldje was attractiever dan het voeren van politieke acties, waarin dan ook steeds meer gefaald werd.

De kraakbeweging verwerd van een voor alles en iedereen redelijk toegankelijke vorm van aktivisme, tot een in zichzelf opgesloten inteeltaffaire, waar je alleen bij mocht horen, niet door de politieke eisen en aktiemethoden te ondersteunen, maar door de interne morele normen en waarden en gedragsregeltjes na te leven en een leren jas te dragen - liefst kapot.

Nu even terug naar de eerste allinea. De 'produktie' van de kraakbeweging ligt in het voeren van politieke acties. Om politieke acties steeds weer succesvol te kunnen voeren, moeten de onderlinge verhoudingen tussen aktievoerders stabiel zijn, een grote mate van vertrouwen in zich hebben, en grote risico's en spanningen kunnen verdragen.

Er werd echter niet aan de onderlinge verhoudingen gesleuteld om nog beter en effectiever acties te kunnen voeren, maar om bepaalde levensidealen alvast in de praktijk te brengen. Let wel; er wordt hier niets gezegd over de kwaliteit van de in praktijk gebrachte levensidealen, maar wel valt een boel mensen te verwijten dat ze hierbij zo intens geparasiteerd hebben op de politieke aspecten van de kraakbeweging, dat deze een totaal ondergeschikte rol gingen spelen. Mensen zochten elkaar niet meer op om gezamenlijk politieke acties te ondernemen, maar mensen die elkaar toch al de godganse dag overal tegenkwamen, deden gezamenlijk (mee aan) acties 'omdat dat er toch ook nog wel bijhoorde'. Een succesvol reageren op een veranderende realiteit was binnen deze inteeltcultuur niet meer mogelijk.

De reden voor het tijdstip van dit verhaal is dat met de huidige 'verradersaffaire' een klimax is bereikt. De mensen die actief waren in een onderzoeksgroep, toen gebleken was dat er verraad gepleegd was na de arrestatie van een groot aantal mensen bij de ontruiming van een aantal woningen aan de Okeghemstraat, verkeerden blijkbaar nog in de waan met een politieke beweging van doen te hebben. De mensen die het 'verradersaffiche' maakten, hadden al veel van deze naïviteit verloren; zij waren zich bewust van de ontstane kommotie en kozen voor een provocerende duidelijkheid.

De reacties van de krakende gemeenschap op de mensen die geassocieerd werden met één of beide van deze activiteiten, waren in ieder geval ook duidelijk; zij kregen het zwaar te verduren en werden in sommige gevallen zelfs buiten de kraakgroep gesloten. De verrader in kwestie werd tot 'doorgeslagen zielepoot' verklaard en de mensen die in de Okeghemstraat zoveel van zichzelf op het spel hadden gezet 'hadden hun zaakjes maar beter moeten voorbereiden'.

Hoe valt een dergelijke reactie te verklaren? De intenties van de onderzoeksgroep en het daaropvolgende afficheren van verraders betekenden een ongekend scherpe aanval op de interne moraal, de waarden en normen van het kraakwereldje, en deze diende natuurlijk koste wat kost tegen deze vijandige elementen beschermd te worden. Onnodig te zeggen dat het hierbij natuurlijk noodzakelijk was om en passant het stempel 'verrader' van de verrader af te halen. Zo zijn dus de eisen, die aan een politieke beweging gesteld moeten worden, ondergeschikt gemaakt aan de moraal van een subkultuurtje.

De huidige geluiden uit de 'kraakbeweging' zijn ronduit genant: 'We moeten doorgaan, we hebben elkaar toch nodig! We beginnen met een schone lei! Zijn jullie nou nog steeds aan het zeiken over die verraders? Kijk maar, we hebben al initiatief-groepjes opgericht tegen de leegstandswet, we vergaderen al!

Dit lijkt verdacht veel op het mechanische denken zoals beschreven in de eerste alinea. Doorgaan! Zonder dat konsekwenties getrokken mogen worden uit het gebeurde. Zonder dat er aan de voorwaarden voor het voeren van actie voldaan wordt.

Het oordeel over deze kraakbeweging moet dan ook hard zijn: Acties lijken alleen nog maar op spannende, rituele bezweringen, die dienen als legitimatie om ergens bij te kunnen horen en om jezelf onder te dompelen in het nog steeds lauwe bad van je gemeenschap; je kraakgroep, je woon-groep, die trouwens in de meeste gevallen meer is gaan lijken op een apenrots dan op een huis met mensen erin.

Het enige dat de kraakbeweging nu nog politiek maakt is de houding van de overheid. Maar ja, dat die dom is wisten we eigenlijk al. Of zou er misschien een dubbele bodem in-zitten? Spannend hè?

KRAAKGROEP DAPPERBUURT A'DAM

verraad 7

VERRADERS

GEZEIK

(laatste keer)

Naar aanleiding van het laatste verradersartikel in de Zwarte voel ik me nu voor de eerste keer geroepen om op dit uitgekauwde onderwerp te reageren.

Als ik het goed begrijp hebben de schrijvers (wie?) een soort zwart/wit reglement waarin gezegd wordt: "jij mag aktevoeren en jij niet".

Kunnen deze mensen niet beter met een of ander politiek partijtje in Den Haag gaan zitten. En sinds wanneer worden de onderwerpen uit een buurtverga-

dering compleet verdraaid naar buiten gebracht. Ik heb geen zin om alle leugens en beschuldigingen uit het artikel serieus te nemen omdat ik de schrijvers zo langzamerhand ontoerekeningsvatbaar begin te vinden.

Het gaat hier ook allang niet meer om Timo maar om een paar malloten die het elke keer weer presteren om de amsterdamse aktiewereld op zijn kop te zetten. Omdat dit ze de laatste tijd steeds moeilijker afgaat wordt nu ook de rest van Nederland hiermee lastig gevallen.

Ik zal me voor deze mensen nu wel als verradersvriendje hebben waargemaakt dus voor eventuele repressailles is mijn recente pasfoto te verkrijgen onder CIDnr. 007.

Gerbrand (van dat andere kraakspreekuur)

verraad 8

WAT JE BIJ EEN AANVAL VERDE- DIGT, WREEK JE BIJ VERRAAD

Er zijn geen haarkloverijen omtrent begrippen nodig om het principe te onderkennen van een 'direkt terugslaan en snel reageren'; en dan maar hopen, dat die reactie adequaat genoeg was; de situatie maakt meestal uit, of een knieshot voldoende was.

Het gebeurt echter, dat wraak wordt gebruikt om de gehele situatie naar een hoger plan op te krikken, om de standpunten binnen het Verzet aan te scherpen, om de konfrontatie met de heersende macht te herdefiniëren tot aanval.

Waar wraak niet langer meer een impulsieve reactie is op verraad, wordt het affektieve moment, dat zo typerend voor wraak is, tot lijm om medestanders aan je te binden (verontwaardiging, angst voor herhaling, enz.). **Wraak verwordt tot strategie van het verzet.**

Kenmerkend voor zo'n gebruik van wraak is, dat er onvermijdelijk 'zondebokken' verschijnen en daarmee de hele moraal van goed en slecht, van oer-christelijke tradities en leugens. En het zou niet de eerste keer zijn, dat deze moraal als splijtzwam binnen een beweging werkt. Ze is namelijk onderdeel van de machtsverhoudingen, waartegen wij ons verzetten, de verhoudingen van onderdrukkers en onderdrukte mensen.

"De onderdrukking hier bestaat niet uit honger of bedreiging van het naakte bestaan; onderdrukking hier, waar wij vechten, is de ervaring van het alles omvattende karakter van de overheersing tot diep in hart en nieren van ieder mens. Die klote structuren waarin we gevangen zitten: warenverhoudingen onder elkaar, individualisering, concurrentie.....vervreemding. Het totalitaire karakter van de dingen die we om ons heen ervaren, de verwarring die hier alom heerst, wie hier precies de vijand is, de voortwoekerende resignatie, de sluipende zelfvernietiging, drugsdoden en zelfmoorden..... dát is ónze realiteit hier"(RAF). Verraad behoort ook tot onze realiteit.

Wraakstrategie als antwoord op deze realiteit haalt een moraal binnen, die je als uitvloeisel van een reformisme kan beschouwen, zoals die alleen maar in de centra van het heersende machtsysteem kan werken: zij dient er uitsluitend toe een facade van aantrekkelijkheid en totaliteit van het systeem op te houden. En daarmee wordt onze strategie een volledig katku-leerbaar element van dat, waartegen we ons juist verzetten.

Ook zonder Heineken-pils-reklame pakken we je. Want verraad is een typies wapen van de machthebbers. Solidariteit als basis van het verzet, en als perspektief van de beweging kent verraad als een van de talloze vormen - en zeker niet de allerminste - waarmee die klote structuren ook ons beheersen.

Het antwoord op zo'n inbreuk op de solidariteit kan nooit zijn, een scherpere verdeling te bewerken tussen het actief verzet en leidzame toeschouwers. En juist dat gebeurt, wanneer zuivering en wraakstrategie de beweging gaan overheersen.

We zijn niet meer, dan zand in de machine. Bij alle discussies over, wat we met verradersters moeten doen, dreigt de indruk te ontstaan, dat wij de machine en zij het zand zijn.

De ware verhoudingen dreigen uit het oog te worden verloren. Politie en justitie zijn geen geïnstitutionaliseerde wraak van machthebbers zoals van Thijn, maar essentiële elementen van het machtsapparaat. Wel lokken zij met hun verraderstaktiek bij ons uit, een wraakstrategie te ontwikkelen, die uiteindelijk de nekslag voor de beweging betekent; en dát weten ze maar al te goed.

Om het naar Amsterdamse verhoudingen te vertalen: intimidatie pas je toe om zand in de machtsmachinerie te gooien, en niet omdat Ad Smit de knokploegleider was! Voor Timo maak ik wel een ID-kaart.

IS TABOE UIT?

VERRAAD EN DOORSLAAN

In het artikel "VERRAAD EN DE REAKTIE" in De Zwarte nr.74 is een beknopte beschrijving gegeven van de motivatie van de makers van het "Let op verraders"-affiche. Omdat nog velen te weinig stilstaan bij het fenomeen "verraad"-laat staan dat ze de artikelen over verraad goed lezen en nuanceren - willen wij in het hiervolgend artikel een duidelijk onderscheid maken tussen verraad en doorslaan. Ondanks het feit dat dit artikel een Amsterdams verhaal is, betekent het nog niet dat het een Amsterdams zaak is. Overal in het land gebeuren zaken die identiek zijn aan wat hier in dit artikel is beschreven. In de Zwarte nr.75 het verhaal over de R.R.F., is een goed voorbeeld.

We willen er nog wel op wijzen dat in het verleden geen onderscheid werd gemaakt tussen doorslaan en verraad. Het "aktie"-voeren en de mentaliteit van nu maken helaas uitleg noodzakelijk (doorslaan = verraad).

A) DOORSLAAN

Doorslaan heeft een groot aantal varianten-net als verraad trouwens. Doorslaan heeft in de regel een "niet-opzettelijk karakter". De intenties bepalen tenslotte hoe ernstig de zaak moet worden opgevat.

Allereerst moet worden bekeken wie ermee worden geschaad.

In alle gevallen op aktiegebied wordt bij doorslaan de "beweging", de idealen, de aktiegroep geschaad (eveneens je direkte eigenbelang). Tenslotte voer je aktie die ook door anderen wordt gevoerd en het zelfde doel dient. Een biechtende of zelfs alleen maar een berouwvolle aktivist brengt de aktie in de publiciteit in diskrediet. Het voeren van een goede publiciteit blijft een onmisbare factor in het aktievoeren.

Een ander argument waarom doorslaan nooit een zaak voor jou alleen is, is dat indien je praat, je altijd meewerkt aan het politie-onderzoek-het werk van je tegenstanders. Naast deze mentaliteitskwestie geef je in geval van doorslaan ook een plaatje van de werkwijze van jou en het aktievoeren in het algemeen - op zijn minst bevestig je hun vermoedens.

Wat is eigenbelang ?

Op het moment dat je toegeeft leidt jouw betrokkenheid geen twijfel meer : je verklaring is uit praktisch oogpunt onherroepbaar."Onder druk" verklaard te hebben werkt op z'n hoogst formeel als verzachtende omstandigheid.

De rechtsspraak is afhankelijk van drie bewijsvormen :

- 1) Op heterdaad betrappen en/of
- 2) getuigen en/of
- 3) bekentenis.

Al het overige bewijs - vingerafdrukken, foto's, gerechtelijk lab-onderzoek - is ondersteunend bewijs, d.w.z. is zonder een van de drie bovengenoemde punten niet voldoende.

Zelfs als je "betrappt" bent kan het voor de rechtbank nog een moeilijke zaak worden om te bewijzen.

Politie-amateurisme/tegenstrijdige getuigenverklaringen kunnen in jouw voordeel werken. De kern van de zaak is : de strijd gaat ook door in de cel. Sabotage tegen politie/justitie-apparaat, tegen de rechterlijke macht is essentieel.

- Wil de rechterlijke macht je desnoods zonder bewijs veroordelen, dan dwing je ze tot een politieke uitspraak/rechtspraak.

-Als je het bovenstaande leest, dan denk je al gauw:"Logisch!"

Maar waarom zijn er bij iedere gelegenheid en iedere aktie mensen of individueel of bij bosjes zelfs, goed de fout ingegaan ?

Dit tegen het eigenbelang in, maar sterker nog: tegen dat van anderen?

VOORGESCHIEDENIS

Het antwoord op deze vraag ligt nogal gecompliceerd.

Allereerst moet ook in dit artikel aangehaald worden, dat de beweging van nu -groepen of individuen - anders opereert dan vroeger. De gedragscode en het uitgangspunt is anders.

Tegenwoordig zijn de politieke argumenten, het solidariteitsgevoel, het belang voor iedereen, ingeruild voor eigenbelang en klikjesgeest. Bovendien werd alles en iedereen ondergeschikt gemaakt aan het modebeeld, terug te vinden in kleding, muziek etc.

De "politiek", de daad en argumenten werd ondergeschikt aan de mode. Bijvoorbeeld, iedereen die niet gekleed is volgens het patroon, wordt in een demonstratie aangezien voor een stille.

Politiek denkenden, militanten (andersdenkenden) werden uit groepen, inmiddels tot klikjes verworpen, gezuiverd. Bijv. Onkruid afdeling Amsterdam zuiverde de afgelopen jaren diverse ijverige, politiek denkende activisten weg. Valse en en onware argumenten als "onbetrouwbaar" werden niet geschuwd. Sterker nog : echte verraderlijke types bleven zitten, ze pasten immers in de "klikjesgeest", dat waren immers vriendjes. B.v 4 mensen werden overduidelijk om genoemde redenen in 1982 bij Onkruid A'dam weggezuiverd. Akties bleven uitlekken, niet alleen van Onkruid maar ook van andere aard. Het verraad kon zelfs straffeloos gepropageerd worden (in Bluf!, V.N.etc.).

Een ander sterk voorbeeld is de reeks zuiveringen in Bluf!. Het duidelijkste geval was dat van iemand die werd weggezuiverd om zijn politieke andersdenken (Dit werd ook door de Bluf!-redactie toegegeven). De manier om deze persoon te breken was door hem te beschuldigen van het ergste wat voor hen te bedenken viel, namelijk de verkrachting van twee vrouwen.

Ook werd H., ondanks dat de Bluf!redactie beter wist, beschuldigd een informant cq infiltrant te zijn. Het hele register werd opengetrokken.

Deze zaak is zo delikaat, dat op dit voorbeeld nog uitgebreid zal worden ingegaan. Wij verwachten binnenkort een artikel over zuiveringen in de beweging.

De tolerantie van de klikjes voor individuele werkende activisten of politiek denkenden daalde tot een dieptepunt.

De behoefte aan censuur voor andersdenkenden (Okeghemstraat, Kedichem, kortom Bluf! 1 t/m 264) en het opdringen van een calvinistische moraal werd een geducht amsterdams wapen. Het niet volgen van deze moraal had dan ook verraad ten gevolge. Bijvoorbeeld :

-Sjoerd: je mag deze herkraak niet doen, anders verraad ik het (Geulstr.2-I Rivierenbuurt 1982, kraak voormalige ME-kazerne Oosterparkbuurt 1983)

-Evelien: je mag deze aktie niet doen, anders verraad ik het (Beeld van Vondel-aktie 1982)

-Geert: als zo'n aktie nog een keer op deze manier wordt georganiseerd ga ik namen noemen (Kedighem 1986)

-Hans+Yvonne: Ik ben het met deze aktie niet eens, we hadden het niet afgesproken, daarom noem ik namen (Iekprikken politie-auto's, De Pijp 1985)

-Timo Bosman, Okeghemstraat 1986.

Het laatste geval van Timo Bosman bij de Okeghemstraat in '86 is een graad of wat erger : zijn motieven lagen meer op het niveau van verkoop van informatie over activisten. Timo Bosman werd vervolgens verheven tot zieligste figuur van de maand door diverse klikjes (beschermde), en een ander deel van de aktiewereld trachtte de discussie over verraad te sluiten m.a.w. in de Doofpot te stoppen.

Het aktievoeren is bij veel mensen geworden tot een tijdverdrijf, om er bij te horen of om zo'n klikje in stand te houden.

- Het politiek bewustzijn en aktieniveau komt dan ook, kwalitatief gezien, niet uit boven dat van padvinderij.

- Indien men dan bij een serieuze aktie voor een serieuze daad wordt gepakt, kun je dan ook niet verwachten dat men zich tegen een professioneel politie-apparaat kan weren.

- Op het politieburo, weg van je klikje waar je troost, vertroeteling en bescherming ten deel valt, moet je het opnemen tegen angst, uniformvrees en -ontzag, etc.

- Het doorslaan, waartegen je je mentaal en vooral bewust moet bewapenen, heeft om bovengenoemde redenen erg veel kans gekregen.

I.

Doorslaan kan gebeuren uit naïviteit - er zijn een aantal voorbeelden :

a) Heroïsch gedrag als : "Ik heb niets te verbergen, ik sta achter de aktie die ik heb gevoerd" enz. Het gevolg, zoals we in al dit soort gevallen hebben kunnen zien: "Arrestant verklaart teveel te verklaren te hebben" (artikel 29)

b) Het "slimme" type : Een arrestant die denkt door te kletsen rechercheurs, die jaar in, jaar uit 24 uur per dag werken, iets op hun mouw te kunnen spelden. Sterker nog : men denkt door met een verhaaltje de betrokkenheid toe te geven, het politieonderzoek te kunnen afremmen of in andere banen te doen leiden. Ook voor deze ijdele zelfoverschattingen zijn helaas voorbeelden te over.

c) Een combinatie van onnadenkendheid, toegeeflijkheid en goedgelovigheid (alles geloven wat de politie zegt) kan leiden tot een soort biechtneurose. Een excuus van : "Ze weten toch alles al" geeft een startsein om alles op te biechten. "Oom agent" verschuift van directe tegenstander naar de plaats van "Meneer pastoor".

"Biechtneurose" is genoemd omdat het bij veel personen meerdere malen voorkomt dat ze, eenmaal gearresteerd, "moeten verklaren", ook al hebben ze de gang van spijt achteraf, kritiek, schaamte en schade al eerder meegemaakt. Ook veel voorkomend is het geval van arrestanten die achteraf tegenover hun kameraden gewoon ontkennen iets bij de politie verklaard te hebben, terwijl het tegendeel waar is.

NOG EVEN KORT SAMENGEVAT :

- Verklaringen zijn nooit onschuldig;

Je komt nooit eerder vrij en je krijgt spijt achteraf. Op je proces wordt je verklaring tegen jou en anderen gebruikt. Je integriteit als betrouwbare aktievoerder gaat verloren. Je brengt de aktie in diskrediet. Je brengt de beweging in diskrediet.

- De gevolgen zouden ook moeten zijn dat met deze activisten bij voorbereiding van een aktie extra duidelijke afspraken worden gemaakt, met eventuele sancties bij het niet nakomen van deze afspraken.

De kansen om een kwalitatief goed politiek proces te maken zijn verkleind. Bovendien : goede politieke advocaten zullen niet veel zin hebben in zo'n proces waarbij de arrestant al bekend heeft.

II.

Een ander geval is het doorslaan door psychische of fysieke zwakte. De arrestant laat zich al dan niet gemakkelijk intimideren, maar houdt het in ieder geval niet vol. In dit geval heeft hij/zij de situatie, aktie en/of zichzelf onderschat. Maar na herhaalde malen neigt deze domheid naar opzettelijkheid.

Als je niet kan wat je wilt, moet je willen wat je kan

(Leonardo Da Vinci (1452-1519))

Na eerdergenoemde onderschatting van de situatie kan de activist zich beter niet meer in zo'n situatie begeven. Hoe dan ook moeten medeactivisten weigeren om met bovengenoemden "serieuze" akties te doen.

III.

Doorslaan met verraad ten gevolge.

Men was het niet van plan, maar onder druk/angst (bang voor lang vastzitten) gaat men namen noemen. Dit zoals we in de situatie bij Kedichem heel duidelijk hebben kunnen zien : arrestanten noemden elkaars namen, zelfs gaf iemand de naam van zijn broer aan de politie!

Iemand die zichzelf en de kraakbeweging (politiek actievoeren) niet serieus neemt, beschouwt namen doorgeven dan ook als "klikken", zoals dat op school en op de padvindersclub gebeurt. Met de gedachte "er dan vanaf te zijn" laat hij/zij tijdelijk vermeend eigenbelang prevaleren boven dat van anderen of het groepsbelang.

Met dit soort mensen valt absoluut niet samen te werken : veel te risikant!

B) VERRAAD

Voor opzettelijk en bewust meewerken met de politie, direkt of indirekt, nauwelijks of niet "onder druk", om wat voor reden dan ook, bestaat geen excuus of verzachtende omstandigheid, - echt "onder druk" kennen we überhaupt niet in Nederland, we leven toch niet in Zuid Afrika, Noord-Ierland en Nicaragua?

Het voorbeeld Timo Bosman (In De Zwarte in andere artikelen over de Okeghemstraat uitvoerig beschreven) leert ons dat hij minder nog dan de gemiddelde arrestant onder druk heeft gestaan. Bovendien heeft hij vrijwillig en in volledige vrijheid bij de rechter-commissaris zijn verraad extra bekrachtigd. Voorbeeld 2 idem dito: na 's nachts opgepakt te zijn vanwege het lek-prikken van politiebanden, hebben Hans Heersink en Yvonne van Zutphen bewust Joke verraden (1985).

Yvonne heeft zelfs een maand later vrijwillig en in volledige vrijheid een belastende verklaring afgelegd. Hans verklaarde de rechercheur aardig te vinden, hij dreigde meer over Joke aan de politie te zullen vertellen.

Meer voorbeelden zullen wel volgen.

De sancties die tegen dit soort mensen moeten volgen kunnen niet hard genoeg zijn ; in ieder geval: bekendmaking van hun identiteit, uitstoting en isolement zijn het absolute minimum.

Tot slot :

Wij weten dat deze artikelen meer voorbeelden behoeven, veel uitgebreider kunnen om het beeld dat de schrijvers van deze artikelen voor ogen hebben, duidelijker te maken.

Wij hopen met nog komende artikelen op vele onfrisse zaken in te gaan. Het schijnt nodig te zijn om de Doofpot van de kraakbeweging open te trekken.

"We willen u dringend spreken, kunnen we verder komen?" Zo luidt de welhaast klassieke binnenkomer bij een eerste wervingsgesprek voor informanten. Twee burgermannetjes melden zich onaangekondigd aan je deur. Doortastend, ze staan binnen voor je het merkt. Als de deur dicht is, legitimeren ze zich. Een in plastic gegoten pasje. Ministerie van Binnenlandse Zaken / Binnenlandse Veiligheidsdienst. Wat nu.

Vaker dan je denkt loop je het risico de BVD aan je deur of op je weg te treffen. Meer dan 50 bekend geworden, en daarmee mislukte, wervingspogingen en daarbovenop nog eens enkele tientallen intimidatiebezoekjes sinds 1982 bij alleen al het radikalere deel van de vredesbeweging, anti-militaristen en mensen die daar nauwe kontakten mee hebben, bijvoorbeeld journalisten of huisgenoten. Recente wervingspogingen nog in juni bij een basisgroep in Brabant en in juli bij een journalist van radio STAD. Een recente intimidatie: aanhouden van mensen voor een verkeerscontrole vlak na posten bij een aktiedoel. Meestal betreft het de BVD, soms één van haar lokale voelsprietten, de PID's en een enkel keertje één van de militaire diensten zelf. (Die PID's, officieel plaatselijke inlichtingendiensten, worden meestal politieke of politie-inlichtingendienst genoemd.) Legitimaties zijn er voor de 'gleufhoeden' te over. De democratie dient beschermd, evenals de kruisraketten in Woensdrecht, de witten in Zuid-Afrika, en de fascistten in de gemeenteraden.

Het bezoek

Wat willen ze, waarom mij, wat weten ze van me? Uiteraard verwachtte je hun bezoekje niet. Je bent verdwaasd. Hoort amper dat ze zich verontschuldigen voor hun op een overval lijkende binnenkomst. Ze hadden niet willen opbellen om je niet onzeker te maken. Ook leek het hun beter dat ze zich pas binnen legitimeerden. Je weet nooit wie er toevallig langskomt. Ze wilden je niet verdacht maken, nietwaar?

Vrij snel blijken ze vooral vriendelijk en voorkomend, maar ook serieus en zakelijk.

Ze geven je de indruk dat jij degene bent die ze nodig hebben. Ze hebben haast, Kedichem, Makro en Shell, dat kan

echt niet. Aktievoeren, democratie, prima, maar dat is terrorisme. Jij kunt hun helpen, ook in het belang van de beweging zelf! Immers terrorisme stelt de hele beweging in een kwaad daglicht. Je pruttelt wat. O zeker, ze pakken ook de Centruumpartij aan; vragen waar je grens ligt, geweld of geen geweld. Zonder ook maar een moment konkreet te worden waken ze de indruk je door en door te kennen. Jeetje wat staat er allemaal in mijn dossiers. Kunnen ze me nog ergens op pakken.

Observeer ze: gedrag - meestal praat eentje en observeert de ander -, postuur, accent - PID of BVD -, trouwring, auto, kenteken. Wees overrompeld, maar praat niet. Ga zeker niet gericht onderwerpen, hooguit indirekt via ontwijken-de antwoorden of kwasi begripsverwarring. Beperk je, ze zijn in iedere opmerking, iedere zin van je geïnteresseerd. Je houding, je zinsbouw, de psychologie daarachter verraden al meer dan je prijs wilt geven.

Nu moet je kiezen, kappen of zo mogelijk toewerken naar een vervolgspraak. Kun je het aan, doe dan het laatste. Ook als je al zeker weet dat je ze laat barten. Vraag bedenktijd - wees verbaasd,

waarom ben ik nou zo belangrijk - of maak een vervolgspraak. Niet te snel, je hebt gauw twee weken nodig om een en ander te regelen. Verzin maar een volle agenda of zo. Vraag hun kontaktelefoonnummer - voor als er iets tussenkomt, toewel ze het waarschijnlijk niet geven tijdens zo'n eerste gesprek. De praktijk leert dat zij de ontmoetingsplek willen bepalen. Dring niet nodeloos aan op de plek van jouw voorkeur. Het kan er op afspringen en de ervaring leert dat het niet echt voordelen oplevert.

Ze zijn weg

Blijf waar je bent, ga niet naar buiten, ga niet telefoneren. Probeer ze wel te observeren: hun auto, zit er nog iemand in, waarschijnlijk is er - juist bij zo'n eerste gesprek - sprake van een dekking in de vorm van een derde agent met mogelijk een tweede auto. Dit laatste duidt erop dat ze wervingen goed voorbereiden en jouw plek dus observeren terwijl jouw runners, ja zo heten ze, bij jou binnen zijn. De reden is, naast natuurlijk de observatie van jouzelf.

dat ze zo een betere beoordeling kunnen maken als er eventueel onverhoedse dingen mochten gebeuren. Mochten er verder gesprekken komen, houdt dan zeker rekening met deze schaduwers.

Ga niet telefoneren. Nooit en met niemand over deze zaak, ook niet in kodes. Ook niet vanuit een telefooncel. Een onderdeel van het werven van jou kan zijn dat niet alleen jij, maar ook degenen met wie je doorgaans telefoneert afgeleusterd worden.

Misschien is wel het handigste dat je als eerste kunt doen, het gebeurde zo gedetailleerd mogelijk opschrijven. Je voorkomt geschiedvervalsing en komt ietsje tot rust.

Het belangrijkste is evenwel dat je normaal blijft doen. De kans dat je onder enige vorm van observatie staat is vrij groot. Doe dus precies de dingen die je zou gaan doen. Kom je afspraken na. Verander niets aan je routine. Maar vindt wel een gaatje om mensen in te lichten. Wie?

Zit je in een hechte groep, niet meer dan 7-10 mensen, probeer dan op korte termijn, hooguit een dag of twee, een bijeenkomst te beleggen. Onderneem je je activiteiten in losse verbanden, benader dan enkele mensen. Neem in beide gevallen slechts contact op met één iemand die vervolgens de rest benadert. Het is nogal belangrijk dat je zonder uitzondering iedereen met wie je direkt samenwerkt uitnodigt. Jij bent benaderd, misschien vanwege je eigen activiteiten, eventueel vanwege de activiteiten van je groep, of zelfs alleen maar vanwege de activiteiten van een ander groepslid. Om

die reden alleen al is het gewenst om iedereen uit te nodigen, maar zeker om achterdocht te voorkomen, om samen te kunnen analyseren of iemand of iets gevaar loopt, en om samen over de afwikkeling te beslissen. Kies voor deze vergaderingen ongebruikelijke tijdstippen en plekken, verander dit per keer, en ga er in tijd verspreid heen.

niet zomaar voor een simpel aktietje opblazen. Ofwel: één geslaagde aktie betekent lang niet altijd dat de aktie niet uitgelekt is.

Het kan ook zijn dat ze willen scoren: een taktiese werving met als doel een bepaalde aktievorm, groep of mens kapot te maken. Kortom, wie er benaderd worden voor een werving hangt in hoge mate van het doel af. Er zijn vele, vele mogelijkheden. De al eerder genoemde mensen langs de rand van het aktiegebeuren kunnen huisgenoten, relatiegenoten, familieleden, kollega's, journalisten, advocaten, medewerkers van de reklasering, maar ook school- en studentendekanan, leveranciers van speciale materialen, enz. zijn.

De indruk bestaat dat deze pogingen vrij snel opdrogen of afspringen. Een kwestie van maanden. Sommige van deze informanten worden wel vaker gebruikt.

Langer werkzaam, er zijn gevallen bekend van 2-2½ jaar, zijn vaak de wat labiele informanten. Dezen komen meestal in een ekstra afhankelijkheid ten opzichte van de BVD terecht: er ontstaat een soort therapeutische relatie tussen de informant en haar/zijn runner.

Het kortst duren de pogingen bij de heel aktieven, vaak hebben deze dan ook het karakter van intimidatie.

Zeër geïnteresseerd zijn ze in mensen die binnen het aktiegebeuren van positie veranderen; zeker als het in hun ogen een 'degradatie' (hun term, sorry) betreft. Ook als er sprake is van fraktievorming, of als je overstapt naar een andere groep, of als je stopt, wordt hun interesse ekstra gewekt. Ondanks dat veel onbekend is, is zeer zichtbaar dat de ene poging na de andere na kortere of langere tijd afspringt. De informant stopt, loopt over, of wordt ontdekt. Ze

zitten op een gemiddelde van één afgebrande informant per maand. Dit kalkuleren ze gewoon in. Ze blijken totaal niet bang te zijn om op hun bek te gaan. Nog geen jaar nadat ze bij Radio STAD hebben lopen hengelen proberen ze een journalist te werven. Dit wijst op meer dan door arrogantie te verklaren valt; te vrezen valt dat het werven van informanten, ondanks - en ten dele dankzij - het afbranden een rendabele techniek is. En... wat hebben ze te vrezen? De politiek, de pers lappen ze aan hun laars; en de beweging, daar lachen ze om. Zeker dat laatste moet veranderen.

Taktiek?

Als je benaderd bent resten er na de analyse eigenlijk slechts twee punten: gaan we er nog een, twee of drie keer mee door en hoe laten we het afspringen. Of je er mee doorgaat kun je laten afhangen van je tijd, de hechtheid van je groep, de kwetsbaarheid van je activiteiten, de diskussietechniek van degenen die benaderd is. Vooraf weet je dat het rendement beperkt zal zijn. Veel zaken springen geruisloos af, doordat degenen die benaderd is 'nee' zegt, of niet meer op de afspraak komt, of omdat zij het laten afweten. Dat is jammer. Het lijkt mij een goede taktiek om, zonder in een schimmig kat-en-muis spel terecht te komen, de prijs die staat op het werven van mensen wat te verhogen. Een deukje in een auto kan iedereen overkomen, evenals uitglijden op de trap. Echt minimaal lijkt me een foto van de lieden in de burgerlijke pers opdat ze landelijk afbranden. Voor het overige... gaat over tot de orde van de dag. Saboteer.

leen maar gebruiken als doorgeefluik voor 'desinformatie' (een door hen geliefkoosde term) of misschien wel juiste informatie - het begin van een val. Hun onderzoek naar een aktie kan stagneren; als ze nu vermoeden dat jij erbij betrokken was, kunnen ze je zogenaamd proberen te werven om jou en je groep zenuwachtig te maken.

Het benaderen van jou kan tot doel hebben een lid in je groep werkzame informant of zelfs infiltrant te witten. Immers, de leden van de groep nemen elkaar meer in vertrouwen en er komt meer informatie op tafel dan daarvoor. (Om die reden is het zelfs een bekende techniek voor reeds werkzame infiltranten om zomaar iemand in de groep van inlichtingenwerk te beschuldigen.)

De afdeling waar ze werken moet een bepaalde produktie maken, misschien zaten ze gewoon met een geval verlegen. Iets minder toevallig wordt het als je net een geheime aktie aan het voorbereiden was.

Inlichtingenmensen hebben naast hun reguliere opdrachten privé ook altijd nog

wat potjes op het vuur staan. Dit is meer dan zomaar wat hobbywerk. Enerzijds laat de dienst sommige wat 'linkere' zaken 'vrijwillig' over aan het partikulier initiatief van haar personeel, zodat ze zich eventueel kunnen distantiëren; anderzijds doen ze privé graag veldwerk in de hoop op een gouden klus te stuiten zodat hun carrière omhoog knalt. (Nog niet zo lang geleden is bijvoorbeeld een inlichtingenagent aangepakt die op zijn home-computer een complete kopie van de bestanden van de dienst bleek te hebben.)

Ook bij het 'echte' werven kunnen nogal wat verschillende motieven een rol spelen. Het kan gaan om een diepte-investering met als doel een informant te werven die bijvoorbeeld een jaar werkzaam zal zijn. Ze kunnen zich hierbij richten op strategie-analyse van de beweging; ze werken zo hun plaatje van de beweging bij. Zo'n investering, een informant met zo'n diepe cover, zullen ze

Wie pakken ze en waarom?

Dat ze vooral mensen langs de rand van het aktiegebeuren, of mensen waarvan ze denken dat ze wat zwakker in hun schoenen staan proberen te werven is op zich waar, maar heeft toch enige nuance-ring. Ook juist heel aktieven, of mensen uit een oppositionele stroming, of mensen die een tijdje wat rustiger aan doen, of mensen met min of meer pacifistische ideeën (door de BVD uitgekozen tot zowat de handigste binnenkomer) worden benaderd. Hoewel de meeste wervingspogingen gericht zijn op het aantrekken van informanten, toch geldt dit zeker niet in alle gevallen. Er kunnen heel andere motieven een rol spelen. Regelmatig blijkt dat intimidatie-met-één-neveneffekt het motief voor de werving

voemt. Soms dient een wervingspoging puur om jou en je groep te intimideren of om de voorbereiding van een konkrete aktie te frustreren.

Een rijtje motieven voor werving anneks intimidatie-met-één-neveneffekt. Ze kunnen een eenmalig gesprekje op het oog hebben om iets ogenschijnlijk futiels te checken. Ze kunnen in je kamer geïnteresseerd zijn. Misschien willen ze je al-

WRAAK !

ZENDERS VOOR

Toen ik het afgelopen jaar met een werkbrigade 6 weken in het vrije Nicaragua was, werd onze reis kru onderbroken door de smerige moord op 3 internationalistas.

Nu worden er bijna elke dag door de contra's onschuldige mensen vermoord, dus op zich is dat helaas niets bijzonders. Maar voor ons was het toch een schok, vooral en in het bijzonder omdat één van de vermoorde internationalistas (Joël) een persoonlijke vriend was van Hans v. Heyning en die in Nicaragua woont en ons daar begeleidde.

Een woordvoerder van het Witte (met bloed doordrenkte) Huis gaf als reactie op de moord dat de verantwoordelijkheid lag bij de Sandinisten en dat "nu eenmaal kan gebeuren als je mensen in oorlogsgebied laat werken". Een oorlogsverklaring aan de internationale steun.

Op zo'n moment is die smerige oorlog heel dichtbij, en ga je ook een heel klein beetje dood. Dood van verslagenheid, dood van woede. Maar tijd voor dat soort gevoelens is er niet, je moet door, het werk van deze mensen moet door, net zoals de Nica's doorgaan. Vandaar dit initiatief van internationalistas uit heel Europa. Want de strijd van de Nica's tegen het imperialisme van de VS en hun kapitalistische vriendjes is een internationale strijd, met internationale verantwoordelijkheid van heel links, voor Nicaragua, maar ook voor El Salvador en al die andere verzetsbewegingen die streven naar rechtvaardigheid en naar de uitbanning van onderdrukking en uitbuiting.

Ik wil jullie dus met klem oproepen dit projekt geboren uit wraak te steunen. Lees verder wat de bedoeling is en ook het verhaal van hun vrienden.

**DRUK REAGAN DE ETHER UIT !
AQUI AYA A YANKEE MORIRA !**
(Hier en daar de yankee gaat eraan!)

Jan.

NICA- RAGUA

Vrienden van Joël, Berndt en Yvan. Stichting Medio, Weesperzijde 110-a, 1091 EN A'dam, tel. 020-948893, Postgiro 5113010

VOORGESCHIEDENIS

Op 1 augustus vorig jaar zien we een foto in de krant: Nicaragua, een blonde jongen draagt een doods-kist samen met een aantal Nicaraguanen.

Godverdomme, ik realiseer me dat die blonde nederlander mijn vriend Piet Schuyt is: "3 buitenlanders omgekomen in een hinderlaag in het noorden van Nicaragua", staat eronder.

Gelukkig zie ik, dat Ineke en Els óók op de foto staan, dus niet in de kist kunnen liggen. "Matagalpa", daar is de begrafenis, lees ik verder.

En meteen weet ik het: dat is dus Joël, een vriend van Piet maar ook van mij.

Twee maanden geleden precies hadden we nog de hele nacht zitten praten over ons beider toekomst; het was in de nacht voordat ik het vliegtuig terug nam naar Nederland. Ik was daar o.a. om drukkerijen

op te zetten en kreeg daarvoor natuurlijk met Joël te maken. Hij was drukker, net als ik, en hij was in dezelfde tijd drukker geworden als ik, en zelfs met dezelfde motivatie, vanuit "de beweging". Alleen zijn geschiedenis ligt in Frankrijk, we kennen elkaar nog niet. Dat verandert als hij in 1980 naar Nicaragua trekt (o.a. om een gevangenisstraf wegens totaalweigeren te ontlopen). Dáár komt hij mijn vrienden Ineke, Els en Piet tegen, die o.a. een brailledrukkerij in Managua gaan opbouwen, terwijl Joël aan één drukkerij in Matagalpa werkt. Zo ontmoet ik hem ook: drukkers "uit de beweging" onder elkaar. Zo leer ik hem kennen, niet alleen aan het werk maar ook aan het strand, met zijn vriendin Fatima, met wie hij inmiddels een zontje - Oswaldo - heeft.

Het is dus Joël, die dood is; die in die kist ligt, die Piet draagt; later wordt dat ook in brieven van Els, Ineke en Piet bevestigd. Woedend zijn we, de mensen die Joël kenden, verbijsterd, verdrietig maar ook woedend.

Iedereen wist natuurlijk wel, dat je op die weg risikaos liep; veel van ons hadden er zelf over gereden, de (6e) regio daar, Matagalpa, grenst aan Honduras en in het oosten ligt het onafzienbare oerwoud tot aan de Atlantische kust. En Joël werkte daar natuurlijk niet voor niets aan een radio-communicatienet voor de dorpen: langs de weg "loert de contra". En de "contra" in Nicaragua is nu eenmaal een

groep terroristen, die het absoluut niet kunnen opnemen tegen het leger, en daarom vooral burgervoortuigen aanvallen, de één na de ander op onverwachte momenten dood en verderf zaaiend. mijnen leggen ze op de weg, en wie het ongeluk heeft het eerste aan te komen, wordt opgeblazen. Vooral gemunt hebben ze het op iedereen, die werkelijk vooruitgang brengt op het platteland: wegebouwers, doktoren, onderwijzers, huizenbouwers (zoals Yvan en Berndt). Ook honderden Nicaraguanen zijn zo al de afgelopen jaren afgemaakt, zoals William Blandón en Mario Acevedo, die in dezelfde auto zaten.

Langzamerhand maken de schrik, de verbijstering, het verdriet en het ongeloof (soms kan ik me nog niet voorstellen, dat Joël me straks niet gewoon van het vliegtuig komt halen) plaats voor een plan, een woedend plan:

Zo'n 30 "internacionalistas" komen in Nicaragua bij elkaar en besluiten het project, waar Joël aan bezig was, voort te zetten: wij willen Reagan en zijn moordenaars laten zien, dat het geen zin heeft om technici en "inter-

nacionalistas" te vermoorden. Zij hopen daarmee kennelijk de ontwikkeling van het platteland te stoppen, en het achterlijk te houden om zo weer een nieuwe diktatuur te kunnen vestigen. Vandaar óns initiatief: "zenders voor Matagalpa".

Mensen uit Nicaragua mobiliseerden hun achterban uit Frankrijk, Zwitserland, Duitsland, Italië, België en Nederland om de 18 zenders, die Joël nog wilde plaatsen, bij elkaar te brengen. In Nederland willen we 5 zenders "adopter"- een totaalbedrag van zo'n 30.000 gulden. Wij doen dat over heel Nederland, waarbij in Utrecht, Nijmegen, Rotterdam en Amsterdam al groepjes gevormd zijn. Ook willen we jou door middel van deze brosjure vragen geld te sturen; in Nicaragua zullen de "vrienden van Joël, Berndt en Yvan" het project technies afmaken.

Dat is wat wij tegenover deze laffe moorden willen stellen.

Namens de "vrienden van Joël, Berndt en Yvan",
Bob van der Winden.

MATAGALPA

HET PROJEKT.

Een projekt voor Joël Fieux
Berndt Koberstein
Yvan Leyvraz

Voor we toekomen aan de inhoud van het projekt, is het noodzakelijk een voorstelling te maken van de situatie in het gebied waar Joël aan het werk was.

De VI-e provincie, die de departementen Matagalpa en Jinotega omvat, vormt het meest noordelijke, centraal gelegen deel van Nicaragua, grenzend aan Honduras. Dit gebied is sinds het begin van de jaren tachtig een van de belangrijkste operatieterrainen van de kontra's. Het terrein is ruig en heuvelachtig en leent zich uitstekend voor het leggen van hinderlagen. Het wegdek is slecht begaanbaar, een groot deel is alleen in de zomer te berijden.

Binnen dit gebied, voornamelijk op landbouw gericht, liggen een groot aantal nogal verspreid gelegen dorpen, gehuchten en koopcraties, gekenmerkt door een verregaand isolement. In de meeste gevallen ontbreken zowel elektrici-

INTERNACIONALISTAS" IN OORLOG

teit als telefoon- en radioverbindingen. De inwoners zijn daarom volledig afhankelijk van het wagenet en daardoor voortdurend een doelwit van de kontra's. Immers voor elke boodschap, elk bericht, moeten mensen hun leven wagen met een autorit over een weg waarvan ze niet weten of die veilig is. Joël en zijn metgezellen waren bepaald niet de eersten die vanuit een hinderlaag vermoord werden. Evenmin waren zij de laatsten, want inmiddels zijn alweer enige tientallen mensen van deze laffe praktijken het slachtoffer geworden.

Om ervoor te zorgen dat wat vele anderen en uiteindelijk hemzelf overkwam, binnen de afschuwelijke realiteit van de oorlog in Nicaragua, niet had hoeven gebeuren, was Joël bezig met het opzetten van een kortegolf-radiokommunikatienetwerk tussen de geïsoleerde dorpen en koöperaties in de regio. Zo'n verbidingsnetwerk zou de veiligheid van de bewoners vergroten:

- men zal direkt om hulp kunnen vragen in geval van nood (ernstige ziektegevallen, ongelukken, kontra-aanvallen)
- men zal van te voren gewaarschuwd kunnen worden voor groepen rondtrekkende kontra's
- men zal minder vaak van het gevaarlijke wegvervoer gebruik hoeven maken
- de bevoorrading van materialen voor het werk, de bouw en van basislevensmiddelen zal kunnen worden afgestemd op de behoefte

Wat is er voor nodig:

De bedoeling is voorlopig om op 18 centraal gelegen plaatsen in de regio korte golf zender-ontvangers neer te zetten, voorzien van alle toebehoren en met onderhouds- en reparatiefaciliteiten.

Om te voorkomen dat er afstemmingsproblemen ontstaan, is er gekozen voor apparatuur van één bepaald type. Alles zal dan ook centraal ingekocht worden.

Daarbij moet gezegd worden dat er sprake is van redelijk geavanceerde apparatuur, omdat het absoluut noodzakelijk is zekerheid te hebben over de betrouwbaarheid. De gekozen lokaties liggen tamelijk ver uit elkaar, zodat in sommige gevallen afstanden van + 200km. Over heuvelachtig terrein (wat de ontvangst nogal bemoeilijkt) overbrugd moeten kunnen worden. Bij de actie 'Bakkies voor Nicaragua' werd indertijd 27 MC-apparatuur ingezameld, welke voor dit doel onvoldoende (+ 40 km.) bereikt hebben.

Het hele projekt is begroot op + 120.000 gulden, zodat per zender, met toebehoren, ruim 6.000 gulden ingezameld moet worden. Nederland zal volgens afspraak 5 zenders voor haar rekening proberen te nemen.

28 juli 1986:

"Vier uur 's middags onderbreekt het radiostation 'De stem van Nicaragua' haar programma met doorringende sirenegeluiden. 'n Persbericht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: een hinderlaag bij La Zompopera, in het noorden van het land...meerdere internacionalistas gedood.. namen van enkelen nog niet bekend.. onder de geïdentificeerden Joël Fieux, nicaraguan van franse komaf.."

Joël is na zijn opleiding als fijn machinebankwerker in het linkse drukcircuit in Frankrijk terecht gekomen. Hij weigerde de militaire dienst in te gaan en moest dus naar het buitenland. Hij heeft in drukkerijen in Duitsland en Spanje gewerkt. Hij was al tijden actief in de anti-koloniale en anti-kernenergiestrijd in de Jura. In Spanje besloot hij naar Latijns-Amerika te gaan. Via Mexico en Costa Rica kwam hij in begin 1980 in Nicaragua aan. Na een tijd werken met het Ministerie van

Landbouw is hij in Matagalpa een drukkerij voor het FSLN op gaan zetten. Het laatste jaar van zijn leven is Joël vooral bezig geweest met een radio-kommunikatie-plan voor de regio MATAGALPA.

De basis voor deze campagne voor 18 korte golf zenders is door Joël gelegd. Zijn dood mag in geen geval een streep trekken door wat hij bezig was op te bouwen. Mede gemotiveerd door een persoonlijke vriendschap met hem, willen we ervoor zorgen dan zijn projekt wordt voltooid. Het falen van dat projekt zou immers niets minder zijn dan een bekroning van die fatale kontra-aanslag bij La Zompopera. Dan zou de kontra-terreur, georganiseerd en gefinancierd vanuit de VS, beloond worden met waar deze op gericht is: het frustreren van de opbouw van Vrij Nicaragua en de overleving van de sandinistische revolutie.

De permanente VS-interventie heeft de afgelopen jaren al vele duidenden nicaraguanen het leven gekost. In deze hinderlaag kwamen naast Joël nog twee FSLN-leden uit Wiwilí om het leven en Yvan en Berndt. Yvan, een zwitser, werkte aan een huisvestingsprojekt in die VI-e regio; Berndt, een duitser, was in Wiwilí bezig met het aanleggen van waterleiding, een projekt binnen de stedenband Freiburg-Wiwilí. Dit projekt van Berndt was vanuit Freiburg opgestart als reactie op de moord in 1983 op Albert Pflaum, een arts uit Freiburg die ook bij een kontra-aanslag in Zompopera omgekomen was, slechts enkele honderden meters van de plaats waar de kontra in juli afgelopen jaar weer toesloeg. Met deze aanslag is het dan ook duidelijk geworden, dat de dood van internacionalistas niet meer valt

toe te schrijven aan verdwaalde kogels uit een niet-verklaarde oorlog van de VS tegen sandinistische nicaragua, maar dat het gaat om een bewuste 'campagne' gericht tegen internationale steun aan het revolutionaire proces.

De terreurcampagne loopt parallel met een politieke campagne die ook in Europa in volle gang is, waarin Nicaragua wordt afgeschilderd als 'sandinistische diktatuur', dan wel als de zoveelste 'mislukte revolutie'; waarin de VS/contra-oorlog gaandeweg steeds meer gelegitimeerd wordt, wordt aangedrongen op onderhandelingen met de contra; en waarin officiële ontwikkelingshulp wordt afgebouwd. Binnen die campagne heeft de VS er alle belang bij om Nicaragua internationalista-vrij te maken en de moord dan wel ontvoering van buitenlanders moet de verschillende W-Europese regeringen een voorwendsel bieden om ontwikkelingsmedewerkers om veiligheidsredenen terug te trekken en hun ontwikkelingsprogramma's in versneld tempo af te bouwen.

En die campagne lijkt in Europa aardig vrucht af te werpen. Direkt na de aanslag liet de W-Duitse regering aan het nicaraguaanse Ministerie van Buitenlandse Samenwerking weten dat zij nadere stappen in beraad hield, en de Zwitserse regering deed daar nog een schepje bovenop door de nicaraguaanse regering te melden dat zij haar experts terugtrekt wanneer er op korte termijn weer een west-europeaan om zou komen ten gevolge van het oorlogsgeweld. Beide regeringen dienden zelfs geen formeel diplomatiek protest in bij de regering van de Verenigde Staten. Ook de nederlandse regering legde meer de nadruk op haar 'bezorgdheid' over het feit dat buitenlanders in Nicaragua soms gewapend rondlopen, dan over het feit dat haar belangrijkste militaire bondgenoot ze overhoop laat schieten. Uit angst voor nog ernstiger politieke gevolgen bij een volgende moord op een buitenlander, voelde de nicaraguaanse overheid zich zelfs gedwongen om alle in Nicaragua aanwezige buitenlanders terug te roepen naar de provinciehoofdsteden.

Een omgekeerde wereld...als de dood van mensen die zich daadwerkelijk inzetten voor de ontwikkeling in Nicaragua, gebruikt kan worden om diezelfde ontwikkeling verdere steun te onthouden en Nicaragua verder te isoleren. Het enige antwoord op deze terreuren en propagandakampagne kan zijn een intensievere voortzetting van de internationale steun aan het revolutionaire proces in Nicaragua, zowel op het niveau van ontwikkelingshulp als in de vorm van internationale brigades en kleinere ontwikkelingsprojekten.

En in het geval van de moord op Joël is het enige antwoord: gezamenlijk zorgen voor de voltooiing van zijn projekt.. 18 zenders voor de regio Matagalpa!

KAMERAAD GESNEUVELD
IN EL SALVADOR
MICHAEL DE WITTE

gevallen

Michaël de Witte, 31 jaar, is dood. Gestorven voor de vrijheid, vermoord door het leger van El Salvador. Vijf jaar geleden vertrok hij als arts naar het Middenamerikaanse land en voegde zich bij de bevrijdingsbeweging FMLN. Vijf jaar lang deelde hij de zware levensomstandigheden van het Salvadoriaanse verzet maar op 8 februari maakten de slachters van de christen-democratische president Duarte er een eind aan. Samen met twee Salvadoriaanse kameraden sliep hij onder een boom toen ze werden getroffen door mortiervuur. Het bericht van zijn dood bereikte ons pas twee weken geleden.

De dood van Michaël is niet alleen een gevoelige klap voor zijn kameraden en familie hier maar vooral voor de bevolking daar. "Ik kan niet terug naar België komen", schreef hij in één van zijn weinige brieven "ik ben de enige arts in een gebied van 30.000 mensen. Ze kunnen me niet missen."

De beslissing van Michaël om naar El Salvador te gaan was duidelijk politiek en niet een van "graag arme mensen helpen". Hij koos samen met Karin Lievens voor El Salvador omdat "die strijd belangrijk zou worden voor heel Latijns-Amerika". Het was 1982 en de verwachtingen over een snelle omwenteling in Midden-Amerika waren hoopvol. De bevrijdingsbeweging had in korte tijd een derde deel van het land veroverd en de totale overwin-

ning leek nabij. Michaël verkocht al zijn bezittingen, schafte een motor aan en maakte een rondreis door Europa. Afscheid van een continent.

Drie jaar later keerde Karin terug en schreef het boek 'De vijfde etage van de Vreugde' over haar ervaringen als medewerkster van Radio Venceremos in het bevrijde gebied.

Honderden mensen bezochten de afgelopen dagen herdenkingen in Antwerpen en Brussel die uitliepen in strijdbare steunbetuigingen aan het guerrillafront FMLN dat al zeven jaar lang een bevrijdingsoorlog voert tegen de door de Verenigde Staten gesteunde regering van El Salvador. Ter nagedachtenis aan Michaël is er nu een stichting opgericht met de bedoeling medicijnen te zenden naar bevrijdingsfronten over de hele wereld. Michaël was in België nauw betrokken bij de marxistisch-leninistische Partij van de Arbeid maar twijfelde of hij zich er wel bij aan zou sluiten. Hij wilde individu en geen raderdje zijn. In El Salvador sloot hij zich aan bij de Partij van de Salvadoriaanse revolutie en werkte bij de militaire arm daarvan: het Revolutionair Volksleger ERP.

In 1985 schreef Michaël in een brief aan zijn broer zijn 'politiek testament': "Wat ik wil dat mij overleeft, is een anti-kapitalistische en anti-imperialistische overtuiging, een overtui-

ging om te bouwen aan een rechtvaardige maatschappij. We moeten niet werken aan de verwezenlijking van een supermens, maar aan de verwezenlijking van een steeds hogere maatschappijvorm. Zal één individu die stap zetten? Nee. Slechts in de mate dat de mensheid evolueert zal die stap gezet worden. En daarom staat de mensheid fundamenteel boven de ontwikkeling van het individu. Het is onze taak de maatschappij vooruit te helpen om het individu vooruit te helpen. En niet omgekeerd.

Wat is het kenmerk van een revolutionair? Zijn klassebewustzijn, zijn revolutionaire moraal, zijn inzet en capaciteit. Hoe bekom je die? Door steeds meer te werken aan je ideologische omvorming (theoretisch en praktisch). Daarvoor moet je studeren, denken, analyseren... steeds meer en steeds opnieuw."

Op de herdenkingen werd benadrukt dat er al 62.000 mensen in de strijd zijn omgekomen. Rita van Obberghen, een Belgische arts die in 1985 door het leger werd neergeschoten en daarom moest terugkeren, gaf daar voorbeelden van: "Paolino, 11 jaar oud en koerier van het opperbevel, kreeg evenals de anderen nieuwe laarzen maar bleef op blote voeten lopen. 'Ik wil mijn laarzen bewaren voor moeilijker tijden. Veronderstel dat er straks een vijandelijke aanval komt dan moet ik toch goede laarzen hebben om te kunnen vluchten?' Eind 1985 viel Paolino in handen van het leger. Het kind werd gemarteld en door zijn kameraden teruggevonden, in stukjes gesneden".

Enrique, vertegenwoordiger van het FMLN, karakteriseerde de herdenking in Antwerpen door een strofe uit een Salvadoriaans lied aan te halen: "Herdenk mij niet met een minuut stilte maar met een leven lang strijd".

De sprekers op de bijeenkomsten wezen ook op de uitstekende relatie die de Belgische regering onderhoudt met de christen-democratische president Napoleon Duarte. Er is zelfs ooit voorgesteld dat Salvadoriaanse militairen in België zouden worden opgeleid. Het maakt nog meer duidelijk hoe de strijd daar verbonden is met de strijd hier. En niet alleen voor ons maar ook voor de vijand.

Michaël hield ook een dagboek bij: "...Woensdag 7 augustus. Een erg harde dag. Twee compañeros zijn gedood. Ik was er echt ondersteboven van... weer een gevoel van machteloze woede. Ik ben me er bewust van geworden me dat ik nu strijd met een inzet en de overtuiging dat ik mij niet bekommer of ik de overwinning zal zien, dat het er om gaat dat dit volk de overwinning zal zien. Ik weet echt niet waarom, maar ik ben er als het ware van overtuigd dat ik de overwinning nooit zal zien, dat ik nooit meer mijn landje zal terugzien, dat ik nooit meer mijn vriendin Karin zal weerzien. Dat idee schrikt mij niet af. Integendeel. Het maakt me hardnekkiger elke dag te strijden en te werken alsof het de laatste is."

DE RIJKSWACHT DEEL

Terwijl het toch helemaal niet "actueel" meer is, schrijf ik Zwarte na Zwarte vol over de Bende van Nijvel. Op deze bladzijden had natuurlijk ook een schokkende reportage met kleurenfoto's over de ondergang van de Heraut van het Vrije Ondernemen kunnen staan. Dus niet! In de laatste Vrije (nr.4, april '87) staat trouwens ook al een niet erg actueel stuk, o.a. over Bologna '80. Wanneer je dat stuk leest weet je één van de redenen waarom sommige mensen (zoals ik) zo hun vermoedens hebben over de Bende van Nijvel.

In de vorige Zwarte werden een aantal redenen genoemd om ook in het extreem-rechtse milieu naar de Bende van Nijvel te zoeken. De VPRO-verslaggevers Hans Simonse en Gerard Legebeke vroegen aan journalist Walter de Bock waarom de justitie en de politiek in België zo bang zijn om in het extreem-rechtse milieu te zoeken.

Het Spoor, 17-1-'87:

"De Bock- Men is er zo bang voor omdat de drie hier door mij geschetste milieus, die ik ook de mogelijke voedingsbodem noem van de Bende van Nijvel, dat dit drie milieus zijn die nauw aanleunen bij, en in de praktijk rakelings scheren langs de bestaande politiediensten. Die frequenteren daar personen die tot het extreem-rechtse milieu behoren. Je hebt in de Belgische politie en rijkswacht duidelijk een aantal mensen die geporteerd zijn voor extreem-rechts gedachtegoed, dat is ook al duidelijk bewezen uit andere dossiers. Er is een duidelijke ondemocratische en ook een anti-democratische stroming en het hele veiligheidsyndroom en het hele probleem van het terrorisme stimuleert duidelijk die reactionaire gedachtenwereld en mentaliteit. Ook het rascisme is daar niet afwezig en ook dat moet men allemaal blootleggen. Als men dus in die milieus gaat zoeken dan gaat de justitie in haar eigen achterban, in haar eigen achtertuin speuren. Het is ook zo dat er binnen het politie-milieu en in het politionele milieu in het algemeen, zich een aantal misdaden hebben voorgedaan die totaal onopgehelderd zijn gebleven. Ik refereer in de eerste plaats naar de ontzettend belangrijke diefstal die heeft plaatsgehad rond eind jaar '81, in de bestbewaakte, de meest belangrijke rijkswachtkazerne van het land, waar men binnen is gedrongen met verschillende personen, vermoedelijk leden van de rijkswacht zelf, of ex-leden, waar men zich toegang heeft verschaft tot de best bewaakte en meest geheime eenheid van de rijkswacht, zijnde de

anti-terreur-eenheid, het speciale interventie-eskadron genaamd Dyane. Die behoren tot het rijkswachtkorps, anders kan men dit niet concipiëren en nog minder, uitvoeren.

Francois Raes is ex-rijkswachter. Hij werkte er negenentwintig jaar, de laatste periode bij het nationaal bureau voor drugs van de rijkswacht. Tot hij naar buiten bracht dat zijn chef, commandant Francois, en een aantal van zijn collega's zelf in drugs handelden. Dat groeide uit tot een van de grootste politie-schandalen van deze eeuw, de zaak Francois. Maar Raes kreeg stank voor dank voor z'n onthullingen. Hij werd gedegradeerd en tenslotte uit de rijkswacht weggepest. De overval op de kazerne van Dyane kan Raes zich goed herinneren. Hij kent de omstandigheden daar op z'n duimpje.

Raes- Het is onmogelijk dat dat gebeurde zonder de medewerking van een rijkswachter, tenminste één rijkswachter. Of 't zijn allemaal rijkswachters die 't gedaan hebben.

Int- Hoe weet u dat, dat dat onmogelijk is, kent u de situatie daar?

Raes- Ja, die kazerne, nen gewone burger of zelfs ne rijkswachter die daar niets te zoeken heeft, kan daar zo niet binnen, ge moet toch als ge binnen wilt een pas afgeven.

Int- Beschrijft u de situatie eens, want als ik goed ben geïnformeerd had u die avond ook dienst in die kazerne.

Raes- Ja, ik was met dienst ja, en de diefstal is gebeurd door mensen die heel kalm gewerkt hebben. Want ze hebben, denk ik, als ik me 't goed herinner, zeven auto's opengemaakt, zeven Taunussen, met een ijzeren draad

3 EXTREEM RECHTS

zonder de auto te beschadigen. En dan hebben ze nog de wapens gekozen, de speciale, de beste wapens, dan hebben ze nog een andere auto gestolen, een Saab, waar ze die wapens ingestoken hebben en mee buitengereden. Voor buiten te rijden moet ge speciale papieren hebben, wat we noemen reisblad, dat moet ingevuld worden, daar moet een rijkswachter mee rijden met zo'n voertuig. Ik zie niet in, het kan niet anders zijn dan een rijkswachter die het gedaan heeft.

De Bock- Deze zaak is nooit opgehelderd, heeft enorme deining verwekt, niet bij de publieke opinie want die is niet vertrouwd met dit interne, zeer diskrete veiligheidssysteem en met de betekenis daarvan, die is hoegenaamd niet duidelijk voor de publieke opinie. Maar in de veiligheidsdiensten in binnen- en buitenland, in het politiewezen

en in het justitiële apparaat is dit een drama geweest. Er zijn daar wapens gestolen die zo gesofistikeerd zijn dat de circulatie van die wapens niet bekend mag worden, bijvoorbeeld in Frankrijk waar het gebruik van zo'n wapen voor het filmen voor een televisie reportage niet doorgang vond door implicite afkeuring en toestemming van het Elysee. Dit geeft wel een ideetje van hoe belangrijk de controle is over het circuit van deze wapens.

Int- Aan wat voor soort wapens moet ik dan denken?

De Bock- Er moet in de eerste plaats gedacht worden aan de Heckler & Koch. Dat Heckler & Koch is een Duise wapenfirma die dus wereldbekend staat voor zijn zeer gesofistikeerde materiaal en die hadden op 't ogenblik van de diefstal bij Dyane een soort superproduktie, een totaal nieuw wapen ontworpen dat

toelaat om bij nacht zowel als overdag, in de duisternis zowel als in het daglicht ongemerkt te kunnen vuren, zonder dat je het hoort of zonder dat je het ziet. Het zijn wapens die exclusief bestemd zijn voor de bestrijding van het terrorisme. Er waren in België maar vijftien exemplaren en die zijn alle vijftien gestolen toen. En dus daar de wapens gaan stelen, waar men dus de grootste veiligheidsnormen zou moeten in acht nemen, nu, die normen zijn gewoon belachelijk gemaakt door die diefstal, maar de gevolgen, dat die wapens in circulatie waren sedertdien, dat is dus een drama voor de experten.

Int- In hoeverre zou dat laatste, wat u net zei, in hoeverre zou het belachelijk maken van de rijkswacht een rol gespeeld hebben bij die inbraak, die diefstal in Dyane?

De Bock- Ik meen een evolutie te zien, een trend te zien in de ontwikkeling die loopt van de diefstal bij Dyane naar de laatste, meest ophefmakende en meest moorddadige acties van de bende van Nijvel.

Int- Aalst, bedoelt u?

De Bock- Aalst. Omdat er dus een duidelijke climax inzit. Maar die climax krijg je maar in de gaten als je op een aantal politieke elementen let en als je je visie niet beperkt tot het traditionele banditisme, want dan krijg je hoegenaamd die curve niet in de gaten. Men tracht, dat is althans de analyse die ik voorstel als één van de analyses die de moeite waard zijn om bekeken te worden, je hebt in de eerste fase een aantal zeer geperfectioneerde daden die in hoofdzaak de meest vitale delen van de Belgische rijkswacht vizieren. Diefstal in Dyane, maar ook nog een aantal aanslagen, op een rijkswachtofficier en op een onderofficier, allemaal in het bestek van drie maanden, in de herfst- en wintermaanden van '81. En gaandeweg volgt dan later wat men noemt de Bende van Nijvel, die haar actie-radius uitbreidt en die zodanig opereert dat niet alleen meer de rijkswacht als zodanig wordt geridiculiseerd in zijn operationaliteit, maar ook alle andere Belgische speur- en politiediensten en uiteindelijk de ganse justitie. Het effect van de laatste acties van de Bende van Nijvel is gewoon een terreureffect naar de ganse bevolking toe, dat is één, maar op een ander niveau is het het creëren van de diepste malaise bij de Belgische justitie die is voorgevallen sedert 1945. Het tweede effect is fundamenteel en is het eindresultaat, dat is namelijk ridiculiseren om te doen verstevigen en we hebben dus

een enorm belangrijke versterking van het repressieve en politionele apparaat bekomen in de loop van '86, dat wil zeggen in het half jaar volgend op de laatste dramatische acties van de bende.

- Wij zijn vertrokken op het ogenblik dat de politie toekwam voor de bewakingsoverdracht en men is, men heeft voort geschoten van op de parking naar buiten uit.

- Die man met het geweer die lag achterin de auto met de deur open.

- Dat schijnt ja. Dat is een Golf GTI, vijfdeurs.

-heeft er direkt na gevuurd dan heeft nog ne keer gevuurd daarginder en zijn ze vertrokken in volle charge en op het ogenblik dat men vertrokken is is de gendarmerie gekomen en de gendarmerie is er direkt achtergegaan. Hij heeft nog twee keer gevuurd als 't er ginder was.

Volgens Walter de Bock gaat het om welhaast met militaire precisie uitgevoerde commando-acties van de Bende van Nijvel en er loopt eenduidelijke lijn van de overval op Dyane ein '81, naar de laatste overval van de Bende van Nijvel, eind '85. Trouwens, zegt De Bock, bij één van de laatste overvallen heeft een getuige een bij Dyane gestolen wapen gezien op de rug van één van de overvallers. Terug naar de particuliere schuttersclub Target 121 op het militaire kamp van Leopoldsburg. Kan iedereen zomaar lid worden van de club, vragen we de heren. Iedereen die een wapenvergunning heeft en zich aan het clubreglement houdt, antwoorden zij. Maar hoe zit dat dan met figuren die extreem-rechtse sympathieën hebben?

Gomeille- Ik kan er geen antwoord op geven, het is simpel, ik laat het over aan het bestuur.

Int- Weet u dat, meneer Liermoussau?

Liermoussau- Watte?

Gomeille- Iemand die extreem-rechts zou zijn van politieke opvattingen, of dat die in de club zou mogen.

Liermoussau- In feite, 't is voorseen de statuut van de club dat er hier geen politiek eh, dus er is hier geen sprake van politiek of eh...

Int- Nee, maar er is dan misschien geen sprake van politiek maar als u nou gewoon weet dat iemand actief is op dat terrein.

Liermoussau- Zou men moeten weten dat die mensen dus in feite niet veilig ofwel eh...slechter mentaliteit, of noem maar op, dan natuurlijk kunnen wij toch, wij tussen komen en zeggen...niet. Maar voor de rest...we zijn gebonden...

Int- Maar gebeurt dat ook wel eens in de praktijk?

Liermoussau- We zijn gebonden aan de statuut van de club...

Int- Gebeurt het wel eens dat mensen geweigerd worden?

Liermoussau- Nee, tot nu toe niet.

Gomeille- Wij hebben die elementen nog niet gehad, ook niet dat men dus zegt, dat is een man in die zin, trouwens moesten die er ooit geweest zijn dan had dat toch wel aan het daglicht gekomen, dus wij hebben nog, dat probleem heeft zich bij mijn weten nog niet gesteld in de club, dat iemand om politieke redenen moest geweigerd worden. Trouwens pas op, u gaat de richting uit, u zou met alle geweld willen horen dat wij ergens mensen trainen dus of gaan opleiden die de zaak negatief zouden kunnen gebruiken, om gespecialiseerd te zijn in overvallen en zo verder, dat is fout, uw redenering zit volledig verkeerd.

Int- Nee, maar ik suggereer het niet, alleen vraag ik me af of het uitgesloten is.

Gomeille- Tussen alle koren is kaf.

Int- Dat soort voorbeelden heeft u ook wel?

Gomeille- Nee, hebben wij niet, niet bij mijn weten dat er iemand misbruik gemaakt heeft van de kennis die hij heeft opgedaan. Bij mijn weten nog niet gebeurd.

(noot- in het volgende stuk komen twee namen voor waar ik de precieze spelling niet van weet. Ze klinken in ieder geval als Bouhouche en Builteau.)

Dat is nou toch erg merkwaardig! Immers, ingewijden weten dat er in de geschiedenis van Target 121 voortdurend dubieuze ultra-rechtse figuren opduiken. Eén van die ingewijden is Walter de Bock van

De Morgen. Een Rambo-circus, zo noemt hij Target 121. Eén van de regelmatige bezoekers van de club was de Brusselse rijkswachter Bouhouche, een fanatiek beoefenaar van de practical shooting. Maar ook was Bouhouche, zo vertelt Walter de Bock, jarenlang één van de rijkswachters in actieve dienst die in schuttersclubs training gaven aan extreem-rechtse militanten. Bouhouche verliet in 1983 de rijkswacht, begon een privé-detectivebureau en werd wapenhandelaar. Hij bleef actief in de practical shooting en richtte nieuwe clubs op, samen met figuren van extreem-rechts. Zo stichtte hij samen met Alain Wijkamp van het beruchte Front de la Jeunesse de schietclub Parabellum. Ex-rijkswachter Bouhouche zit op het moment al een jaar in de cel. Hij wordt verdacht van de moord op de wapenhandelaar Juan Mendez, één van de directeuren van de grootste Belgische wapenfabriek FN, eveneens beoefenaar van de practical shooting en bezoeker van Target 121. Bij Mendez ontdekte men een van de zeer speciale wapens die vier jaar eerder bij de groep Dyane waren gestolen. Hij had het wapen gekregen via Bouhouche.

De Bock- Rond die man zie je een heel netwerk van andere mensen uit het politiewezen, uit de practical shooting, uit de privé-bewakingsfirma's. Met name is dat één van de aanzetten geweest voor de justitie om inderdaad het onderzoek enigszins uit te breiden, maar dan niet onder de titel 'onderzoek Bende van Nijvel' maar 'onderzoek naar de moord op wapenhandelaar Mendez', en

NA MOORD OP WAPENHANDELAAR MENDEZ Belgische politie speurt naar grote wapensmokkel

Van onze correspondent
JAN LUYTEN

BRUSSEL — De kans bestaat, dat de Belgische recherche opnieuw illegale wapentransacties op het spoor is. Zij gaat er blijkbaar van uit, dat de geheimzinnige moord vorige week op een commercieel directeur van de wapenfabriek FN in Herstal bij Luik te maken heeft met wapensmokkel. Het is alleen nog niet duidelijk of de in koelen bloede doodgeschoten Juan Mendez medeplichtig was of dat hij alleen op de hoogte was van illegale wapenhandel.

In de Belgische kranten zijn dit week-einde diverse vermoedens geuit over de achtergronden van wat de affaire-Mendez is gaan heten. De Belgische ingenieur van Spaanse oorsprong, die voor FN wapens verkocht aan Zuid Amerikaanse landen, werd vorige week dood aangetroffen in zijn auto. Deze stond geparkeerd op de vluchtstrook langs de afrit Rosières van de autosnelweg Brussel-Namen.

Mendez werd met zes kogels vermoord. Het slachtoffer werd niet beroofd. De daders namen alleen zijn auto-sleutels om daarmee de wagen af te sluiten. Dit heeft snel tot het vermoeden geleid, dat de moord wat met zijn beroep te maken had.

Bij een huiszoeking in de woning van een naaste medewerker van Juan Mendez in Brussel werden zeventig wapens gevonden. Vrijdag werden eveneens

huiszoekingen verricht bij FN in Herstal en bij personeelsleden van de wapenfabriek in de omgeving van Luik. Daarbij werden talrijke documenten meegenomen.

Is Juan Mendez het slachtoffer geworden van wapensmokkel, omdat hij teveel wist? Of werd hij vermoord door tegenstanders van een van de Zuid Amerikaanse landen, waaraan hij wapens verkocht? Op deze vragen zijn nu nog geen definitieve antwoorden. Maar het zou niet de eerste keer zijn dat in België een illegale wapenhandel wordt ontdekt. Enkele maanden geleden kwam de recherche een grootscheepse illegale wapenhandel op het spoor, waarvan Brussel de draaischijf was. Bij deze smokkel ging oorlogstuig naar Afrika en het Midden-Oosten.

Dit keer is er een spoor dat naar Honduras leidt, zo berichtte zaterdag de Brusselse krant *Le Soir*. Op negen november was er een Amerikaanse wapenhandelaar, die in Honduras woont, bij Juan Mendez in Herstal om over de aankoop van wapens te onderhandelen. De Amerikaan werd nog dezelfde dag aan de Franse grens gearresteerd, omdat er in zijn auto een hoeveelheid oorlogswapens werd gevonden. Het wordt niet uitgesloten, dat de Amerikaan al dan niet met hulp van de CIA wapens kocht voor de rechtse contra-revolutionairen, die vanuit Honduras de regering in Nicaragua bestrijden.

dit moment aangevallen wordt. Want als wij u er over vragen dan zegt u ja, maar dat is niet waar, hij is niet van extreem-rechts.

Liermoussau- Neenee, Bouhouche was niet van extreem-rechts.

Int- Maar hoe weet u dat nou?

Liermoussau- Als ge met mensen praat hè, een mens dat ge twee keer ziet, kunt ge dat niet zeggen, maar Bouhouche kwam regelmatig hier, hij was rijkswachter geweest, iedere keer dat hij hier geweest is, hij is dus heel recht geweest, heeft dus de schoten, de schietoefeningen gedaan die niks of normaal waren, dus niet in de zin van paramilitair. Er was wel iemand die kwam met hem, ik kom op zijn naam niet, dat was iemand van de Front de la Jeunesse.

Int- Wijkamp.

Liermoussau- Wijkamp. Hij is lid geweest van de club. Maar Wijkamp is altijd heel, heel recht geweest, zonder probleem. Niemand wist dat hij van de Front de la Jeunesse...

Int- Maar toen dat duidelijk werd dat hij lid was, toen is hij er uitgegooid?

Liermoussau- Nee, omdat het is een politieke zaak. Wijkamp is dus als hij hier kwam schieten, hij was eerlijk, hij heeft niks abnormaal gedaan.

Int- Dus het criterium is niet of je bij ultra-rechts zit, maar is alleen maar of je hier netjes gedraagt? Je mag bij ultra-rechts zitten?

Liermoussau- Ultra-rechts dat is politiek, maar niet in de zin van een paramilitaire organisatie, dat bestond er niet, dat wisten we niet.

Int- Maar die club waar zowel meneer Bouhouche als meneer Wijkamp bij zaten, Parabellum, die is wel op een gegeven moment uit de associatie gezet. Waarom was dat dan?

Liermoussau- Dat weet ik niet, dat is de zaak van die club hè.

Int- Dat weet u natuurlijk wel.

Liermoussau- Wat?

Int- Dat weet u natuurlijk wel. Natuurlijk weet u dat.

Liermoussau- Wat?

Int- Waarom zij d'r uit gezet zijn.

Liermoussau- Van de club?

Int- Ja.

Liermoussau- Dat wist ik niet.

Int- Ja, maar daar wordt toch over gepraat, dat weet u toch.

Liermoussau- Nee, zeker niet. Nee, eerlijk gezegt nee.

Int- Nou, volgens mij doet u zich nou dommer voor dan u bent. Ik bedoel, al die mensen zijn ook lid van andere clubs, daar wordt toch over gepraat wat er dan mis is?

Liermoussau- Die mensen kwamen ene keer per maand en die gingen schieten, ge hebt gezien hier wat er gebeurt dus bon, daar komt iemand voor z'n lidgeld te betalen, die andere bewaker komt pas in de namiddag, maar ik ben hier altijd bezig. Die mensen wa-

daar heeft men dan wel een lange reeks huiszoekingen gedaan in tientallen van die clubs van practical shooting. En naar ik meen te weten heeft men van deze huiszoekingen gebruik gemaakt om ook met het oog op het onderzoek naar de Bende van Nijvel, maar zonder het officieel toe te geven. Ze zoeken naar materiaal, vooral munitie en dergelijke meer. Dus er zitten nogal wat verbindingslijnen zo die alleen nog meer vragen doen rijzen waarop men maar steeds geen antwoord vindt en, zou ik zelfs zeggen, zoekt.

Int- Dan heeft ook nog de zaak van die gevluchte ex-direkteur of adjunct-direkteur van één van de grootste gevangenis in België, die op dit moment in Paraguay zit, die zou ook iets te maken hebben met dat milieu van meneer Bouhouche.

De Bock- Ja, die zit er ook midden in. En dat is ook wel belangrijk want ook dit is weer een persoon die behoort tot het justitieel apparaat, die direktie was van een van de grootste gevangenis van het land, die bleek zelf een handeltje in gestolen waardepapieren te hebben opgezet. Die bleek ook een practical shootingclub en nadien zelfs een practical shooting-federatie te hebben opgezet. Die gevangenis-direkteur heet Builteau. Net als Bouhouche schoot hij in het verleden bij Target 121. Hun eigen clubs werden in '84 en '85 uit de Belgische practical shooting-federatie gezet. Hun agressieve schietmethoden en het dragen van

nazi-emblemen dreigden de federatie in opspraak te brengen. Maar hoe zit het met Target 121? Bouhouche kon daar toch blijven komen?

Liermoussau- Dat is journalist-praten. En dan ben ik absoluut tegen en als ge verder gaat met die zaak ga ik stoppen, ga ik zwijgen, direkt hè. Ik verwittig u, ik ben coöperatief als ge zo ver gaat in die zaak, dat is een politieke zaak en daar kom ik niet tussen. Ik verdedig hier de, u heeft me gevraagd over de practical pistol. Ik blijf dus op het reglement hier en ik blijf hier op het feit dat we hier ieder persoon zonder onderscheid van geslacht, ouderdom enzoverder, filosofisch of politieke opvatting kan lid worden van de vereniging. Dus voorzover dat die mensen eerlijk blijven, dat is de enigste, eh, eis. We eisen de mensen eerlijk, eerlijk blijven, maar wat ze zijn, groen of blauw of zwart, dat, voor mij heeft dat geen belang.

Int- Meneer Liermoussau, tot slot, daarnet binnen kregen we bijna ruzie met u toen we begonnen over die, zeg maar die extreemrechtse figuren die ook hier binnen Target 121...

Liermoussau- Ik heb nooit probleem gehad. Dat in het begin, dat Bouhouche kwam, was hij van de rijkswacht. Ik heb toch geen wantrouw tegen een rijkswachter?

Int- Nee, maar ik vraag het ook niet als verwijt, maar u vindt het dus ook vervelend dat hij op

ren aan schieten, dus ik heb nooit aan die mensen gevraagd wat.

Int- Nee, wij bedoelen, u bent vroeger voorzitter geweest of in 't bestuur gezeten van de associatie van practical shooting. Ik neem aan dat u nog contacten heeft in die...

Liermoussau- De zaak is gebeurd als ik, toen ik weg was. Ik ken de die club niet.

Int- We weten het, onze handen vriezen zowat van ons lijf. Tot ziens, bedankt voor het gesprek.

- Nou heeft hij het uiteindelijk dus toch gezegd. J e kunt rustig ultra-rechts zijn, als je je hier maar netjes gedraagt. En zo is het dus gegaan in het verleden.

- Ze hebben dus, voor zover ze niet te kwader trouw waren en ik denk dat deze man niet te kwader is, hebben ze wel een gigantisch bord voor hun kop.

- Ja. En dat gaat nu nog steeds zo. Het kan nog steeds, dat is overduidelijk. Allemaal op het militaire terrein hier."

Parlementariër Vandenbossche is de justitie-specialist van de SP, de Belgische sociaal-democraten. Hij is één van de zeer weinigen die geloven dat justitie ook in extreem-rechtse kringen zoekt. Volgens hem gebeurt dit sinds Gent en Dendermonde zich met de zaak bezighouden. Er zou een soort ad-hoc groep uit verschillende politie-diensten zijn samengesteld, speciaal voor dit onderzoek. Deze groep zou de daders weten, maar heeft geen sluitende bewijzen.

Wáár de bende en het extreem-rechtse brein erachter precies gezocht moeten worden, daar laat Vandenbossche zich niet over uit. Ondertussen zijn er nogal wat extreem-rechtse groepen in België. En hoe zit dat met de rijkswacht, moet daar ook gezocht worden?

Het Spoor, 17-1-'87:

"Vandenbossche- Er lijken mij linken te zijn met de rijkswacht op twee wijzen. Enerzijds is er de link met mensen die vroeger in de rijkswacht gefunctioneerd hebben, dat is één, twee lijkt het mij dat viavia, maar dat zijn dan weer tussenschakels en tussenkanalen, er uiteindelijk nogal een fluïdum bestaat dat bepaalde elementen in de rijkswacht die zich ook nogal ter rechterzijde situeren, zou kunnen verbinden met rechtse elementen die van verder af of van dichtbij betrokken zijn bij allerlei organisaties ja.

Gezien het optimisme van Vandenbossche is het de hoogste tijd om met het parket in Dendermonde te bellen.

=Het parket van Dendermonde, goedendag.

Int- Goedemiddag, u spreekt met Hans Simonse. Is meneer De Zager aanwezig?

- En wie mag ik aanmelden?

Int- Simonse.

- Simonse?

Int- Ja.

- Klein momentje.

De Zager- Ja? Hallo?

Int- Goedemiddag, u spreekt met Hans Simonse van de VPRO-radio in Hilversum. Spreek ik met meneer De Zager?

De Zager- Ja meneer.

Int- U bent de procureur hè?

De Zager- Ja meneer.

Int- Ja, ik wil u het volgende vragen, wij zijn bezig met een tweetal documentaires te maken over zeg maar de hele nasleep van de Bende van Nijvel.

De Zager- Ja, maar daar werk ik niet aan mee meneer, u moet niet aandringen, ik antwoord niet telefonisch. Ik heb gewoon de afspraak met de lokale pers hier dat ik alle dagen te woord sta, maar telefonisch, ik weet niet wie u bent, dat ik doe daar niet

aan mee.

Int- Dat kan ik me voorstellen, maar ik bel u ook niet om u nu per telefoon te interviewen, maar om u te vragen of wij een keer met u kunnen spreken.

De Zager- Nee, dat kan niet zijn.

Int- Dus het is niet alleen telefonisch, u staat überhaupt de pers niet te woord?

De Zager- Neenee, u moet niet aandringen, dankuwel.

Int- Maar...nog één moment...

De Zager- Dankuwel, dankuwel. (verbinding verbroken)

Het parket Dendermonde verstrekt dus duidelijk geen informatie over de zaak. Daardoor kunnen we de socialistische parlementariër Vandenbossche hooguit het voordeel van de twijfel geven. We doen ook nog een poging om bij het parket in Nijvel aan inform-

atie te komen. Kortgeleden nog beweerde de procureur van dat parket op de Zwitserse televisie dat het de Bende van Nijvel om het geld te doen zou zijn geweest. Is deze merkwaardige stelling nog steeds uitgangspunt voor zijn onderzoek, zo willen we weten. Procureur De Prêtre blijkt niet aanwezig. De substituut-procureur meneer De Prelle staat ons gretig te woord. Zoekt meneer De Prêtre nog steeds uitsluitend in het criminele milieu?

De Prelle- Ja, ja, dat is wat de procureur des konings denkt, maar niet iedereen denkt niet noodzakelijk zoals hij, begrijpt u.

Int- U heeft een andere mening?

De Prelle- Persoonlijk sluit ik geen enkele hypothese uit, dat zou me intellectueel gezien gevaarlijk lijken. Ik denk dat de hypothese van extreem-rechts een serieuze hypothese is om mee te werken en hij zou ook als zodanig moeten worden beschouwd.

Int- Werkt u ook met die hypothese?

De Prelle- Jammer genoeg heeft men erg weinig elementen ten gunste van die hypothese. Er zijn wel enkele elementen maar officieel is het een hypothese die niet wordt aangehangen door de justitietop. Voila.

Int- Maar weet men op dit moment dan helemaal niets?

De Prelle- Nee, men heeft enkele elementen, maar die moeten natuurlijk nog heel erg geheim blijven omdat, wanneer je aan de beweging van extreem-rechts komt dan loop je op eieren, zoals men in het Frans zegt, begrijpt u. Het is een erg delicate zaak. Jammer genoeg hebben we maar enkele elementen en ik hoop, en persoonlijk dring ik daar op aan, dat die elementen worden gebruikt. Maar omdat officieel de top er niet in gelooft is dat moeilijk, is dat héél moeilijk.

Int- Maar zijn er geen personen die er belang bij hebben dat die hypothese niet wordt onderzocht?

De Prelle- Er zijn een aantal mensen die zich vragen beginnen te stellen ja.

Int- Is het niet moeilijk om te werken onder een procureur die zegt dat geld het motief is?

De Prelle- Ja, luister, ik geef er de voorkeur aan hierop niet te antwoorden. Zoals men in het Engels zegt: no comment. Ik geef liever geen antwoord.

De boodschap zal duidelijk zijn. Gedegen onderzoek naar het verband tussen de Bende van Nijvel en ultra-rechts wordt door sommige hoge justitie-autoriteiten tegengehouden. Is dat laksheid of een complot?"

Volgende Zwarte deel 4: de rijkswacht, wat is dat voor iets? 99,9 % van bovenstaande tekst is trouwens gejat van Het Spoor over de Belgische Politie, een radio-programma dat de VPRO uitzondt in januari.

KOFFIE PLUKKEN IN NICARAGUA

Vier weken heb ik koffiegeplukt in Nicaragua met 19 andere Nederlanders. De koffieplantage 'la Laguna' ligt 12 km ten noorden van de stad Matagalpa, in het noorden van Nicaragua.

De koffieoogst binnenhalen is van groot belang voor de nicaraguaanse economie. Nicaragua verdient jaarlijks zo'n 150 miljoen dollar aan de koffieexport, 40% van de totale export inkomsten. Nicaraguanen uitvrijwel alle lagen van de bevolking helpen mee de oogst binnen te

halen: arsten, studenten, militairen, contractarbeiders, en boeren. Natuurlijk ook de "INTERNACIONALISTAS", uit alle delen van de wereld worden koffie brigades georganiseerd: van Noord-Amerikanen tot Russen.

EEN DAGJE PLUKKEN

's Ochtends om kwart over vier krijgt een haan het onzalige idee om te gaan kraaien, weldra volgen er meer. Er klinkt gegaap: het is tijd om wakker te worden. Om half vijf staan we op om ons om vijf uur bij de keuken te voegen. Daar worden we onthaalt op een ontbijt zoals we dat in Nederland niet kennen. Tortilla, rijst en Bruine bonen.

Na het ontbijt is het drie kwartier lopen voor we de koffiestruiken bereikt hebben. Daar wijst onze, met russische geweer gewapende Responsable (verantwoordelijke) de rijen struiken die we moeten gaan plukken. We plukken 2 aan 2.

Met onze "CANESTA" (mandje voor om je middel) en 2 grote rijstzakken gaan we aan de slag. De geplukte bonen doe je in je canesta en als deze vol is, schud je deze uit in een rijstzak.

De koffiestruiken die we kregen toegewezen zijn niet de makkelijkste om te plukken. Veelal staan ze op steile hellingen en zijn ze zo'n 2 meter hoog. Ook is niet elke struik even hoog.

De vlakke stukken met volle struiken zijn voor de Nicaraguanen, zij zijn meer ervaren in het plukken en het is hun kostwinning: Geen boon mag verloren gaan!

Om half 10 lassen we een pauze in. We hebben er 3½ uur plukken opzitten. De Nicaraguanen werken door en kijken enigszins verbaasd naar ons. Na een kwartier gaan we door tot 12 uur. Er klinkt een signaal wat betekent dat er eten is. Met onze halfvolle rijstzak op de rug sjokken we naar de centrale plaats waar een vrachtwagen eten heeft gebracht. Tortilla, rijst en bonen.

Ik verbaas me over de Nicaraguanen die met volle zakken de berg afkomen en gretig in de rij staan voor het eten. Bij ons komt het eten al de neus uit, maar je moet eten. Om 1 uur gaan we weer plukken, de 2de rijstzak wordt gebruikt. Eindelijk, om half 4 is het voorbij. Weer naar de centrale plaats, waar weer volle zakken staan. Er kan gewogen worden. Een groot zeil wordt op de grond uitgespreid, een houten kistje, 'Lata', wordt klaar gezet. De zakken worden leeggeschud in de lata en elke volle lata wordt genoteerd. De boeren worden,

naast een basisloon, nog eens per lata uitbetaald. De Nicaraguanen halen zo'n 8 à 9 lata's per dag, per persoon, wij 1½ à 2. Als de lata vol is wordt deze in nieuwe zakken uitgeschud en op de vrachtwagen geladen. De werkdag zit erop, nu nog 3 kwartier naar huis lopen, je wassen en naar het avondeten: Tortilla, Rijst en Bruine Bonen.....

Het leven op de koffieplantage

Het leven op de koffieplantage, een UPE genaamd, is zwaar. Je zet een stap terug kwa eten, hygiëne en kwa luxe. Je slaapt met 8 anderen op houten planken. Naast ons een Nicaraguaanse familie met veel kinderen die 's nachts beginnen te huilen zodat je ook veel slaap te kort komt. Je bent geneigd om af en toe je idealen te vergeten en flink te gaan foeteren op de hele situatie.

Maar er is ook veel positief nieuws, zodat het foeteren naar de achtergrond verdwijnt.

De situatie op de UPE is sterk verbeterd sinds de machtsovername van de Sandinisten in 1979. Vóór '79 was de UPE in het bezit van een grootgrondbezitter, een persoonlijk vriendje van Somoza, bijgenaamd de "Duivel". De produktie was toen alleen voor eigen gebruik. Na de revolutie werd de UPE een staatscoöperatie, die onder één centrale Empresa valt.

Voor de boeren heeft dit de volgende konsekwenties gehad:

- de boeren hebben inspraak in belangrijke beslissingen, ze hebben overleg met landbouwkundigen, artsen etc.
- Ze tellen mee, onder Somoza waren ze "nada" (niets).

DONDERDAG

30 april: Aankomst overdag.

17.30 uur rode tomatensoep zonder ballen en meegebrachte boterhammen o. i. d.

20.00 uur geven we in alle toonaarden en bitterballen aan, dat oranje, blanke en bleue van ons niet hoeft, de 15 koepletten van het Wilhelmus een Stampotter variant behoeven en dat het best goed is als de koninklycke marine marine een kleuterschool voorstelt.

Met (uiteraard) gesprekken, spelen, zang en muziek.

VRIJDAG

1 mei: 10.00 uur drie korte inleidingen:

Joop: "Zo is 1 mei gekomen",
Tjeerd: "Dit is 1 mei geworden"
Oene: "Dagen zonder arbeid" met korte reacties uit de zaal.

12.00 uur tot 13.30 uur PAUZE

13.30 uur drie discussiegroepen (met elk één van de inleiders).

15.00 uur samenvattingen in een forum geworpen.

17.30 uur ETEN (gaat vóór de revolutie) met soep, brood,

- de boeren hebben nu ieder een eigen stukje grond, een manzana, waar ze op mogen verbouwen wat ze willen. Ze worden door landbouwkundigen bijgestaan.
- op de UPE is een gezondheidspost gekomen waar voor heel weinig geld of gratis medicijnen worden verstrekt. Als er een boer ziek is, betaalt de Empresa hem uit, een basisloon. Bij een ongeval worden ziekenhuiskosten ook door de Empresa uitbetaald.
- kinderen worden ingeënt tegen basisziekten.
- er is een crèche waar kinderen worden opgevangen als de ouders werken
- de boeren verdienen meer geld.
- de boeren, hun kinderen en verder iedereen in Nicaragua hebben recht op onderwijs. Edukatie heeft een hoge prioriteit bij de regering.

Tenslotte

Het is van groot belang dat Nicaragua steun uit onze Westerse wereld krijgt. Jij kunt Nicaragua ook steunen.

Informatie kun je krijgen bij:

* Nicaragua Komitee NL
v. Speijkstr. 21
Postbus 10520
1001 EM AMSTERDAM
telefoon: 020-246 046

* NOVIB NO PASARAN,
Amaliastr. 57
2514 JC AMSTERDAM Bas Ypinga
telefoon 070-421 777 april 87.

PRO - GRAMMA

koffie, thee, o-i-d-. Liefst zelfverzorging of bij/met de burens.

20.00 uur zang, muziek, video, voordracht, spelen (voor wie dat nog niet weg is of dan juist komt omdat het toch nog leuk wordt).

MEDEDELINGEN:

WIE dat wil, kan het aansluitend weekend voor kampeergeld (met toeristenbelasting op verordening van de gemeente Ooststellingwerf) blijven.

Er dient rekening mee te worden gehouden, dat er dit weekend van 2/3 mei AMO uit Groningen is.

Wat niet uit bovenstaand PROGRAMMA wordt gewijzigd is de kollektebus ter bestrijding van de (on-)kosten; voor de rest is (bijna) alles veranderbaar als daar ter plekke op de basis toe kan worden besloten.

Overigens wordt vrijheid in verantwoordelijkheid verwacht en wordt een speciale koddebeier voor de (anti-)alkohol controle ingesteld (die zijn wij/ik zelf dus). En het is beter om in de zaal niet te roken.

ondrop
DE ZWARTE 39

(vóór vrijheid en democratie van

zal wel op de camping zijn-Appelscha
belle of schrijve-05162-1878
postbus 37 Appelscha

AGENDA

DEN HAAG / DEN HAAG / DEN H.

- PAARD, Prinsegracht 12
za.18-4 Blaine Reiniger (USA) 23.00 uur
wo.22-4 Step 55: McCarthy en The Wolfhounds(UK) 22.30
do.23-4 Voorronde literatuurprijs 21.30 uur
vr.24-4 Ted Hawkins (USA) 22.30 uur
za.25-4 Shop Assistants(UK) en Golden Strings(NL) 22.30
wo.29-4 Gun Club(USA) 23.00 uur
do.30-4 Finale nationale popquiz 21.30 uur
vr.1-5 Hans v.d. Burg's Ugly Head(NL) 22.30 uur
za.2-5 Groepenpresentatie i.s.m. Haags Popcentrum: Naga en Mama's got a headache 22.30 uur

- KORZO, Prinsestraat 44
wo.22-4 Jan Langendijk met goden en zangers i.s.m. Het Gebeuren i.k.v. Cadance Festival 21.00 uur
za.25-4 De Durv(open podium) 21.00 uur
di.28-4/wo.29-4 Onafhankelijk Toneel met Pesetsky i.s.m. Het Gebeuren i.k.v. Cadance Festival 20.30 uur

- BLAUWE AANSLAG, Buitenom 214
za.2-5 Roode Hond Benefiet: 14-16 uur Boekenmarkt en kinderprogramma/ 18 uur feestmaaltijd/ 20 uur Film en aansluitend feest met bands. Je oude boeken kun je nog steeds kwijt in de Roode Hond

- do.30-4 Bernards Darkside: 15 uur Lezing Wim Klinkenberg over de totstandkoming van het huwelijk van Juliana en Bernard nu 50 jaar geleden. 16.30 uur De Bruiloftsroute. Een wandeling door Den Haag, van Spionnenkafé tot paleis met op diverse plaatsen een toelichting door Klinkenberg. 18 uur Maaltijd in Koffiehuys Blau 20 uur Video van een verboden BBC-dokumentaire over de spionage satelliet Zircon ook in Blau (Vooral ook zijn de wat oudere mensen onder ons uitgenodigd die zich de gebeurtenissen rond het huwelijk nog voor de geest kunnen halen.)

ANTI APARTHEID

- 1-5 demonstratieve optocht vanaf Paul Krugerplein 19 uur. Vanaf 19.30 AA-festival in Korzo met bands en cabaret.

EINDHOVEN/EINDHOVEN/EINDHOVEN/

- 2B, Dommelstraat 2b.
za.18 april - 21.00 uur
De Holle Leeuw, video-film over extreem rechts in België.

LEIDEN / LEIDEN / LEIDEN / LDN

- LVC, Breestraat 66
za.18-4 Weekend at Waikiki 23uur
vr.24-4 Remote 22 uur
za.25-4 Black Roots 23 uur

CINEMA LVC

- za.18-4 Julia(Zimmerman) 21.15
zo.19-4 idem
wo.22-4 Oom Wanja(Mikhalkov en Koncnablovski) 20 en 22.15
do.23-4 Pickpocket(Bresson) 21.15
wo.29-4 Un amour de swann (Schlöndorf) 20/21.15
do.30-4 Die Blechtrommel(Schlöndorf) 21.15

KIJKHUIS, Vrouwenkerkstg. 10

- zo.19 t/m wo.22 april
Belle de Jour(Bunuel) 19.30
Abel(Warmerdam) 21.45
di.21-4 Prizzi's Honor(Huston) 20 en 22.15
wo.22-4 Pixote(Babenco) 20 en 22.15
do.23 t/m 29 april
True Stories(Bvrne) 19.30 en 21.45
Anne Trister(Pool) 20 en 22.15

LAK-Theater

- za.18-4 Pesetsky door Onafhankelijk Toneel 20.30 uur
wo.22-4 The perfect portrait van Duyfjes en Marcus 20.30
do.23-4 Truus Bronkhorst danst T. Bronkhorst 20.30 uur
vr.24-4 Geen Plek, Nergens van danseres Pauline Daniëls 20.30 uur
za.25-4 Face a face van danseres Michelle Anne de Mey 20.30 uur
zo.26-4 De blauwe zebra door de Blauwe z. 20.30 uur

DELFT / DELFT / DELFT / DELFT

- ELAND, Burgwal 45-47
za.18-4 Tröckener Kecks 23 uur
zo.19-4 Theater: Dronkenman-Krukkenman met hetzelfde duo 22 uur
za.25-4 Cabaret: The Stobbelaar show 22 uur
zo.26-4 Missing Link(popwave) 22 uur
do.30-4 vanaf 14 uur Daklozenparty i.s.m. Delftse kraakbeweging over jongerenhuisvesting en woonrechten(video, film, tento) 21 uur TV Baby's(pret-punkersters-punk)
vr.1-5 Solidariteitsfeest met behoud van uitkering
za.2-5 Phillip Bon & The Voodoo Club 22 uur

FILMHUIS

- vr.17 t/m wo.22 april
Het adelaarsnest(Andrei-Mikhalkow-Konchalowsky) 22 uur
za.18-4 Shinjel(Trauberg) 20 uur
zo.19-4 De idioot(Pyriew) " "
ma.20-4 Hakuchi(Kurosawa) " "
di.21-4 Pickpocket(Bresson) " "
wo.22-4 Le notti bianche(Visconti) ook 20 uur
do.23-4 Italians Neo-realisme net Roma Citta Aperta 20 uur
vr.24-4 en zo.26 t/m wo.29 april Ladri di Biciclette(de Sica) 20 uur
Het zevende zegel (Bergma) 22 uur
za.25-4 vanaf 20 uur het 11e amateurfestival.

ROTTERDAM / ROTTERDAM / RDAM

- BUNKER, Boompjeskade
za.18-4 Industriële performance avond met Club Morale en GX. Jupiter-Larsen. 22.00 uur
za.25-4 Bene-Gesserit (speelgoed muziek) en Mother Milk (schizo-billy) 22.00 uur
za.2-5 Gore (hard-gore) en Madonna. sean and me (ruige pop)

ZOETERMEER / ZOETERMEER /

- BOERDERIJ, Voorweg 146
di.21-4 Popquiz, voorronde 21.00 uur
vr.24-4 Dr. Feelgood (UK) 22.00 uur
wo.29-4 Het Soiree met de verborgen talentenshow 21.30 uur
do.30-4 Final Popquiz 21.00 uur
za.2-5 Hiphop & Rap Party met Moonrunners & DJ JHT the Blond 22.00 uur